

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 583)

İl Özel İdareleri Kanunu Tasarısı ile İçişleri, Avrupa Birliği Uyum ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/767)

T.C.

Başbakanlık

3.3.2004

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-850/1045

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 25.2.2004 tarihinde kararlaştırılan "İl Özel İdareleri Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Bütün dünyada toplumsal yapı ve ilişkileri derinden etkileyen hızlı bir değişim ve dönüşüm yaşanmaktadır. 20. yüzyılın son çeyreğinde başlayan ve 21. yüzyılda da devam edeceği anlaşılan bu değişim ve dönüşüm süreci her alanda olduğu gibi kamu yönetimi düşüncesi, yapısı ve fonksiyonları üzerinde derin etkiler bırakmış, neyi nasıl yapması gerektiğinden hareketle, devletin görevlerinde ve iş yapma yöntemlerinde tartışmalara yol açmıştır.

Kamunun rolünün yeniden tanımlanmasına yol açan bu tartışmalar, kamu yönetiminin demokratikleştirilmesi taleplerini de beraberinde getirmiştir. Geleneksel temsil yönteminin yeterli olmadığı, daha demokratik bir kamu yönetimi için yönetim ve hizmet sunumunda açıklık, katılım, sorumluluk ve hesap verebilirlik ilkelerinin hayata geçirilmesi gerektiği, bu ilkelerin aynı zamanda etkin bir kamu yönetiminin zorunlu unsurları arasında olduğu bilinmektedir.

Yeni kamu yönetimi anlayışı, yönetimde etkinlik ve verimliliği temel almaktadır. Geleceğin belirsizliklerine karşı hazırlıklı olma, hızlı karar alma ve sorunlara süratle uygun çözümler bulma, değişime uyum sağlamanın temel gerekleridir. Kamu yönetiminde yeniden yapılanma, mahallî idarelerde de bir dönüşüm ve değişimi gerekli kılmaktadır. Mahallî idarelerin teşkilât yapıları, görev ve yetkileri, çalışma yöntemleri ve süreçleri ile amaçları da değişimin konusu olacaktır. Bu idarelerde aşırı bürokratik yapıların kaldırılması, etkin çalışan esnek ve daha küçük birimlerin oluşturulması, çalışma yöntem ve süreçlerinin sorgulanması gerekmektedir.

Esnek ve yatay örgütlenme yanında geleceği öngören stratejik yönetimin öne çıkması; kamunun girişimci ve rekabet edebilir olması gerektiğine vurgu yapılması ademi merkezîyetçilikle de uyumlu olan bir durumdur. Kamu hizmetlerinin sunumunda mahallî idarelere daha çok görev ve sorumluluk verilmesi merkezî idare ile mahallî idareler arasındaki yetki ve kaynak dağılımının geleneksel yapısının değiştirilmesini de zorunlu kılmaktadır.

Dolayısıyla mahallî idarelerin daha fazla yetki, sorumluluk ve kaynakla desteklenmesi, bu idarelerin yönetim yapı ve anlayışlarında da buna uygun değişimleri gerektirmektedir. Gün geçtik-

çe yenilenen ve çeşitlenen toplumsal ihtiyaç ve beklentilerin daha iyi karşılanabilmesi, bu alandaki çağdaş değişim ve gelişmelerin yeterince kavranmasından geçmektedir. Yerel nitelikli kamu hizmetlerinin sunumunda hizmetlerden yararlananların memnuniyetini artırmak, hukuka uygunluğu, etkinliği ve verimliliği sağlamak için vatandaş taleplerini temel alan bir anlayışı yönetime hâkim kılmak gerekmektedir. Sonuca, yani çıktılara odaklanan bir yönetimde hesap verebilirliği, açıklığı, saydamlığı, katılımı, öngörülebilirliği kapsayan mekanizmalara ihtiyaç bulunmaktadır.

Mahallî idareler temsili demokraside halkın yerel kamusal menfaatlerinin teminatıdır. Diğer taraftan, demokratik sistemin önemli bir unsuru olarak çoğulculuğun, katılımın sağlanmasında, yerel ve ulusal menfaatlerin uzlaştırılmasında, halkın tercihleri ile talep ve beklentilerinin yönetime yansıtılmasında mahallî idarelerin önemli rolleri bulunmaktadır. Mahallî idareler, halkın katılımını sağlamada merkezî idareye göre çok daha fazla imkân ve yeteneklere sahiptir ve böylece tüm sistemin yönetim kapasitesini de güçlendirmektedir.

Mahallî idareler vatandaşlara ilave seçme ve seçilme imkânı sağlamakta, sivil toplum örgütleri de dahil olmak üzere onlara daha fazla katılım imkânı vermektedir. Böylece adeta demokrasi için eğitim merkezleri işlevini görmektedir. Ayrıca, mahallî politikacılar her gün birlikte oldukları halka karşı daha fazla sorumluluk hissetmektedir.

Fransız örneğinden etkilenerek Osmanlı taşra yönetiminin merkeziyetçi yapısına uygun olarak kurulan il özel idarelerimizin tarihi, 1864 tarihli Teşkilî Vilayet Nizamnamesi ile kurulan vilayet umumi meclislerine kadar gider.

Vilayet umumi meclisleri bugünkü il özel idarelerinin temelini oluşturmaktadır. Osmanlı taşra yönetiminin yeniden yapılanması çerçevesinde kurulan ve ilk önce Mithat Paşanın valilik yaptığı Tuna vilayetinde ve Edirne, Bosna ve Trablusgarp vilayetlerinde uygulamaya konulan umumi meclisler, tamamen istişari bir organ olup varlıklarını günümüzde il genel meclisleri olarak sürdürmektedir. Vilayet umumi meclislerinin ülkemizde mahallî idare anlayışının yerleşmesine ve gelişmesine büyük katkıları olmuştur.

İl özel idarelerinin kuruluş ve görevlerine ilişkin ilk esaslı düzenleme 1913 yılında geçici bir kanun olarak yürürlüğe konulan İdarei Umumiyei Vilayat Kanunu Muvakkatidir. 1987 yılında, 3360 sayılı Kanunla adı İl Özel İdaresi Kanunu olarak değiştirilen bu Yasa halen yürürlüktedir.

Kamu yönetiminde gerçekleştirilen bir çok değişim ve gelişime rağmen aynı çabalar mahallî idareler, dolayısıyla il özel idareleri konusunda gösterilememiş, bunun sonucunda bu idareler kendilerinden beklenen hizmetleri başarıyla yerine getirecek yeterli bir kurumsal yapıya kavuşturulamamışlardır. İl özel idarelerinin özerk kurumlar olmaktan ziyade eğitim, sağlık, bayındırlık, imar ve diğer mahallî hizmetleri karşılayan ve merkezî idareye tâbi kurumlar oldukları anlayışı, bu kurumların aşırı bir vesayet ve kontrol altında tutulmalarına neden olmuştur. İdari vesayet, özel idarelerin organları, teşkilâtı, personeli, işlemleri ve bütçesi dahil olmak üzere pek çok alanı kapsar duruma gelmiştir.

1913 tarihli Kanun, il özel idaresini bir kamu tüzel kişiliği olarak kurmuş; meclis, encümen ve yürütme organını geleneksel üçlü yapıya uygun olarak öngörmüştür. İl genel meclisi, il daimi encümeni ve vali il özel idaresinin organları olarak görev yapmaktadır.

Kanunda, il özel idarelerine 1913 yılı şartlarında çok geniş bir görev alanı öngörülmüştür. Bunun temel sebebi, il özel idarelerinin merkezî idarenin sorumluluğundaki hizmetleri taşrada sunan ara düzey kurumlar olarak görülmeleridir. O günkü şartlarda bu bir zorunluluk olmakla birlikte kamu hizmetlerinin yürütülmesinde özel idarelerin önemli yetki sahibi olmaları mahallî idarelerin gelişmesi açısından önemli bir aşamadır. Ancak bu görevlerin büyük bir kısmı daha sonraki süreçte merkezî idareye aktarılmıştır.

Özel idareler illerle birlikte kurulmaktadır. İllerin büyüklükleri bakımından ise önemli farklılıklar söz konusudur. Coğrafi alanı küçük, nüfus yoğunluğu büyük olan illerin yanında coğrafi alanı büyük ve nüfus yoğunluğu düşük ya da coğrafi alanı ve nüfusu çok küçük iller vardır. İl özel idarelerinin bir alan yönetimi oldukları gözönüne alındığında bu durum küçük iller açısından bir ölçek sorununun varlığını işaret etmektedir.

Diğer taraftan özel idarelerin yönetim kapasitesinin gelişmediği ve hizmetlerin gerektirdiği yatırımları yapamadığı, hatta temel hizmetler için bile yeterli kaynak ayıramadıkları görülmektedir. Özel idareler, teşkilâtını geliştirme kadar, nitelikli ve yetişmiş personel istihdam etmekte de önemli sıkıntılar yaşamaktadır. Bu yapı özel idarelerin etkin, verimli ve kaliteli hizmet sunmasını önlemektedir.

1913 ve 1987 tarihli kanunlar özel idareler için çok geniş bir görev alanı tespit etmiştir. Zaman içinde, kaynak tahsislerinin ve kamu hizmetlerinin merkezileştirilmesi kalkınmanın bir gereği olarak görüldüğünden başlangıçta özel idarelere verilen pek çok görev ve yetki merkezi idareye aktarılmıştır. Oysa bu görevler özel idarelerin sorumlulukları arasından çıkarılmadığından aynı hizmeti sunmada birden çok kuruluş yetkili hale gelmiştir.

Diğer taraftan, il özel idarelerine verilen bazı görevlerin, bugün ya bir anlamı kalmamış veya il çapında uygulama imkânı ortadan kalkmıştır. İktisadi, sosyal ve teknolojik gelişmeler, bir yandan birtakım görevlerin ortadan kalkmasına, diğer yandan çok sayıda yeni görev ve hizmet alanının ortaya çıkmasına yol açmıştır. Demokrasinin yaygınlaşması, refah artışı, teknolojik gelişmeler ve demografik yapıdaki değişimler ihtiyaç ve taleplerin artmasına ve çeşitlenmesine neden olmuştur. Ayrıca il özel idarelerinin bazı iş ve hizmetleri kendi aralarında ortaklaşa görmelerini sağlayacak mekanizmalar da yeterince gelişmemiştir.

İl özel idareleri, sorumluluklarında bulunan hizmetleri görmek için yeterli kaynaklara da sahip değildirler. Anayasanın 127 nci maddesinde öngörülen mahalli idarelere görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanması hiçbir zaman mümkün olamamıştır. GSMH'nin mahalli idareler tarafından sarfedilen % 4,4'ünün yaklaşık olarak % 0,4'lük kısmı özel idareler tarafından kullanılmakta, bunun da tamamına yakını merkezi idareden aktarılan kaynaklardan oluşmaktadır. Çağdaş demokratik ülkelerin çoğunda mahalli idarelerin toplam kamu harcamaları içindeki payı % 50'leri aşarken Türkiye'de bu oran % 20'nin altındadır. Kentleşme ve nüfus artışının ürettiği yüksek beklentiyi bu kaynaklarla karşılamak ve etkin hizmet sunmak mümkün değildir. Yönetim kapasitesi zayıf ve kurumsal gelişmesi yeterli olmayan il özel idareleri, öz kaynaklarını geliştirmede de başarılı olamamışlardır.

İl özel idarelerinin mevcut teşkilât ve personel yapısı sorumlu oldukları hizmetleri karşılamada yetersiz kalmıştır. Teşkilât yapısından ve mevzuattan kaynaklanan dağınıklık, bürokrasiyi ve verimsizliği artırmanın yanında, her alanda değişik sorunlara yol açmaktadır. Personel istihdamında detaylara kadar bütün usuller merkezi idarece belirlenmektedir. Nitelikli ve yetişmiş personelin kaliteli hizmet sunma bakımından taşıdığı önem gözönüne alındığında, belediyelerin içinde buldukları yetersizlik anlaşılacaktır.

Sonuç olarak ülkemizde il özel idareleri, mahalli idare özerkliğinin gerektirdiği bağımsız karar alma, açıklık ve katılımı sağlama mekanizmalarına sahip olmadıklarından demokratik nitelikleri zayıf olan kurumlardır. Anayasanın 127 nci maddesinde "mahalli müşterek" ihtiyaçların mahalli idarelerce karşılanacağına hükme bağlanmasına karşılık yasal düzenlemelerde bugüne kadar bu ilkeye yeterince uyulduğu söylenemez. Bu nedenle, il özel idareleri bugün mahalli kamu hizmetleri alanında çağdaş eğilimlerin aksine genel yetkili değildirler ve gelirleri görevlerini karşılamaktan uzaktır; kurumsallaşamamışlardır, yönetim kapasiteleri zayıftır, etkin ve verimli hizmet sunamamaktadır.

1913 tarihli Kanunun dayandığı mahallî idare anlayışı, günümüzün yerel hizmetlerde genel yetkili mahallî idare anlayışından farklıdır. Ayrıca 1913 tarihli Kanun daha sonra çıkarılan diğer kanunlar nedeniyle bütünlüğünü ve tutarlılığını kaybetmiştir. 1987 yılında yapılan değişikliklerde hükümler arasında tekrürler olmuştur ve Kanun dilini anlamada yeni nesiller çok ciddi sorunlar yaşamaktadır. Günümüzdeki gelişmelerle de uyumlu olarak yönetimde zihniyet değişimi ile birlikte özel idarelerin kuruluş ve görevlerine ilişkin mevzuat alt yapısının yenilenmesi zorunlu bir hale gelmiştir.

Tasarının genel çerçevesi Devletin üniter yapısına, Anayasamızda yer alan idarenin bütünlüğü ile idarenin merkezden ve yerinden yönetim esaslarına dayandırılmıştır. Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı ile ülkemizin adaylık sürecinde bulunduğu Avrupa Birliğinin mahallî idarelere ilişkin genel yaklaşımı da Tasarıda dikkate alınan diğer hususlardır.

Bu düşüncelerin bir sonucu olarak, mahallî idarelerin temel değerleri olan demokrasi, özerklik, katılım ve etkinlik ilkeleri Tasarıya yansıtılmaya çalışılmıştır. Yerinden yönetim ilkesinin bir gereği olan özerklikten (bu Tasarıda) anlaşılması gereken; mahallî idarelerin kanunlarla verilen görev ve hizmetleri kendi organlarının kararıyla ve kendi sorumlulukları altında yerine getirmeleridir. Katılım, idarelerin demokratikleştirilmesini; etkinlik ise kamu yönetiminde yaşanan değişime uygun olarak etkili, verimli ve hizmet odaklı bir yönetim kurulmasını ifade etmektedir. Verimlilik, etkinlik ve yönetimin demokratikliği birbiri ile çatışan değil birbirini tamamlayan kavramlardır.

Tasarı ile getirilen düzenlemeleri dört grupta toplamak mümkündür:

- İl özel idarelerinin kurulması, görev ve yetkileri,
- Bu idarelerin organları ve teşkilâtı,
- İl özel idaresi yönetimine ilişkin ilke ve esaslar,
- Merkezî idare ile il özel idareleri arasındaki ilişkiler.

Merkezî idare ile mahallî idareler arasındaki ilişkilerden söz edildiği zaman görev, yetki ve kaynakların bölüşümü ile özerklik ve idarî vesayet akla gelen ilk konulardır. Tasarıda, kamu yönetiminin bir parçası olan il özel idareleri, mahallî idarelerin kuruluş ve görevleriyle yetkilerinin yerinden yönetim esasına uygun olarak kanunla düzenleneceğini öngören Anayasa hükmüne uygun şekilde ele alınmıştır. İl özel idaresi organlarının meclis, encümen ve validen oluşan geleneksel üçlü yapısı korunmuş, il encümeninin karar organı değil yürütme organı olması öngörülmüştür.

Mahallî idareler alanında çağdaş eğilimlerden biri yerel nitelikli görev ve hizmetler bakımından bu idarelerin genel yetkili olmaları diğeri etkinlik sağlamak amacıyla mahallî idare sayılarının azaltılmasıdır. Görev bölüşümü dendiği zaman merkezî idare ile mahallî idareler arasındaki görev bölüşümü ilk akla gelen konu olmakla birlikte, mahallî idarelerin kendi aralarındaki görev bölüşümü de büyük önem taşımaktadır. Tasarıda özel idareler için ikili bir görev yapısı öngörülmektedir. İl özel idareleri sağlık, tarım, sanayi ve ticaret, bayındırlık ve iskân hizmetlerini belediye ve köyler dahil olmak üzere il çapında kanunlarla başka bir kuruluşa verilmeyen bütün mahallî müşterek hizmetleri ise belediye sınırları dışındaki alanlarda yerine getirecektir. Bu düzenleme özel idarelere, merkezî idare ile mahallî idare arasında bir ara düzey konumu ve il düzeyinde koordinasyon yapma işlevi vermektedir. Genel yetkililik, kanunların yasaklamadığı veya başka bir kuruluşa vermediği bütün yerel hizmetler hakkında mahallî idarelerin görevli ve yetkili olmaları anlamına gelmektedir. Bu, ülkemizin kabul ettiği Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartının ve Anayasamızın 127 nci maddesinde mahallî idarelerin görev ve yetkilerinin belirlenmesinde ölçüt olarak belirtilen "mahallî müşterek ihtiyaç" kavramının gerekli kıldığı bir ilkedir.

Tasarı ile özerk bir mahallî idarenin gereği olarak il özel idareleri üzerindeki idarî vesayet uygulamalarının çoğuna son verilirken idarenin bütünlüğünü ve hukuka uygunluğu sağlayacak mekanizmalar da öngörülmektedir.

İl özel idarelerinin yeniden yapılandırılmasında Tasarı ile getirilen hükümlerden bir kısmı da bu idarelerin daha demokratik, katılımcı ve saydam hale getirilmesine ilişkindir. Vatandaşların yönetime katılma talebi ile kamu hizmetlerinin etkin sunulması arasında yakın bir ilişki söz konusudur. Hizmetlerin vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulması öngörülerek il özel idarelerinin daha demokratik ve vatandaş odaklı bir anlayışı benimseyecekleri düşünülmüştür. Katılıma ilişkin yeniliklerin başında il genel meclislerine ve ihtisas komisyonlarına katılıma ve görüş bildirilmesine ilişkin düzenlemeler bulunmaktadır. İl genel meclisi kararları uygun yollarla halka duyurulacaktır. Tasarının, kimi özel idare hizmetlerinde gönüllülerin çalıştırılmasına imkân veren maddesinin de, il özel idarelerinin halkın taleplerine karşı daha duyarlı olmasına ve halkla yakınlaşmasına yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Bu Tasarı ile öngörülen düzenlemelerin temel amaçlarından biri de il özel idarelerinde etkili ve verimli bir yönetim kurmaktır. Özel idareler, temel hedeflerini ve bu hedeflere ulaşmak için gerçekleştirecekleri faaliyetleri kapsayacak şekilde beş yıllık stratejik plan yapacaklardır. Yıllık çalışma programlarıyla bütçelerini ve performans ölçütlerini bu plana göre oluşturacaklardır. Böylece geleceğe dönük politikalar oluşturarak sorunlara uzun vadeli çözümler getirecek ve sonuç odaklı bir anlayışa sahip olacaklardır.

Özel idareler bir kamu kuruluşu olarak mevcut mevzuat uyarınca bir çok iş ve hizmeti serbest piyasada gördürme imkânlarına zaten sahiptirler. İmtiyaz verme veya yap-işlet-devret modeliyle bazı iş ve hizmetleri yaptırma yanında Tasarıyla yapılan düzenlemelere göre il özel idareleri birçok iş ve hizmetler bakımından yaptırma veya işlettirme yöntemlerini kullanmaya da yetkili olacaklardır. İl özel idareleri ayrıca diğer kamu kurum ve kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile iş birliği yapabilecekler; bazı hizmetlerin gördürülmesinde gönüllülük yöntemlerini uygulayacaklardır. Bu alternatif hizmet sunma yolları sayesinde özel idarelerin iş görme yöntemleri çeşitlendirilerek bu idarelerde etkinliğin sağlanmasına katkıda bulunulacaktır. Performans değerlendirmesine ve stratejik yönetime uygun bir istihdam politikası öngörülmesi ve esnek teşkilatlanmaya imkân verilmesi özel idarelerde etkin bir yönetim kurulması için Tasarıyla getirilen diğer düzenlemelerdir. Hizmetlerin sunumunda verimlilik ve etkinliği sağlamak için yerindenlik ve ihtiyaca uygunluk gözetilecek ve mahalli idareler arasında rekabetçi bir anlayış hâkim olacaktır.

Tasarıyla düzenlenen ve birkaç örneği yukarıda belirtilen hükümlerle il özel idare yönetimleri katılımcı bir yapı kazanacak ve demokratik nitelikleri artacaktır. Ayrıca il özel idare yönetimi ile il halkı arasında güven duygusu oluşması, halkın yerel hizmetlere sahip çıkması ve il özel idare yönetimine katılması mümkün olabilecektir.

Tasarı kanunlaştığında il özel idaresi ile halk arasında sürekli iş birliği, dayanışma ve karşılıklı güven artacaktır. İl özel idareleri, idarenin bütünlüğüne uygun görev yapan; güvenilir ve öngörülebilir; açık ve saydam; hesap verme yükümlüğü olan; verimli, etkin ve kaliteli hizmet sunan bir yapıya kavuşacaklar, demokratik değerlerin yaygınlaşmasına ve refahın artmasına katkıda bulunacaklardır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. - Madde, kanunun amacının il özel idarelerinin hukukî statüsünün düzenlenmesi; kuruluşu, organları, yönetimi, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esaslarının açıklanması olduğunu belirtmektedir.

Madde 2. - Kanun, il özel idarelerini kapsamaktadır.

Madde 3. - Kanunun daha iyi anlaşılmasını sağlamak amacıyla Kanun metninde geçen bazı kavramlar açıklanmıştır.

Madde il özel idaresini ve il özel idaresinin organlarını tanımlamaktadır.

İl özel idaresinin tanımında geçen idarî ve malî özerklik kavramı sınırsız bir özerkliği kapsamamaktadır. İl özel idaresinin, Anayasanın 127 nci maddesinde ve diğer kanunlarda öngörülen esas ve sınırlar çerçevesinde mahallî müşterek ihtiyaçların karşılanması hususunda, karar organının alacağı kararla harekete geçebilen, harcama yapabilen, borçlanabilen ve her türlü hukukî ehliyete sahip bir kamu tüzel kişisi olduğunda hiçbir kuşku bulunmamaktadır.

İdarî ve malî özerklik, Anayasanın 123 üncü maddesinde düzenlenen idarenin bütünlüğü ilkesini ortadan kaldıracak veya zayıflatacak şekilde yorumlanamaz. Söz konusu kavramlar, mahallî idarelerin, mahallî müşterek ihtiyaçları karşılamak amacıyla yetkili organlarının kararı ile kanunlara uygun olarak serbestçe karar alma, teşkilatlanma, personel istihdamı, borçlanma ve benzeri alanlardaki yetkilerini ifade etmektedir.

Madde 4. - Bir yerde özel idare teşkilâtı kurulabilmesi için o yerin öncelikle il statüsünü kazanması gerekmektedir. İl özel idareleri, ilin kurulmasına dair kanunla kurulmakta ve il statüsünün kaldırılmasıyla il özel idaresinin varlığına da son verilmiş olmaktadır.

Madde 5. - İl özel idaresinin görev alanı il sınırlarını kapsamaktadır. Ancak, kanunlarda belediyelerce yapılması öngörülen mahallî müşterek nitelikli hizmetler bu kapsamın dışındadır.

Madde 6. - İl özel idarelerinin görev ve yetkileri, Anayasanın 127 nci maddesi ile Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartında öngörülen ilkelere uygun olarak yeniden düzenlenmiştir. Maddede, özel idarenin görev ve yetkileri tek tek sayılmak yerine hizmet alanları belirtilmekte ve kanunlarla açıkça başka bir kurum ve kuruluşa verilmeyen mahallî müşterek nitelikli her türlü görev ve hizmetin özel idarelerce yapılması öngörülmektedir. Bununla birlikte il özel idaresinin hangi hizmet alanlarında bütün il genelinde, hangi hizmet alanlarında ise belediye hudutları dışında yetkili olacağı maddede ayrıca belirtilmiştir.

Madde ile il özel idarelerine verilen önemli bir görev de ilin çevre düzeni planını yapmaktır.

Bunlardan ayrı olarak özel idare hizmetlerinde yerindenlik ilkesi vurgulanmış ve kamu kuruluşları ve diğer mahallî idarelerle işbirliğine ilişkin hükümler getirilmiştir.

Madde 7. - Kamu tüzel kişisi olarak özel idarelerin sahip olduğu yetkiler imtiyazlar sayılmıştır.

Madde 8. - Kamu tüzel kişisi olarak özel idarenin yararlanacağı muafiyetler belirlenmiştir.

Madde 9. - İl genel meclisinin, özel idarenin karar organı olduğu ve üyelerinin kanunlarda öngörülen usullere uygun olarak seçileceği; köy muhtarlarının kendi aralarından seçecekleri temsilciler ile kaymakamların, ildeki kamu kuruluşlarının amirlerinin, kamu kurum niteliğindeki meslek kuruluşlarının, üniversiteler ve sendikalar ile gündemdeki konularla ilgili sivil toplum örgütleri temsilcilerinin ihtisas komisyonu toplantılarına katılarak oy hakkı olmaksızın görüşlerini belirtebilecekleri hükme bağlanmaktadır.

Yeni kamu yönetimi anlayışına uygun olarak meclis çalışmalarında katılımcılık, saydamlık, hesap verebilirlik, hizmetten yararlananların ihtiyacına odaklılık, sivil toplum örgütlerinin önerilerinden yararlanma ve halkın bilgi edinme hakkını kullanması düşüncelerini hayata geçirecek bir sistem kurulması öngörülmüştür.

Madde 10. - İl genel meclisinin görev ve yetkileri maddeler halinde sayılarak il özel idaresinin karar organının meclis olduğu vurgulanmaktadır.

Madde 11. - İl özel idareleri ile ilgili olarak bu Tasarıyla yapılan en önemli değişikliklerden birisi de meclis başkanının meclis üyeleri arasından seçilmesidir. İl genel meclisi başkanlığı mevcut kanuna göre valilerce yürütülmektedir. Anayasanın 127 nci maddesine göre mahallî idarelerin

karar organlarının kanunda gösterilen seçmenler tarafından seçilmesinde zorunluluk vardır. Ayrıca, Avrupa Yerel Yönetim Özerklik Şartının “Özerk Yerel Yönetim Kavramı”, başlıklı 3 üncü maddesinde mahallî idare meclislerinin seçimle işbaşına gelen üyelere oluşacağı öngörülmektedir. 1913 yılında çıkarılan Kanunla il genel meclislerine valilerin başkanlık etmesi öngörülmekte ise de bu durumun devam ettirilmesinin hem Anayasa hem de Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı karşısında mümkün olmadığı tartışmasızdır. Bu sebeple, il genel meclislerine kendi üyeleri arasından seçilen kişilerin başkanlık etmesinde zorunluluk bulunmaktadır.

İl genel meclis başkanı, birinci ve ikinci başkan vekiliyle kâtip üyelere oluşan meclis başkanlık divanının oluşumu ve seçimleri yeni esaslara bağlanmaktadır. İlk iki yıl için seçilenlerin görev süresi iki yıl, ikinci dönem için seçilenlerin görev süresi ise mahallî idareler seçimlerine kadar devam edecektir. Başkanlık divanı üyeleri meclis üyeleri arasından gizli oyla seçilmektedir.

Madde 12. - Tasarıyla, yılda iki defa yapılan olağan ve belirli şartların gerçekleşmesiyle yapılacak olağanüstü toplantı sisteminden vazgeçilerek, meclisin her ay olağan olarak toplanması öngörülmektedir. Yapılan değişiklik ile mahallî hizmetlerin katılımcı ve şeffaf bir anlayışla yürütülmesi ve meclis denetiminin daha etkin şekilde yapılması amaçlanmaktadır.

İl genel meclislerinin her ay toplanması sebebiyle olağanüstü toplantı yapılmasına gerek kalmadığından olağanüstü toplantı sistemine son verilmektedir.

Mahallî hizmetler ile ilgili olarak alınacak kararların halkın çıkarları doğrultusunda alınması ve Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartına uygunluğu sağlama açısından meclislerin sık sık toplanması ve mahallî hizmetleri kendi içerisinde müzakere etmesinde fayda görülmektedir.

Ayrıca, il genel meclisinin toplantı ve kararlarının aleni olduğu, kararların halka duyurulacağı öngörülmüştür. Yönetimde açıklık ilkesinin bir gereği olarak İl Özel İdaresi Kanununda yer alan “Gizli toplantı” kavramı yerine “Kapalı toplantı” kavramı getirilerek bu toplantıların, başkanın veya üyelere herhangi birinin gerekçeli teklifi üzerine, toplantıya katılanların üçte iki çoğunluğunun kararıyla yapılabileceği öngörülmektedir.

Madde 13. - İl genel meclisinin gündeminin, meclis başkanı tarafından düzenlenmesi, meclis üyelerine en az üç gün önceden bildirilmesi ve ilanı öngörülerek meclis üyelerinin görüşmelere etkin ve hazırlıklı olarak katılmalarına imkân verilmektedir. Gündem tespitinde valinin de görüşü alınacaktır.

Ayrıca, il genel meclisi üyelerinin de gündemin belirlenmesi konusunda söz sahibi olmaları sağlanarak katılımcı bir yöntem öngörülmekte ve başkan dışındaki üyelere de halkın dilek ve şikayetlerini meclis gündemine getirme imkânı tanınmaktadır.

Madde 14. - İl genel meclisinin üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanması ve katılanların çoğunluğuyla karar vermesi öngörülerek meclisin karar vermesi kolaylaştırılmaktadır. Ancak, meclisin bir konuda karar alabilmesi için gerekli olan sayı, üye tam sayısının dörtte birinden az olamayacaktır. Karar alma mekanizmasında bu şekilde bir baraj konulmak suretiyle kararların belirli bir katılım düzeyi ile alınması öngörülerek yönetimde meşruiyet ilkesi gözetilmektedir.

Oylamada eşitlik çıkması halinde başkanının bulunduğu taraf çoğunluk sayılacağı hükme bağlanarak çözümsüzlük ve meclisin kilitlenmesi önlenmektedir. Gizli oylamada eşitlik çıkması durumunda ise doğal olarak oylamanın tekrarlanması, yapılacak yeni oylamada da eşitliğin bozulmaması durumunda yine meclisin kilitlenmesini önlemek maksadıyla kur’a çekilerek karar verilmesi sağlanmaktadır.

Maddedeki “Meclis toplantılarında toplantı yeter sayısı olan salt çoğunluk sağlanamadığı takdirde, başkan, gün ve saatini tespit ederek en geç üç gün içinde toplanmak üzere meclisi tatil eder.

Gelecek toplantı, hazır bulunan üyelerle yapılır.” hükmüyle meclisin karar alma sürecinin kesintisiz olarak işlemesi öngörülmüştür.

Gizli oy kullanmaya fizikî bakımdan engeli bulunan herhangi bir üyenin, meclis üyeleri arasından tayin edeceği vekil eliyle oyunu kullanmasına imkân sağlanmaktadır.

Madde ile oylama usulleri de düzenlenerek oylamanın gizli, işaretle veya ad okunarak yapılabileceği hüküm altına alınmış, katılımı artırmak ve üyelerin bilgi sahibi olmasını sağlamak amacıyla gelecek toplantıda meclis kararlarının meclis üyelerinin bilgisine sunulması sistemi getirilmektedir.

Madde 15. - Madde ile il genel meclisi kararlarının kesinleşmesi için öngörülen onay sistemine son verilmekte, ancak kararların valiye gönderilme zorunluluğu getirilmektedir. Valiye gönderilmeyen kararlar yürürlüğe giremeyecektir.

Valiye meclis kararlarının bir daha görüşülmesini isteme yetkisi verilmektedir. Vali tarafından tekrar görüşülmesi istenen kararlar, il genel meclisinde üye tam sayısının salt çoğunluğuyla kabul edildiği takdirde kesinleşmektedir. Vali, bu şekilde kesinleşen kararların iptali ve yürütülmesinin durdurulması için on gün içinde idarî yargı mercilerine başvurabilmektedir. Yeniden görüşülmesi istenilmeyen kararlar kendiliğinden kesinleşmiş olacaktır.

Madde ile getirilen bir başka yenilik de meclis kararlarının toplantıyı izleyen en geç yedi gün içinde halka duyurulmasıdır. Kararların halka duyurulması yoluyla kamuoyunun ve halkın denetimi artırılmaktadır.

Madde 16. - İhtisas komisyonları yeniden düzenlenerek bir taraftan toplumsal birikimin il özel idarelerine yansıtılması, diğer taraftan katılımın artırılması ve bu komisyonların etkililiğini sağlayacak bir yapıya kavuşturulması amaçlanmıştır. İhtisas komisyonları yoluyla kararların tartışılarak alınması, kararların mecliste görüşülmeden önce komisyonlarda olgunlaştırılması ve ilgili sivil toplum örgütlerinin görüşlerinin alınması sağlanmaktadır.

Eğitim, kültür ve sosyal hizmetler, imar ve bayındırlık, çevre ve sağlık, plan ve bütçe komisyonlarının kurulması zorunlu hale getirilmektedir. Komisyonlarının kurulması zorunlu hale getirilmektedir. Diğer komisyonların çalışma süreleri meclisin toplantı süresiyle sınırlı olmasına rağmen imar ve bayındırlık komisyonunun çalışmaları, süreye tâbi tutulmamış ve havale edilen işlerin, bir ay içinde sonuçlandırması öngörülerek işlerin aylarca sürüncemede kalmasının önlenmesi hedeflenmiştir. Ayrıca, komisyonların etkin ve verimli çalışmalarını temin için uzman kişilerden de faydalanma imkânı getirilerek kararların daha sağlıklı olarak alınması amaçlanmıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonlarının çalışma sisteminde olduğu gibi ihtisas komisyonlarının görev alanına giren işlerin ilgili komisyonda görüşüldükten sonra il genel meclisinde karara bağlanması sistemi getirilmek suretiyle meclis üyelerinin kararlara etkin bir şekilde katılımı da sağlanmaktadır.

Meclis kararlarında olduğu gibi komisyon raporlarının halka duyurulması ve isteyenlere il genel meclisince tespit edilecek bedel karşılığında verilmesi öngörülerek halkın denetimi amaçlanmaktadır.

Madde 17. - Bu Kanun ile getirilen en önemli yeniliklerden biri de il özel idarelerinde, bir önceki yıl gelir ve giderleri ile hesap ve işlemlerin denetimini yapmak üzere denetim komisyonu kurulmasıdır. Böylece, meclis üyelerinin özel idare işleriyle ilgili olarak daha iyi bilgi edinmeleri ve bunun sonucunda elde edilen verilerle meclisin bilgi edinme ve denetim yollarının daha etkili bir şekilde işletilmesi de mümkün olabilecektir.

Komasyon il özel idare binası içinde vali tarafından tayin edilen yerde çalışır ve çalışmalarında uzman kişi ve kuruluşlardan yararlanabileceği gibi kamu kuruluşları personelinin de faydalanabilir.

Madde 18. - İl genel meclisinin, faaliyet raporunu değerlendirme, soru, genel görüşme ve gen-soru yoluyla bilgi edinme ve denetim yetkisini kullanmasının şartları düzenlenmiş ve faaliyet raporunun reddedilmesi durumunda uygulanacak prosedür belirlenmiştir.

Madde 19. - İl genel meclisi başkanı ve meclis üyelerinin kendileriyle veya ikinci derece dahil kan ve kayın hısımlarıyla ilgili işlerin görüşüldüğü meclis toplantılarına katılmayacakları hüküm altına alınmak suretiyle meclis kararlarının objektif ve tarafsız bir şekilde alınmasına imkân sağlanmaktadır.

Madde 20. - İl genel meclis üyelerinin, görevleri süresince ve görevlerinin sona ermesinden itibaren üç yıl süreyle belediye ve bağlı kuruluşlarından doğrudan veya dolaylı olarak iş alamaması, il özel idaresi nezdinde komisyonculuk ve temsilcilik yapamaması hükme bağlanarak nüfuz istis-marının önlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 21. - İl genel meclisi üyeliğinin sona erme halleri düzenlenmektedir.

Madde 22. - Bu Tasarı ile getirilen yeniliklerden biri de il genel meclisinin feshini gerektiren sebeplerin sınırlandırılmasıdır. Böylece serbest seçimle oluşan il genel meclislerine rahat çalışma ortamının sağlanmasına öncelik verilmiştir.

Madde 23. - İl genel meclisinin herhangi bir sebeple görevini yapamaz duruma gelmesi hâlin-de; yedek üyelerin getirilmesinden sonra meclis üye tam sayısının yarısından aşağı düşmesi, Danıştay tarafından feshi veya meclis toplantılarının ertelenmesi, İçişleri Bakanı tarafından geçici olarak görevden uzaklaştırılması hallerinde, meclis çalışabilir duruma gelinceye veya yeni meclis seçimi yapıncaya kadar, meclis görevinin il encümeninin memur üyeleri tarafından yürütülmesi öngörül-mek suretiyle belediye hizmetlerinin kesintisiz olarak sürdürülmesine imkân sağlanmaktadır.

Madde 24. - Tasarı ile, il özel idarelerinin, merkezî idare tarafından yürütülen birçok görev ve hizmeti üstlenmesi öngörülmekte ve il genel meclislerine büyük sorumluluklar verilmektedir. Bu nedenle il genel meclisi üyelerine ödenen huzur hakkının hesabında esas alınan gösterge rakamı 400'den 2200' e çıkarılmaktadır. Ayrıca meclis üyelerinin hastalık izinleri ve mazeret izinleri konusundaki boşluk doldurularak yeni esaslara bağlanmaktadır.

Madde 25. - İl encümeni, Kanunda öngörülen il özel idaresi teşkilât yapısına uygun olarak yeniden düzenlenmektedir. Yeni düzenlemeyle encümen idarî bir organ olarak düzenlenmekte; encümen üyelerinin uzmanlık niteliği güçlendirilerek yürütmeye ilişkin daha dinamik bir karar alma mekanizması öngörülmektedir. Ayrıca, il genel meclisince seçilecek beş üyenin de encümene katılımı sağlanarak katılım ilkesinin güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 26. - Encümenin görev ve yetkileri yeniden düzenlenerek yürütme organı olma niteliği daha netleştirilmekte ve mevcut İl Özel İdaresi Kanununda öngörülen meclis yerine karar alma yet-kisi bu Tasarıyla tümüyle kaldırılmaktadır. Sonuç olarak karar organı olan meclis ile yürütme or-ganı olan encümen arasındaki ayırım netleştirilmiştir.

Madde 27. - Encümenin haftada birden az olmamak üzere önceden belirlenen gün ve saatte top-lanması, valinin acil durumlarda encümeni toplantıya çağırması, encümenin üye tam sayısının çoğun-luğuyla toplanması ve katılanların çoğunluğuyla karar alması, çekimsiz oy kullanılmaması, encümen gündeminin hazırlanması ve encümende vali tarafından havale edilmeyen konuların görüşülmemesi gibi hususlar düzenlenmiştir. Ayrıca, encümene havale edilen konuların bir hafta içinde görüşülerek karara bağlanması zorunluluğu getirilerek sorunların sürüncemede bırakılması önlenmektedir.

Madde 28. - Encümen üyelerinin ödenekleri katsayı sistemine bağlanarak yeniden düzenlenmektedir. Böylece, ödenekler konusunda da bir standart sağlanmaktadır.

Madde 29. - Valinin il özel idaresinin başı olarak hukukî statüsü ve özel idareyi temsil yetkisi vurgulanmaktadır.

Madde 30. - Valinin görev ve yetkileri, Tasarı ile öngörülen diğer hükümlere uygun olarak ayrıntılı şekilde yeniden düzenlenmektedir.

Madde 31. - Yeni kamu yönetimi anlayışı doğrultusunda il özel idarelerinde stratejik yönetim uygulanmasına geçilmesi, stratejik planların seçimlerden hemen sonra yapılması ile gelecek yönelimli ve hizmetlerin sonucuna odaklı bir yönetim anlayışının oluşturulması öngörülmektedir.

Stratejik yönetimle şehirlerimizin geleceğinin altyapı, ulaşım, çevre gibi temel hizmetler açısından uzun vadeli olarak planlanması ve çalışma programlarının bu planlara göre yapılması öngörülmektedir.

Stratejik planların, ilde bulunan üniversitelerin, meslek odalarının ve konuyla ilgili sivil toplum örgütlerinin görüşleri de alınarak hazırlanması, böylece illerimizin geleceği hakkında halkımızın da söz sahibi olması imkânı getirilmektedir.

Madde 32. - Hizmetlerin aksamadan hızlı, verimli ve etkili yürütülmesi amacıyla yetki devri uygulaması kamu yönetiminde vazgeçilmez bir yöntemdir. Madde ile valilerin, yetkilerinden uygun gördüklerini il özel idare görevlileri ve kaymakamlara devretmesine imkân tanınmaktadır.

Madde 33. - Madde ile vali ve yakınlarının, il özel idaresi ile ihtilafı olduğu durumlarda, özel idare adına valiye karşı dava açılması ve bu davada il özel idaresinin temsil edilmesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Madde gereğince özel idarenin hakları valiye karşı bile güvence altına alınmakta, ayrıca temsil yetkisi verilen kişilerin görevlerini yapmamaları durumunda haklarında yapılacak cezai takibat ve yaptırımlar da bu maddede hükme bağlanmaktadır.

Madde 34. - Madde ile mahallî idarelerin organlarının veya bu organların üyelerinin görevden uzaklaştırılması konusunda Anayasada öngörülen şartlara uygun ve ayrıntılı bir düzenleme getirilmektedir. Görevden uzaklaştırma işleminin üç ayda bir gözden geçirilmesi ve devamında kamu yararı bakımından fayda görülmeyen görevden uzaklaştırma tedbirinin sona erdirilmesi zorunlu hale getirilmektedir.

Görevden uzaklaştırma tedbirinin sona erdirilmesi hususunda, İçişleri Bakanına tanınan takdir yetkisi sınırlandırılarak objektif esaslara bağlanmaktadır. Yapılacak soruşturma veya kovuşturma sonunda görevden uzaklaştırılan il özel idaresi organları veya bu organların üyeleri hakkında; 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanuna göre soruşturma izni verilmemesi, takipsizlik, kamu davasının düşmesi veya beraat kararı verilmesi, davanın genel af ile ortadan kaldırılması veya görevden düşürülmeyi gerektirmeyen bir suçla mahkûm olunması halinde görevden uzaklaştırma tedbirinin kaldırılması zorunlu hale getirilmek suretiyle keyfi uygulamaların da önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

Ülkemizin de imzalayarak kabul ettiği Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartına uygunluğu sağlamak ve mahallî idarelerin özerkliğini korumak maksadıyla merkezî idareye tanınan görevden uzaklaştırma yetkisinin uygulanma şartları ve devamı süresince uyulması gereken kurallar da bu madde ile düzenlenmektedir.

Madde 35. - İl özel idareleri için ihtiyaçlara göre değişebilen esnek bir teşkilât yapısı öngörülerek mahallî hizmetlerin etkili, verimli, hızlı, saydam ve vatandaş ihtiyaçlarına odaklı bir şekilde sunulması düşünülmüştür.

Madde ile özel idare teşkilâtının; ilin nüfusu, fizikî ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal, kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeline göre İçişleri Bakanlığınca belirlenecek norm kadro sistemine uygun olarak genel sekreterlik, daire başkanlıkları ve müdürlüklerden oluşması öngörülmektedir.

Birimlerin kaldırılması veya başka bir birim ile birleştirilmesi hususunda il genel meclisine yetki verilerek esnek ve gelişmeye açık bir teşkilât yapısının oluşturulabilmesi öngörülmektedir.

Genel sekreterlik kurumu, özel idarelerde de kurularak önemli sorumluluklar yüklenmekte, genel sekreterin valinin gözetim ve emri altında görev yapması ve vali adına il özel idare hizmetlerini yürütmesi öngörülmektedir.

Ayrıca, nüfusu 500.000'in üzerinde bulunan illerde, ihtiyaca göre en fazla iki genel sekreter yardımcılığı kadrosu ihdas edilmektedir.

Madde 36. - İl özel idarelerinin görevli ve yetkili olduğu hizmetlerin memurlar, diğer kamu görevleri ve işçiler eliyle yürütülmesi; kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurların, kendilerinin ve kurumlarının muvafakatiyle il özel idaresinde uzun süreli olarak görevlendirilmesi imkânı getirilmektedir.

İl özel idaresinde, norm kadroya uygun olarak uzmanlık gerektiren çevre, sağlık, veterinerlik, teknik, hukuk, sosyal ve ekonomi, kültür ve sanat, bilişim ve iletişim, planlama, araştırma ve geliştirme, eğitim ve danışmanlık alanlarında tabip, uzman tabip, veteriner, avukat, mühendis, çözümlayici ve programcı, ebe, hemşire, teknisyen, tekniker ve benzeri uzman ve teknik elemanların sözleşmeli olarak çalıştırılmasına imkân sağlanmakta; bunlara ödenecek ücretlerin Bakanlar Kurulunca belirlenecek sınırlar çerçevesinde il genel meclisince kararlaştırılması öngörülmektedir.

Madde ile ayrıca, sözleşmeli ve işçi statüsünde çalışan hariç olmak üzere, özel idarede çalışan diğer memurlara, başarı durumlarına göre yılda iki defa ikramiye verilmesine imkân sağlayan bir hüküm getirilerek özel idarelerde nitelikli personel çalıştırılmasının özendirilebileceği düşünülmüştür.

Madde 37. - Yeni kamu yönetimi anlayışına uygun olarak, halen uygulanmakta olan ve işleyiş itibarıyla etkinliği kalmayan denetim sistemi ve teknikleri değiştirilerek denetim yeniden düzenlenmektedir.

Öngörülen yeni denetim sistemi ile idarenin ve çalışanların hatalarını bulma yönünde yoğunlaşan denetim anlayışına son verilmektedir. Yapılacak denetim faaliyetleri ile muhtemel hata alanları tespit edilerek il özel idaresi yönetimi ve çalışanlar hata yapmadan önce eğitilecek ve uyarılacaktır. Denetim daha çok gelecek yönelimli ve hizmetlerin yürütülmesindeki süreçlerin kontrolü şeklinde olacaktır.

Denetim faaliyetlerinde öngörülen ikinci amaç ise, faaliyetlerin ve sonuçlarının mevzuata, kurumsal strateji ve başarı ölçütleriyle hedeflere; ulusal politika ve standartlara uygunluk açısından değerlendirilmesi ve raporlanmasıdır.

Denetim raporlarının kamuoyuna açıklanması öngörülerek meclis ve kamuoyu denetimi etkin hale getirilmektedir.

Madde 38. - Denetimin kapsam ve türlerini düzenleyen bu madde ile denetimin kapsamı iş ve işlemlerin hukuka uygunluğu, mali kontrol ve performans ölçümü olarak belirlenmektedir. Bu üç unsur içeren denetim, iç denetim ve dış denetim olarak yapılacaktır.

İç denetim, vali veya görevlendireceği iç denetçiler dış denetim, Sayıştay tarafından yapılacaktır. Malî iş ve işlemler üzerinde İçişleri Bakanlığınca uygulanan mevcut denetim kaldırılmaktadır.

Dış denetimin ikinci boyutu olan malî işlemler dışında kalan diğer idarî işlemler ise, idarenin bütünlüğüne, kalkınma planı ve stratejilere, merkezî idare tarafından belirlenen standart, ilke ve politikalara uygunluk açısından İçişleri Bakanlığı tarafından denetlenecektir.

Denetim sonuçlarının etkin bir şekilde takibini sağlamak için denetim raporlarının meclise sunulması ve kamuoyuna açıklanması sistemi getirilmektedir.

Madde 39. - Tasarı ile getirilen yeni bir denetim ve kontrol yöntemi de müdahale sistemidir. Halen merkezî idare tarafından yürütülen ve çıkarılacak kanunlarla il özel idarelerine devredilecek olan hizmetlerle diğer özel idare hizmetlerinin ciddi bir şekilde aksatıldığı ve bu aksamanın halkın sağlık, huzur ve esenliğini hayati derecede olumsuz etkilediğinin ilgili bakanlığın talebi üzerine yetkili hukuk hâkimince tespit edilmesi durumunda İçişleri Bakanlığına aşağıda belirtilen müdahale yetkisi verilmektedir. İçişleri Bakanlığı aksatılan hizmetin özelliğine göre makul bir süre vererek aksamanın giderilmesini ilgili özel idareden isteyecektir. Verilen bu süreye rağmen herhangi bir olumlu gelişme sağlanamadığı takdirde Bakanlık, belediyenin bulunduğu ilin valisini görevlendirerek aksayan hizmetin görülmesini isteyecek, vali öncelikle belediyenin ve ihtiyaca göre diğer kamu kurum ve kuruluşlarının imkânlarını kullanarak aksamayı ortadan kaldıracaktır.

Bu düzenlemenin amacı, mahallî hizmetlerde meydana gelebilecek aksamalardan dolayı halkın hayatının zorlaşmasını önlemek, kamu hizmetlerinin kesintisiz sunumunu sağlamak, hizmetlerde meydana gelecek aksamalar sebebiyle, merkezî idarenin harekete geçebilmesine imkân vermektir. Diğer taraftan müdahale, hizmetlerde meydana gelen aksamanın halkın sağlık, huzur ve esenliğini hayati ölçüde olumsuz etkilediğinin yetkili mahkemece tespit edilmesi şartına bağlanarak merkezî hükümetin siyasi sebeplerle özel idarelere müdahalesi önlenmektedir.

Madde 40. - Özel idarelerde uygulanan bir başka denetim sistemi de faaliyet raporları yoluyla yapılan denetimdir. Faaliyet raporlarının hazırlanması ve içeriği Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 41 inci maddesinin dördüncü fıkrasında düzenlenmiştir. Buna göre faaliyet raporu; stratejik plan ve performans hedeflerine göre yürütülen faaliyetleri, belirlenmiş performans ölçütlerine göre hedef ve gerçekleştirme durumu ile meydana gelen sapmaların nedenlerini açıklayacak şekilde hazırlanacaktır.

Hazırlanan faaliyet raporu mart ayı toplantısında vali tarafından meclise sunulur. Raporun bir örneği İçişleri Bakanlığına gönderilir ve kamuoyuna da açıklanır.

Madde 41. - Denetimin yapılması ve faaliyet raporunun hazırlanmasında bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve diğer kanunlarda öngörülen hükümlerin uygulanacağı belirtilerek ilgili kanunlara atıf yapılmaktadır.

Madde 42. - Bu Tasarı ile birlikte mahallî idarelerin yetkili ve görevli oldukları kamu hizmetlerinde önemli artışlar olmaktadır. Bu nedenle, Anayasanın 127 nci maddesi ve Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartının 9 uncu maddesinde getirilen ilkelere uygun olarak il özel idarelerine sorumlulukları ile orantılı gelir kaynakları sağlanmaktadır.

Bu maddede sayılan gelir kaynaklarının oran ve miktarları ise ilgili kanunlarda ayrıntılı olarak düzenlenmektedir.

Madde 43. - Madde ile özel idarenin giderleri tespit edilmekte ve gider çeşitleri ayrıntılı olarak sayılmaktadır. Yapılan düzenleme ile idarî ve malî özerkliği zedelemeyecek derecede esneklik sağlanmaktadır.

Madde 44. - Özel idare bütçesi, stratejik planlar ile orta ve uzun vadeli hedeflere uygun olarak hazırlanan ve özel idare hizmetleri için gerekli ödeneklerin tahsis edildiği yerleri gösteren önemli

bir belgedir. Ayrıca, bütçe, özel idarelerde meclis denetimini sağlama yollarından birisidir. Bütçenin görüşülmesi ve kabulü aşamasında meclis özel idareyi denetleme imkânı bulmaktadır.

Madde ile, il özel idaresi bütçesi buna uygun olarak düzenlenmektedir.

Madde 45. - Özel idarenin bir yıllık faaliyetlerini ve her bir faaliyet için ne kadar ödenek tahsis edildiğini gösteren bütçe, vali tarafından stratejik planlara uygun olarak hazırlanacak, encümen ve mecliste görüşülerek kabul edilecektir.

Madde 46. - Özel idarelerde harcama yetkisinin kullanım şartları yeniden düzenlenerek hizmetlerin daha etkili, verimli ve hızlı sunumu için harcama yetkisinin diğer üst yöneticilere devredilmesi imkânı getirilmektedir.

Madde 47. - Kesin hesabın görüşülmesi ve karara bağlanmasının usul ve esasları belirtilmiştir.

Madde 48. - Özel idarelerde bütçe ve muhasebe sistemlerinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esasların ayrıntılı bir şekilde açıklanmasını temin maksadıyla, İçişleri Bakanlığına yönetmelik çıkarma yetkisi verilmektedir.

Madde 49. - Doğal afet, meclisin feshi ve yenisinin seçilememesi gibi sebeplerle bütçe yapılamaz veya yapılmasına rağmen kesinleşmezse, özel idare hizmetlerinin aksamaması için geçen yıl bütçesinin devamına imkân tanınmaktadır.

Madde 50. - Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa uygun olarak birden fazla yıla sarkan park, bahçe ve havuz bakımı; araç kiralama, temizlik ve yemek hizmetleri; bilgisayar, faks, fotokopi gibi teknolojik ürünlerin bakım ve onarımı gibi işlerde, süresi ilk mahallî idareler genel seçimlerini izleyen üçüncü ayın sonunu geçmemek üzere gelecek yıllara yaygın yüklenme imkânı getirilerek hizmetlerin etkili, verimli ve ekonomik olarak sunulması imkânı getirilmektedir.

Madde 51. - Borçlanma ve tahvil ihracı günümüzde mahallî idarelerin önemli gelir kaynaklarından biri haline gelmiştir. Demokratik gelişmeler, refah artışı ve verilen yeni görevler özel idarelerin yapmaktaki görevli oldukları hizmetlerin miktar, nitelik ve niceliğinde önemli değişikliklere yol açmıştır.

Özel idarelerin borçlanması ve bu borçların geri ödemesinin ulusal ekonomi üzerinde yaratacağı etkiler ve ülkemizin uluslararası piyasalardaki itibarı da dikkate alınarak borçlanmanın bazı sınırlamalara tâbi tutulması çağdaş demokrasilerde çoğunlukla kullanılan bir yöntemdir.

Bu madde ile, özel idarelerin dış borçlanması ve tahvil ihracı sadece yatırım programında yer alan projelerle sınırlandırılmakta; iç borçlanmaya karar verme yetkisi bütçe gelirine bağlanarak bütçe gelirinin % 10'una kadar olan iç borçlanmaların meclis kararı, % 10'un üzerindeki borçlanmaların ise meclisin üçte iki çoğunlukla vereceği kararın İçişleri Bakanlığınca onayı ile yapılması öngörülmektedir.

İl özel idaresi ve bağlı kuruluşlarının iç ve dış borç stokunun ana para ve faiz tutarı, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının Vergi Usul Kanununda belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırım sonucunu bulunacak miktarın iki katını aşması durumunda yeni borçlanmaya izin verilmemektedir.

Madde 52. - Madde ile bir taraftan özel idarelerin hizmetlerini daha etkili, verimli ve ekonomik şartlarda sunmasına ve kaynak yaratmalarına yardımcı olmak amacıyla sermaye ortaklığı kurmasına izin verilmekte; diğer taraftan kurulacak ortaklığın özel idarenin görev alanıyla ilgili olması şartı getirilerek şirket kuruluşunun disiplin altına alınması ve özel idarelerin haksız rekabete yol açmalarının önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

Doğal olarak, madde hükmü gereğince özel idarelerin kurdukları veya ortak oldukları şirketlerden, il özel idaresinin görev alanıyla ilgili olmayan şirketleri tasfiye etmesi veya ortaklıktan çekilmesi gerekecektir.

Madde 53. - İl özel idarelerinin özelliği bulunan su, toplu taşıma hizmetleri, toplu konut uygulaması gibi özel gelir ve gideri bulunan hizmetleri, İçişleri Bakanlığının izniyle bütçe içinde işletme kurmak suretiyle yapmasına imkân getirilmektedir.

Madde 54. - İl özel idareleri ile merkezî idare kuruluşları arasındaki alacak borç ilişkileri, genellikle merkezî idare lehine düzenlenmiştir. Merkezî idare özel idareye olan borçları için faiz ödemediği halde, özel idareden olan alacakları için yüksek oranlarda faiz almaktadır. Bu uygulama mahallî hizmetlerin aksamasına ve haksızlığa sebep olmaktadır.

Yaşanan bu sorunu kısmen de olsa çözmek amacıyla mahsup sistemi getirilerek mahallî idarelerin uğradığı mağduriyet önlenmektedir. Ayrıca, bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslarının düzenleneceği yönetmeliğin hazırlanmasında İçişleri Bakanlığının olumlu görüşünün alınması zorunluluğu getirilmektedir.

Madde 55. - Belediye ve mücavir alan sınırları dışında il özel idarelerinin görevli ve yetkili olduğu hususlarda, il genel meclislerinin kanunlara uygun olarak aldığı ve usulüne göre ilan ettiği emir ve yasaklarına aykırı hareket edenlere uygulanacak cezalar düzenlenmiştir.

Madde 56. - 55 inci maddede öngörülen cezaların il encümeni tarafından verileceği, vali ve kaymakamların da maddede öngörülen cezaları vermeye yetkili oldukları belirtilmektedir.

Madde 57. - Cezaların verilebilmesi için suçun işlendiği yer ve zaman ile ilgili mevzuatın gösterildiği tespit tutanağı düzenlenmesi zorunluluğu getirilmektedir.

Tutanağın eylemin olduğu yerde düzenlenmesi ve bir suretinin ilgiliye verilmesi ve bunun tebliğ yerine geçeceği öngörülmektedir.

Ayrıca, vali ve kaymakamlarca suç işlendiğinin tespiti halinde tutanak düzenlenmeden ceza vermelerine imkân sağlanarak özel idare emir ve yasaklarının etkili bir şekilde uygulanması imkânı getirilmektedir.

Madde 58. - Tespit tutanaklarına tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde il özel idarelerine itiraz edilmesi, ilçelerde itirazın kaymakamlıklar vasıtasıyla yapılmasına imkân sağlanmaktadır.

Ayrıca, tutanakların on beş gün içinde karara bağlanması, vali ve kaymakamlarca verilen cezalara ise genel hükümlere göre idarî yargı mercilerine itiraz edilmesi öngörülmektedir.

Madde 59. - Ceza kararlarının tebliği ve yapılacak itirazların cezaların uygulanmasını durdurmayacağı hüküm altına alınmaktadır.

Madde 60. - Cezaların tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içerisinde özel idare hesabına yatırılması ve bu süre içerisinde yatırılmadığı takdirde uygulanacak sistem öngörülmektedir.

İşyeri kapatma cezasının ceza süresince işyerinin mühürlenerek; ticaret, sanat ve meslekten men cezasının ise ticaret, sanat ve mesleğin uygulanmasına dair yetki belgesi niteliğindeki evrakın ceza süresince geri alınarak uygulanacağı hükme bağlanmaktadır.

Madde 61. - İl özel idaresi tarafından satışı ve kullanımı yasaklanan maddelerin toplattırılması, yapılacak inceleme sonucunda sağlığa zararlı olduğu tespit edilenlerin imhası ve diğerlerinin sahiplerine iadesi öngörülmektedir.

Ayrıca, il özel idaresine ait tesislere zarar verilmesi halinde, idarenin gerekli tamirat ve yenilemeyi yaparak sorumlulardan % 30 fazlasıyla tahsili öngörülmektedir. Bu düzenleme ile özel idare mal ve tesislerine verilecek zararların önlenmesi ve idarenin uğrayacağı zararların % 30 fazlasıyla tahsiline imkân sağlanmaktadır.

Madde 62. - Uluslararası gelişmeler ve ülkemizin Avrupa Birliği perspektifi ile birlikte il özel idarelerinin uluslararası teşekküllere üye olması ve yabancı ülke belediyeleriyle ortak proje gerçek-

leştirebilmeleri için yeni açılımlarda bulunmak kaçınılmaz hale gelmiştir. Özellikle ülke sınırları dışına taşan bazı çevre sorunlarının çözümü, sınır ötesi işbirliğini ve ortak projelerin uygulanmasını zorunlu kılmaktadır.

Yukarıda belirtilen gerekçelerle belediyelerin uluslararası teşekkül ve organizasyonlara katılması veya kurucu üye olmasında uygulanan prosedür basitleştirilerek İçişleri Bakanlığının iznine bağlanmaktadır. İl özel idarelerinin yürüteceği uluslararası ilişkilerin, ülkenin ulusal dış politikası ile uyumunu sağlamak açısından izin zorunluluğu getirilmektedir.

Madde 63. - İl özel idare hizmetlerinin ilçelerde yürütülmesi görevi ve sorumluluğu kaymakamlara verilerek ilave bir teşkilât kurmadan hizmetlerin yürütülmesi öngörülmektedir. Ayrıca; kaymakamlara yürüttükleri bu mahallî görev ve hizmetler için belirli bir miktarda ödenek verilerek özel idare hizmetlerine gereken hassasiyet ve özeni göstermeleri temin edilmektedir.

Madde 64. - İl özel idaresi hizmetlerinin etkili, verimli, ekonomik, hızlı ve uyum içerisinde yürütülebilmesi için özel idarelerinin diğer mahallî idareler ve merkezî idare kuruluşları ile ortak proje gerçekleştirebilmesi ve bu amaçla kaynak aktarımında bulunma; bina, tesis, araç ve personel tahsis etme; süresi yirmi beş yılı geçmemek üzere taşınmaz mal tahsis etme imkânı getirilmektedir.

Madde 65. - Maddede sayılan değişik sosyal hizmetlerin yapılmasında dayanışma ve katılım; hizmetlerde etkinlik, tasarruf ve verimliliğin sağlanması amacıyla gönüllü kişilerin bu hizmetlere katılmasına ilişkin mekanizmaların oluşturulması ve buna ilişkin hususların İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenmesi öngörülmektedir.

Madde 66. - İl özel idareleri halen yazışmalarını valilik ve kaymakamlıklar aracılığıyla yürütmekte, bu durum gereksiz zaman kaybına ve hizmet sunumunda gecikmelere yol açmaktadır. Madde ile özel idarelerin bütün kamu kurum ve kuruluşlarıyla doğrudan yazışma yapmasına imkân sağlanarak hizmetlere hız kazandırılacaktır.

Madde 67. - Avukatlık ücretinin dağıtılmasına ilişkin düzenlemeler getirilmektedir.

Madde 68. - Kanunda öngörülen parasal miktarların her yıl enflasyon oranında artmasını sağlamak ve para cezalarının zaman içerisinde etkisini yitirmesini önlemek amacıyla, bu miktarların, Vergi Usul Kanununda belirtilen yeniden değerlendirme katsayısı oranında artırılması imkânı getirilmektedir.

Madde 69. - Deprem, su baskını, yangın ve diğer benzeri doğal afetlerden korunmak veya bunların zararlarını azaltmak konusunda merkezî idarenin tek başına yeterli olamayacağı kabul edilmiştir. Nitekim 17 Ağustos 1999 tarihinde meydana gelen Marmara Depremi mahallî idarelerimizin acil durum yönetim kapasitelerinin artırılması ve belediyelerle birlikte özel idarelere de yeni sorumluluklar verilmesi gereğini açıkça ortaya koymuştur. Bu düşüncelerden hareketle özel idarelerin afet ve acil durum planlarını yapması, bu amaçla bütçelerine ödenek koyması, gerekli ekip ve donanımı hazırlaması ve personelini eğitmesi zorunlu hale getirilmektedir. Madde ile özel idarelerin görev alanı dışında meydana gelen afetlere yardım ve destek sağlaması da hükme bağlanmıştır.

Madde 70. - Bu Kanun ile özel idarelere verilen yetkilerin etkili bir şekilde kullanımını temin, hizmetlerin halkın ihtiyaç ve taleplerine uygun olarak sunumunu sağlama, görev ve yetki uyumsuzluklarını önleme amacıyla maddede sayılan kanunların, İl Özel İdareleri Kanunu ile düzenlenen hususlara aykırı hükümlerinin özel idareler bakımından uygulanmayacağı hüküm altına alınmaktadır.

Madde 71. - 13 Mart 1329 tarihli İl Özel İdaresi Kanunu ile ek ve değişiklikleri yürürlükten kaldırılmaktadır.

Madde 72. - Yürürlük maddesidir.

Madde 73. - Yürütme maddesidir.

İçişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
İçişleri Komisyonu
Esas No. : 1/767
Karar No. : 63

30.4.2004

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca, 3.3.2004 tarihinde Başkanlığınıza sunulan, "İl Özel İdareleri Kanunu Tasarısı", Başkanlığımızca, 4.3.2004 tarihinde esas komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna, tali komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilmiş ve Komisyonumuz, 14.4.2004 tarihli 26 ncı ve 28.4.2004 tarihli 29 uncu toplantılarında İçişleri, Adalet, Maliye Bakanlıkları; ilgili kurum ve kuruluşlar ile sivil toplum örgütleri temsilcilerinin de katılımıyla Tasarayı inceleyip görüşmüştür.

Tasarı ile il özel idarelerine ilişkin olarak 1913 yılında geçici bir kanun olarak yürürlüğe giren ve 1987 sayılı adı İl Özel İdareleri olarak değiştirilen "İdare-i Umumiye-i Vilayat Kanunu Muvakkat" yürürlükten kaldırılarak il özel idarelerinin yapı ve işleyişleri, yeni bir anlayışla, yeniden düzenlenmektedir.

Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmeler sırasında, mahalli idareler konusunda bir reform gereksiniminin hemen herkes tarafından kabul edilmekte olduğu ancak bunun yöntemi konusunda görüş farklılıkları bulunduğu; bu tür görüş farklılıklarının ise demokrasi içinde olağan karşılanması gerektiği belirtilmiştir. Mahalli idareler konusunda yapılan tartışmalarda, yöneticilerin kafasında, mahalli idarelerin yönetiminin sıradan vatandaşlara bırakılması halinde ortaya çıkabilecek sorunların bulunduğu belirtilmiş; sıradan vatandaşta kuşkuyla bakıldığı ifade edilmiştir. Bu Tasarıyla söz konusu kuşkunun aşılması gerektiği belirtilmiştir.

Tasarının tümü üzerinde görüşmelerden sonra Tasarı ile gerekçesi benimsenmiş ve Tasarının maddelerinin görüşülmesine geçilmesi kararlaştırılmıştır.

Komisyonumuz Tasarının 7, 24, 33, 51, 55, 61 ve 63 üncü maddelerini değiştirerek, diğer maddelerini aynen kabul etmiştir. Ancak Komisyonumuzda, aynen kabul edilen bazı maddeler üzerinde de tartışmalar yaşanmış ve buradaki görüşlerin esas komisyona bildirilmesi kararlaştırılmıştır. Bu nedenle, öncelikle üzerinde değişiklik yapılan maddeler ve bu değişikliklerin gerekçeleri açıklandıktan sonra, üzerinde tartışma yapılan maddeler ve bu tartışmalarda somutlaşan düşünceler özetlenecektir.

1. Değiştirilen Maddeler

m. 7

Tasarının 7 nci maddesi, il özel idarelerinin yetki ve imtiyazlarını düzenlemektedir. Maddenin (a) ve (g) bentlerinde il özel idarelerine çeşitli alanlarda ruhsat verme yetkisi verilmektedir. Madde üzerindeki görüşmeler sırasında, il özel idarelerine tek başına ruhsat verme yetkisi verilmesinin yeterli olmadığı; verilen ruhsata uygun davranıp davranılmadığının denetlenmesi yetkisinin de il özel idaresine ait olması gerektiği belirtilmiştir.

Maddenin (g) bendinde, büyükşehirler dışındaki, yerlerde birinci sınıf gayri sıhhi müesseselere ruhsat verme yetkisi il özel idarelerine bırakılmıştır. Ancak maddede "gayri sıhhi" yerine sehven "sıhhi" yazılmıştır.

Madde üzerindeki görüşmeler sırasında belirli bir büyüklüğe ulaşmış bulunan belediyelerde, örneğin nüfusu 100.000'i aşan belediyelerde, birinci sınıf gayri sıhhi müesseselere ruhsat verme yetkisinin belediyeye ait olması gerektiği belirtilmiştir. Bu büyüklükteki belediyelerde yeterli

donanımın olduğu ve bu nedenle bu yetkinin sözkonusu belediyelerde olması gerektiği ileri sürülmüştür. Cevaben yapılan açıklamalarda, Kamu Yönetimi Temel Kanun Tasarısında merkezi idarenin taşra teşkilatının büyük bir bölümünün il özel idarelerine aktarıldığı ve daha önceden merkezi idare tarafından yapılan birinci sınıf gayri sıhhi müesseselere ruhsat verme işleminin, merkezi idareden mahalli idarelere aktarılan bu birimler tarafından yerine getirileceği ve bir donanım sorunuyla karşılaşılmayacağı belirtilmiştir. Oysa belediyelerin bu tür donanımları olmadığından sorunlarla karşılaşılabilir. Dolayısıyla buralarda ruhsat verme işleminin il özel idarelerince yerine getirilmesi daha doğru olacaktır.

Komisyonumuzda verilen bir önerge ile il özel idarelerine ruhsat verme yetkisi veren maddenin (a) ve (g) bentlerine "ve denetlemek" ibaresi eklenmiş; (g) bendinde sehven yazıldığı anlaşılan "sıhhi" sözcüğü, "gayri sıhhi" olarak değiştirilmiştir. Madde önergedeki bu değişikliklerle birlikte kabul edilmiştir.

m. 24

Tasarının 24 üncü maddesi, il genel meclisi üyelerinin huzur haklarını ve diğer sosyal haklarını düzenlemektedir. Maddenin birinci fıkrasında il genel meclisi üyelerine huzur hakkı "ödenebileceği" öngörülmektedir. Buradaki ödemenin zorunlu olmaması, il genel meclisinin huzur hakkı almama kararı almasına olanak tanımaktadır. Böyle bir karar alınması ise ekonomik durumları iyi olmayan meclis üyelerinin mağduriyetine yol açabilecektir. Komisyonumuzda yapılan görüşmeler sırasında, ekonomik durumu iyi olan meclis üyelerine ödeme yapılmamasının bir sakınca yaratmayacağı, ancak durumları iyi olmayan ve bu durumlarını açıklamak istemeyen meclis üyelerinin ödeme yapılmamasından dolayı sıkıntılı durumlara düşebilecekleri belirtilmiştir. İl genel meclisinin bu tür kararlar olarak populist politika izlemelerine olanak verilmiş olacağını savunan komisyon üyelerimiz, buradaki ödemenin zorunlu hale getirilmesini istemişlerdir. Bu ödemeler yapıldıktan sonra, ihtiyacı olmayanlar, bu parayı il özel idaresine bağışlayabileceklerdir. Böylece bir taraftan populist politika izlenmesinin önü kesilirken, diğer taraftan, maddi durumu iyi olmayan meclis üyelerinin mağdur edilmeleri önlenmiş olacaktır. Bu amaçla maddedeki "ödenebilir" sözcüğünü "ödenir" biçiminde değiştiren bir önerge Komisyonumuzca kabul edilmiş ve madde önergede öngörülen değişikliklerle birlikte kabul edilmiştir.

m. 33

Tasarının 33 üncü maddesi il özel idaresi ile valinin ihtilafı olması halini düzenlemektedir. Maddenin ikinci fıkrasında sehven yazıldığı anlaşılan "belediyenin" ibaresi "il özel idaresinin" biçiminde değiştirilmiştir.

m. 51

Tasarının 51 inci maddesi il özel idarelerinin borçlanmasını düzenlemektedir. Madde üzerinde yapılan açıklamalarda, İller Bankasının bugünkü yapısıyla bir yerel yönetimler bankası olmaktan çıktığı ifade edilmiştir. Komisyon üyelerimiz İller Bankasının, yerel yönetimlerin işini yapan bir banka haline getirilmesinin zorunlu olduğunu ifade etmişlerdir.

Maddenin (d) bendi, iller bankasına il özel idareleri tarafından yapılacak kredi taleplerinin, İller Bankası tarafından karşılanma yöntemini öngörmektedir. Komisyon üyelerimiz bu tür bir düzenlemenin İller Bankasının işleyişine ilişkin olduğunu ve görüşülmekte olan Tasarıda yeri olmadığını ifade etmişlerdir. İller Bankası Kanununda, İller Bankasının il özel idarelerine hangi koşullarla ve hangi yöntemle kredi vereceği hususu yer alabilir. Ancak görüşülmekte olan Tasarı il özel idarelerinin yapı ve işleyişine ilişkindir. Dolayısıyla (d) bendinde yer alan düzenlemenin madde metninden çıkarılması gerekir. Komisyonumuzda bu amaçla verilmiş olan bir önerge Komisyonumuz tarafından kabul edilmiş ve (d) bendi madde metninden çıkarılmıştır.

m. 55 ve m. 61

Tasarının 55 inci maddesi özel idare cezalarını düzenlemektedir. Tasarının ikinci fıkrasında belirli nitelikli hizmetlerin yürütülmesi sırasında işlenecek suçlara uygulanacak ek cezalar düzenlenmektedir. Bu hizmetler arasında "taranma ve temizlenme" ile ilgili hizmetler de yer almaktadır. Komisyonumuzdaki görüşmeler sırasında, "taranma ve temizlenme" adını taşıyan hizmetler bulunmadığı, bu işleri yapan kuaför, berber gibi sanat erbabının olduğu ve bu sözcüklerin içeriğinin son derece dar olduğu ifade edilmiştir. Bu nedenle "taranma ve temizlenme" yerine, "bakım" sözcüğünün kullanılması hem benzer nitelikteki hizmetlerin de kapsama alınmasını sağlayacak, hem de günlük dilde kullanılan bir sözcük Kanuna girmiş olacaktır. Komisyonumuzda bu amaçla verilmiş olan bir önerge kabul edilmiş ve madde önergede öngörülen değişiklikle birlikte kabul edilmiştir.

Tasarının 61 inci maddesi, toplatma, yok etme ve eski duruma getirme düzenlenmektedir. Maddenin görüşülmesi sırasında, eski duruma getirmenin bir tür ceza olduğu ve bu nedenle 61 inci maddede değil 55 inci maddede düzenlenmesi gerektiği ifade edilmiştir. Bu düşünceyle 61 inci maddenin ikinci fıkrası Komisyonumuzca 55 inci maddenin üçüncü fıkrası olarak düzenlenmiştir.

m. 63

Tasarının 63 üncü maddesi, kaymakamların görevlerini ve kendilerine ödenecek ödeneği düzenlemektedir. Maddenin görüşülmesi sırasında Komisyon üyelerimiz tarafından, kaymakamlara ödenek verilirken vali yardımcılarının verilmemesinin, mülki idare amirliği hizmetlerini olumsuz etkileyeceği ve sistemin mantığına aykırı olduğu belirtilmiştir. Bu amaçla maddeye vali yardımcılarını da ekleyen bir önerge Komisyonumuzca kabul edilmiş ve madde önergede öngörülen değişikliklerle birlikte kabul edilmiştir.

2. Tartışma Konusu Olan Maddeler

m. 6

Tasarının 6 ncı maddesi il özel idarelerinin görev ve sorumluluklarını düzenlemektedir. Maddenin (b) bendinde sayılan görevlerden biri, il özel idarelerinin yol yapma görevidir. Komisyon üyelerimiz, il özel idarelerinin sadece köy yollarını değil ilin karayollarını da yapma görevleri olması gerektiğini ve maddenin bu görevi de içerecek biçimde yeniden düzenlenmesini önermişlerdir. Cevaben yapılan açıklamalarda, il özel idarelerinin köy yolları dışındaki yolları yapmalarına bir engel bulunmadığı, buradaki yol ibaresinin geniş yorumlanmaya elverişli olduğu ancak bütün yolların yapımının il özel idaresine yüklenmesinin sakıncalar yaratabileceği belirtilmiştir. Gelirleri yeterli olmayan illerin bu tür bir hizmeti yürütmeleri olanaklı olmadığından yol yapım hizmetinde önemli aksamalar olabilecektir. Dolayısıyla bu tür yolların yapımını il özel idarelerinin takdirine bırakmak daha uygun olacaktır.

m. 9

Tasarının 9 uncu maddesi il genel meclisini düzenlemektedir. Maddenin ikinci fıkrasına göre gündemdeki konularla ilgili sivil toplum örgütlerinin temsilcileri oy hakkı olmaksızın il genel meclisi toplantılarına katılabileceklerdir. Komisyon üyelerimizden bazıları, sadece gündemdeki konularla ilgili sivil toplum örgütlerinin il genel meclisi toplantılarına katılabilmelerini eksiklik olarak değerlendirmişlerdir. İl genel meclisleri politik tercihler kullanarak kendilerine yakın sivil toplum örgütlerini toplantıya çağırabilirler ve bu da sivil toplum örgütleri katılımının gerektiği gibi olmasını engeller. Ayrıca "ilgililik" kriterinin neye göre saptanacağı belli değildir. İl genel meclisinin ilgili olduğunu düşündüğü sivil toplum örgütlerinin dışında ilgili sivil toplum örgütleri de olabilir. Dolayısıyla sivil toplum örgütlerinden korkulmamalı ve isteyen sivil toplum örgütlerinin il genel meclisi toplantılarına katılmaları sağlanmalıdır.

Cevaben yapılan açıklamalarda, ülkemizde 3000 kadar sivil toplum örgütü olduğu ve bunların sayısının her geçen gün artmakta olduğu belirtilmiştir. Sivil toplum örgütlerinin tümünün il genel meclisine katılımına olanak tanımak, il genel meclisini felç edebilir ve bu da işleyişi olumsuz etkiler. Dolayısıyla bu açılımı bir adım olarak kabul etmek ve gelişmeler gözlemlenirken sonra bu tür bir geniş katılıma olanak vermek daha doğru olacaktır.

m. 11 ve m. 29

Tasarının 11 inci maddesi meclis başkanlık divanını ve 29 uncu maddesi valiyi düzenlemektedir. 11 inci maddeye göre il genel meclisi kendi üyeleri arasından meclis başkanını seçmekte ve meclise meclis başkanı başkanlık etmektedir. Ancak meclis başkanı, meclisin başkanı olmakla birlikte il özel idaresinin başı ve tüzel kişiliğinin temsilcisi değildir. İl özel idaresinin başı ve tüzel kişiliğinin temsilcisi 29 uncu maddeye göre validir. Bu yapı, bir yönüyle, TBMM-Bakanlar Kurulu ilişkisine benzemektedir: TBMM Başkanı meclis tarafından seçilmektedir, Bakanlar Kurulunun başkanı ise Başbakandır.

Komisyon üyelerimiz, il özel idaresinde kurulan yeni sistem içinde valinin seçimle gelmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Avrupa ülkelerindeki mahalli idare birimleri incelendiğinde, mahalli idare birimlerindeki yürütme organlarının ya seçimle geldiklerini ya da seçilmiş organlar tarafından atandığı görülmektedir. Örneğin Hollanda'daki belediye başkanları belediye meclisi tarafından atanmakta ve meclis bu atamada başkanlık yapabilecek profesyonel yöneticileri tercih etmektedir. Dolayısıyla belediye başkanlığını profesyonel yöneticiler yürütmektedir. Burada sistemin dengesini sağlayan şey, yetki-sorumluluk dengesi, yani atanmış profesyonel yöneticinin meclise karşı sorumlu olması, meclise hesap vermesidir. Dolayısıyla ister seçilmiş ister atanmış olsun, yöneticiler seçimle gelmiş meclise karşı sorumluluk taşımaktadırlar. Tasarıyla getirilen sistemde ise vali hem merkezi idarenin yani devletin ve hükümetin ve ayrı ayrı her bakanın temsilcisidir ve hem de il özel idaresinin başıdır. Dolayısıyla valinin iki ayrı rolü bulunmaktadır. Devlete ve hükümete ilişkin görevlerinden dolayı valiyi meclise karşı sorumlu hale getirmek olanaksız görünmektedir. Dolayısıyla vali meclisin dışında tutulmuş ve yürütme organı haline getirilen encümenin başkanı yapılmıştır. Valinin seçimle işbaşına gelmesini ve meclise karşı sorumlu olmasını sağlamak ise mevcut koşullarda çeşitli sakıncalar barındırmaktadır. Bundan dolayı merkezi hükümet tarafından atanmış vali sisteme uyumlu olmasa da zorunlu olarak korunmuştur. Bu durumda ise vali ile meclis başkanı arasındaki ilişkilerin ne olacağı konusunda soru işaretleri bulunmaktadır. Valinin yürütmenin başı ve il özel idaresinin başı olması ancak meclise katılmaması bulunmuş ara bir çözümdür. Komisyon üyelerimiz bu durumun sorunlar doğuracağını ve doğacak sorunların çözümünün güç olduğunu ifade etmişlerdir. Komisyon üyelerimiz seçilmişlerin başında atanmışların değil yine seçilmişlerin bulunması gerektiğini, aksi takdirde sorunlar doğmasının kaçınılmaz olduğunu ifade etmişlerdir. Cevaben yapılan açıklamalarda bu çözümün bir ara aşamayı teşkil ettiği, ortaya çıkan sorunlara da bakarak yeni adımlar atılabileceği ifade edilmiştir.

m. 18

Tasarının 18 inci maddesi il genel meclisinin bilgi edinme ve denetim yollarını ortaya koymaktadır. Maddenin son fıkrasına göre vali tarafından sunulan faaliyet raporundaki açıklamalar meclis üye tam sayısının dörtte üç çoğunluğuyla yeterli görülmezse, yetersizlik kararıyla görüşmeleri kapsayan tutanak İçişleri Bakanlığına gönderilecektir. Aynı hükmün benzeri Belediyeler Kanununda da bulunmaktadır ve belediye meclisi ile belediye başkanı arasındaki ilişkide de başkan hakkında yetersizlik önergesi verilebilmektedir. Belediyeler Kanununda belediye meclisi dörtte üç çoğunlukla yetersizlik kararı verirse, başkanın görevine Danıştayın görüşü alındıktan sonra son verilmektedir. Ancak il genel meclisinin dörtte üç çoğunlukla vereceği kararın herhangi bir hukuksal sonucu yoktur. Dolayısıyla bu

tür bir durumun ortaya çıkması halinde çözümünü güç sıkıntılar doğacaktır. Örneğin hakkında dörtte üç çoğunlukla görevsizlik kararı verilen bir valiyi İçişleri Bakanının görevden almaması halinde il genel meclisi ile vali arasındaki ilişkiler sorunlu olacaktır. İl genel meclisinin güvenini kaybetmiş vali ise kendisine güvenmeyen meclisin yürütme organının başı olmaya devam edecektir. Yine il genel meclisi siyasi bir kararla yetersizlik sonucuna ulaşmış olabilir. Bu tür bir kararın sonucunda vali İçişleri Bakanı tarafından görevden alınırsa, bu defa da vali haksızlığa uğramış olacaktır.

Kısacası Komisyon üyelerimiz, bu konuda belediye meclisi için yapılmış olan düzenlemenin doğru olduğunu ancak valinin sistemdeki zorunlu konumundan dolayı benzer bir düzenlemenin yapılmasının olanaksız olduğunu ifade etmişlerdir.

m. 16

Tasarının 16 ncı maddesi ihtisas komisyonlarını düzenlemektedir. Maddeye göre il genel meclisi, üyeleri arasından seçeceği kişilerle her dönem başı toplantısında ihtisas komisyonları kurabilecektir. Komisyonumuzda yapılan görüşmelerde, bu komisyonların her dönem başı toplantısında seçiliyor olmasının ihtisaslaşmayı engelleyebileceği belirtilmiştir. Bunun yerine, tıpkı TBMM'deki ihtisas komisyonlarında olduğu gibi, başkanlık divanı seçimleri döneminde seçim yapmak komisyonların daha uzun süre görev yapmalarına ve alanlarında ihtisaslaşmalarına neden olacaktır. Aynı değişiklik belediye meclisinde kurulan komisyonlarda da yapılmıştır. Ancak Komisyonumuz il genel meclisinde kurulan ihtisas komisyonlarının uzun süre görev yapmaları halinde sakıncalı sonuçlar doğabileceği gerekçesiyle ihtisas komisyonlarının görev sürelerini değiştirmemiştir.

m. 22

Tasarının 22 ncı maddesi il genel meclisinin feshini düzenlemektedir. Buna göre fesih nedenlerinden biri, il genel meclisinde il özel idaresine verilen görevlerle ilgili olmayan siyasi konuların görüşülmesi ve bu konuda karar alınmasıdır. Komisyon üyelerimizden bazıları, bu tür bir düzenlemenin belediyeleri zor durumda bırakacağını, düşünce özgürlüğüne aykırı olduğunu ve kaldırılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu üyelerimiz en azından, bu tür bir fesih nedenini "karar almak"la sınırlamak gerektiğini, sadece görüşme yapılmasının fesih nedeni sayılmaması gerektiğini ifade etmişlerdir. Komisyon üyelerimizden bazıları, belediye meclisinin feshiyle ilgili maddede de aynı tartışmanın yaşandığını, ancak il genel meclisinin bu bakımdan belediye meclisinden farklı değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Ancak Komisyonumuz doğuracağı sakıncaları dik-kate alarak bu tür bir değişikliği yapmamıştır.

m. 25

Tasarının 25 inci maddesi il encümenini düzenlemektedir. Maddeye göre vali encümenin başkanı olup onun katılmadığı toplantılarda genel sekreter encümene başkanlık etmektedir.

Komisyon üyelerimizden bazıları, her ilde valiyi yardımcı olmak üzere vali yardımcılarını bulduğunu ve dolayısıyla vali bulunmadığı zaman il encümenine görevlendirilecek bir vali yardımcısının başkanlık etmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

Cevaben yapılan açıklamalarda, daha önce yapılan açıklamalara paralel olarak, sistem içinde aslında valinin bulunmadığı; valinin merkezi idarenin temsilcisi olması ve varlığının zorunlu olmasından dolayı sistem içinde korunduğu ve bu çerçevede merkezi idare ile mahalli idare birimi arasında bağlantı oluşturduğu ve dolayısıyla da vali yardımcılara sistemin işleyişinde hiçbir yer verilmediği belirtilmiştir. Vali yardımcılarını genel sekreterlik görevi yürütebilir ancak vali yardımcısı unvanıyla genel sekreterlik yapamazlar. Bunun için vali yardımcılığı görevinin bırakılması gerekir; bu konuda hem İçişleri Bakanlığının hem de kendilerinin onayı aranır. Dolayısıyla kurulan yeni sistemin mantığı içinde vali yardımcılarının valinin yokluğunda il encümenine başkanlık etmemeleri doğru bir uygulamadır.

m. 26

Tasarının 26 ncı maddesi il encümeninin görev ve yetkilerini düzenlemektedir. Maddenin (b) bendinde il encümenine kamulaştırma kararı alma yetkisi verilmiştir.

Bilindiği gibi Anayasa Mahkemesi il daimi encümeninin içinde seçilmemiş üyeler bulunmasından dolayı il daimi encümeni ile ilgili kanun maddesini iptal etmiş ve il daimi encümeninin sadece seçilmişlerden oluşmasını sağlamıştı. Bu kararın gerekçesi, Anayasamızın 127 nci maddesinde öngörülen karar organlarının seçmenler tarafından seçilerek oluşturulma zorunluluğudur.

Tasarıda il encümeninin bazı üyelerinin atanmasına olanak tanınmıştır. Bu atamalar nedeniyle il encümeninin anayasaya aykırı olmasını önlemek için, encümenin karar organı olmaktan çıkarılmasına çalışılmıştır. Diğer bir anlatımla Anayasamıza göre bir mahalli idare biriminde karar organının seçimle gelmesi gerekir ancak yürütme organı için böyle bir zorunluluk bulunmamaktadır. Dolayısıyla encümenin bir yürütme organı haline getirilmesiyle Anayasaya aykırılık giderilmiş olmaktadır.

Komisyon üyelerimizden bazıları, encümene kamulaştırma kararı alma yetkisi verilmesiyle encümenin karar organı niteliği kazandığı ve anayasaya aykırı hale geldiği ifade edilmiştir. Cevaben yapılan açıklamalarda kamulaştırma kararı almanın bir yürütme işi olduğu; kamulaştırma kararının il genel meclisinin kararlaştırmış olduğu planlara uygun yapıldığı ve burada yeni bir karar almanın sözkonusu olmadığı ve dolayısıyla anayasaya aykırılık oluşmadığı belirtilmiştir.

Raporumuz, Plan ve Bütçe Komisyonuna sunulmak üzere arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Tevfik Ziyaeddin Akbulut</i>	<i>Ali Sezal</i>	<i>Şükrü Önder</i>
Tekirdağ	Kahramanmaraş	Yalova
Kâtip	Üye	Üye
<i>Muharrem Tozçöken</i>	<i>Ali Küçükaydın</i>	<i>Şevket Gürsoy</i>
Eskişehir	Adana	Adıyaman
Üye	Üye	Üye
<i>Reyhan Balandı</i>	<i>Şevket Orhan</i>	<i>Mehmet Soydan</i>
Afyon	Bursa	Hatay
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Sait Armağan</i>	<i>Sıdika Sarıbekir</i>	<i>Nusret Bayraktar</i>
Isparta	İstanbul	İstanbul
Üye	(İmzada bulunamadı)	Üye
<i>Serpil Yıldız</i>	Üye	Mehmet S. Kesimoğlu
İzmir	Sinan Özkan	Kırklareli
Üye	Kastamonu	(İmzada bulunamadı)
Mehmet Sefa Sirmen	(İmzada bulunamadı)	(İmzada bulunamadı)
Kocaeli	Üye	Üye
(İmzada bulunamadı)	Selami Uzun	Şevket Arz
	Sivas	Trabzon
	(İmzada bulunamadı)	(İmzada bulunamadı)
	Üye	
	<i>Mehmet Erdemir</i>	
	Yozgat	

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN
İL ÖZEL İDARELERİ KANUNU TASARISI

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

MADDE 1. - Tasarının 1 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. - Tasarının 2 nci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. - Tasarının 3 üncü maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

İL Özel İdaresinin Kuruluşu ve Sınırları

MADDE 4. - Tasarının 4 üncü maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. - Tasarının 5 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İL Özel İdaresinin Görev, Yetki ve Sorumlulukları

MADDE 6. - Tasarının 6 ncı maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

İL özel idaresinin yetkileri ve imtiyazları

MADDE 7. - İl özel idaresinin yetkileri ve imtiyazları şunlardır:

a) Kanunlarla verilen görev ve hizmetleri yerine getirebilmek için her türlü faaliyette bulunmak; gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri için kanunlarda belirtilen izin ve ruhsatları vermek ve denetlemek,

b) Kanunların il özel idaresine verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, emir vermek, yasak koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek,

c) Hizmetlerin yürütülmesi amacıyla, taşınır ve taşınmaz malları almak, satmak, kiralamak veya kiraya vermek, takas etmek, bunlar üzerinde sınırlı aynı hak tesis etmek,

d) Borç almak ve bağış kabul etmek,

e) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı on milyar Türk Lirasının altında olan dava konusu işlerin anlaşmayla tasfiyesine karar vermek,

f) Özel kanunları gereğince il özel idaresine ait vergi, resim ve harçların tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak,

g) Belediye sınırları dışındaki gayri sıhhi müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerine ruhsat vermek; büyükşehir belediyesinin olmadığı yerlerde belediye sınırları içindeki birinci sınıf gayri sıhhi müesseselere ruhsat vermek ve denetlemek.

İL özel idaresi, hizmetleri ile ilgili olarak, halkın görüş ve düşüncelerini belirlemek amacıyla kamuoyu yoklaması ve araştırması yapabilir.

İL özel idaresinin mallarına karşı suç işleyenler Devlet malına karşı suç işlemiş sayılır.

İL özel idaresi vergileri, resimleri, harçları, proje karşılığı borçlanma yoluyla elde edilen gelirleri, şartlı bağışlar ve kamu hizmetlerinde fiilen kullanılan malları haczedilemez.

MADDE 8.- Tasarının 8 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

İKİNCİ KISIM
İl Özel İdaresinin Organları
BİRİNCİ BÖLÜM
İl Genel Meclisi

MADDE 9. - Tasarının 9 uncu maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. - Tasarının 10 uncu maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11. - Tasarının 11 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 12. - Tasarının 12 nci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 13. - Tasarının 13 üncü maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14. - Tasarının 14 üncü maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 15. - Tasarının 15 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 16. - Tasarının 16 ncı maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 17. - Tasarının 17 nci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 18. - Tasarının 18 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 19. - Tasarının 19 uncu maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 20. - Tasarının 20 nci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 21. - Tasarının 21 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 22. - Tasarının 22 nci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 23. - Tasarının 23 üncü maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

Meclis üyelerinin huzur hakları ve diğer sosyal hakları

MADDE 24. - İl genel meclis üyelerine, meclis toplantılarına katıldıkları her gün için 2200 gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda huzur hakkı ödenir.

İl genel meclisi üyeleri hastalıkları süresince izinli sayılır. Ayrıca mazeretleri durumunda, bir yıl içindeki toplantı süresinin yarısını aşmamak şartıyla istekleri üzerine meclis tarafından izin verilebilir.

İKİNCİ BÖLÜM

İl Encümeni

MADDE 25. - Tasarının 25 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 26. - Tasarının 26 ncı maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 27. - Tasarının 27 nci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 28. - Tasarının 28 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Vali

MADDE 29. - Tasarının 29 uncu maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 30. - Tasarının 30 uncu maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 31. - Tasarının 31 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 32. - Tasarının 32 nci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

İl özel idaresi ile valinin ihtilâflı olması

MADDE 33. - Vali ile birinci ve ikinci derecedeki kan ve kayın hısımlarının il özel idaresi ile ihtilâflı olduğu durumlarda, dava açılması ve bu davada özel idarenin temsili, meclis başkanı, bulunmadığı takdirde başkan vekili veya bunların yetkilendireceği kişiler tarafından yerine getirilir.

Birinci fıkrada sayılan görevliler aynı fıkra ile verilen görevleri yapmadıkları takdirde Türk Ceza Kanununun 230 uncu maddesi hükmüne göre cezalandırılırlar ve il özel idaresinin uğradığı zarar aynı maddenin son fıkrası hükmü uyarınca kendilerine ödetilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Organlara İlişkin Ortak Hükümler

MADDE 34. - Tasarının 34 üncü maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

İl Özel İdaresi Teşkilatı

MADDE 35. - Tasarının 35 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 36. - Tasarının 36 ncı maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

İl Özel İdarelerinin Denetimi

MADDE 37. - Tasarının 37 nci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 38. - Tasarının 38 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 39. - Tasarının 39 uncu maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 40. - Tasarının 40 ıncı maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 41. - Tasarının 41 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

BEŞİNCİ KISIM

Mali Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

İl Özel İdaresinin Gelirleri ve Giderleri

MADDE 42. - Tasarının 42 nci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 43. - Tasarının 43 üncü maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

İl Özel İdaresi Bütçesi

MADDE 44. - Tasarının 44 üncü maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 45. - Tasarının 45 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 46. - Tasarının 46 ncı maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 47. - Tasarının 47 nci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 48. - Tasarının 48 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 49. - Tasarının 49 uncu maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 50. - Tasarının 50 nci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Borçlanma ve İktisadi Girişimler

Borçlanma

MADDE 51. - İl özel idaresi, görev ve hizmetlerinin gerektirdiği giderleri karşılamak amacıyla aşağıda belirtilen usul ve esaslara göre borçlanma yapabilir ve tahvil ihraç edebilir.

a) Dış borçlanma, 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde sadece il özel idaresinin yatırım programında yer alan projelerin finansmanı amacıyla yapılabilir.

b) İl özel idaresi, en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin, Vergi Usul Kanununda belirlenen yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarının yüzde 10'unu geçmeyen iç borçlanmayı il genel meclisinin kararı; yüzde 10'u geçen miktarlar için meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ve İçişleri Bakanlığının onayı ile yapabilir.

c) İl özel idaresi ve bağlı kuruluşlarının toplam iç ve dış borçlarının ana para ve faiz tutarı, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının Vergi Usul Kanununda belirlenen yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarının iki katını aşamaz.

d) Tahvil ihracı yatırım programında yer alan projelerin finansmanı için ve ilgili mevzuat hükümleri uyarınca yapılır. Tahvil ihracı yoluyla yapılacak toplam borçlanma (b) ve (c) bentlerindeki oranların hesabına dahil edilir.

Yukarıda belirtilen usul ve esaslara aykırı olarak borçlanan il özel idaresi sorumluları hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmeyen durumlarda Türk Ceza Kanununun 240 ıncı maddesi hükümleri uygulanır.

İl özel idaresi, borçlanmayla ilgili olarak Hazine Müsteşarlığı tarafından istenen bilgileri düzenli olarak göndermekle yükümlüdür.

MADDE 52. - Tasarının 52 nci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 53. - Tasarının 53 üncü maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 54. - Tasarının 54 üncü maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Cezalar

Özel idare cezaları

MADDE 55. - Belediye ve mücavir alan sınırları dışında il özel idaresinin görev ve yetki alanına giren konularda, kanunların verdiği yetkiye dayanarak il genel meclisi tarafından alınan ve usulüne uygun olarak ilân edilen kararlara aykırı davrananlara; mevzuatta başka bir ceza öngörülmediği durumlarda, üç yüz milyon Türk Lirasına kadar para cezası verilir. Suçun herhangi bir işyeri adına işlenmesi durumunda para cezası iki kat uygulanır.

Birinci fıkrada belirtilen suçların, yeme, içme, eğlenme, bakım ve dinlenme, yatma gibi ihtiyaçlarla ilgili ticaret, sanat ve meslekleri yapanlar tarafından işlenmesi durumunda ayrıca üç günden yedi güne kadar işyerinin kapatılması veya ticaret, sanat ve meslekten men cezası verilir.

İl özel idaresinin görev ve sorumluluk alanlarında bulunan tesislere herhangi bir zarar verilmesi durumunda, özel idarece eski duruma getirilerek yapılan masraflar yüzde 30 fazlasıyla zarar verenden tahsil edilir.

MADDE 56. - Tasarının 56 ncı maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 57. - Tasarının 57 nci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 58. - Tasarının 58 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 59. - Tasarının 59 uncu maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 60. - Tasarının 60 ıncı maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

Toplatma ve yok etme

MADDE 61. - 1593 sayılı Umumî Hıfzıssıhha Kanunu hükümleri saklı kalmak üzere, il özel idaresi tarafından satışı ve kullanılması yasaklanmış bulunan maddeler toplattırılır. Yapılan inceleme ve tahlil sonucunda, sağlığa zararlı olanlar imha edilir. Diğerleri sahibine teslim edilir. Otuz gün içinde sahipleri tarafından teslim alınmayan mallar, il özel idaresi tarafından uygun biçimde değerlendirilir.

ALTINCI KISIM
Çeşitli ve Son Hükümler
BİRİNCİ BÖLÜM
Çeşitli Hükümler

MADDE 62. - Tasarının 62 nci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

Vali yardımcıları ve kaymakamların görevleri

MADDE 63. - Vali yardımcıları ve kaymakamlar, valinin verdiği özel idare görevlerini yapmakla yükümlü ve bu görevlerin yapılmasından valiyeye karşı sorumludur. Vali yardımcılarını ve kaymakamlara yaptıkları görevler karşılığında 15.000 rakamının Devlet memurlarına uygulanan aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ödenek verilir.

Bu madde ile 28 inci maddede belirtilen ödeneklerin ödenmesinde, 4505 sayılı Sosyal Güvenlikle İlgili Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Temsil Tazminatı Ödenmesi Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin (c) fıkrası ile 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 16 ncı maddesi hükümleri uygulanmaz.

MADDE 64. - Tasarının 64 üncü maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 65. - Tasarının 65 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 66. - Tasarının 66 ncı maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 67. - Tasarının 67 nci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 68. - Tasarının 68 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 69. - Tasarının 69 uncu maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 70. - Tasarının 70 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 71. - Tasarının 71 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

MADDE 72. - Tasarının 72 nci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 73. - Tasarının 73 üncü maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu

Esas No. : 1/767

30.4.2004

Karar No. : 10

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIğINA

Bakanlar Kurulunca hazırlanarak, 3.3.2004 tarihinde Başkanlığınıza sunulan, "İl Özel İdareleri Kanunu Tasarısı", Başkanlığımızca, 4.3.2004 tarihinde, esas Komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna; tali komisyon olarak da, 1.4.2004 tarihinde içtüzüğümüzün 34 üncü maddesinin 3 üncü fıkrası uyarınca Komisyonumuza havale edilmiştir. Komisyonumuz, 26.4.2004 tarihli yirmi ikinci toplantısında, İçişleri Bakanlığı, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılımlarıyla Tasarayı inceleyip, görüşmüştür.

Türkiye Cumhuriyeti bilindiği gibi, üniter devlet modelinde kurulmuş ve bu yapıyla uyumlu yerel yönetimleri hiç gecikmeden hayata geçirebilmiştir. Tarihsel bir evrim sonucu ortaya çıkan yerel yönetimlerin günümüzde daha da güçlendirilmesi anlayışı, sadece küresel değişimlerin ortaya çıkardığı bir dönüm noktası olarak değil, daha da önemlisi, toplumsal yaşamın demokratikleşmesine hizmet edecek bir dönüşüm aracı olarak görülmelidir.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde; tasarı ile, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı ve adaylık sürecinde bulunduğumuz Avrupa Birliği'nin mahalli idarelere ilişkin genel yaklaşımı ışığında İl Özel İdarelerinin, güvenilir, açık ve saydam, hesap verme yükümlülüğü olan, verimli, etkin ve kaliteli hizmet sunabilen bir yapıya kavuşmaları öngörülmektedir.

Komisyonumuzda Tasarının geneli üzerinde yapılan görüşmeler sırasında, şu görüşler ileri sürülmüştür:

- Yeni kamu yönetimi anlayışı, kamu yönetimini ve bütünlüğünü bozmadan etkinlik ve verimliliğinin artırılmasını hedeflemelidir.
- Görev, yetki, kaynak ve sorumluluk dağılımını yeniden düzenleyerek yerel yönetimlerin etkinliğinin artırılması gerekmektedir.
- Katılımcılığı, saydamlığı, hesap verilebilirliği, toplumsal denetimi geliştirerek örnek yerel demokrasi merkezlerinin oluşturulmasına çalışılmalıdır.
- Avrupa Birliği, vatandaşlarına daha iyi hizmet verebilmek için halka en yakın yönetim birimi olan yerel yönetimlerin gelişmesine büyük önem vermektedir. AB fonlarının önemli bir bölümü yerel ve bölgesel yönetimlerin daha iyi çalışabilmeleri için ayrılmıştır.
- Avrupa Birliği'nde, tek bir yerel yönetim sistemi yoktur. AB, yerel yönetimlerin örgütlenme tarzı ve görev ayrımı gibi yerel yönetim sistemine ilişkin konularda üye ülkelere herhangi bir yaptırım uygulamamaktadır; bu nedenle üye ülkelerin yerel yönetim sistemlerinde farklılıklar mevcuttur.
- Avrupa Birliği'nde yerel yönetimler için yeni bir anlayış biçimi geliştirilmektedir. Bu anlayışın en temel özelliği demokratik ve katılımcı bir yönetimin desteklenmesidir. Bu doğrultuda, yönetimler şu özellikleri gerçekleştirmeli ve sürekliliklerini sağlamalıdır:
  - Yerel yönetimlerin çalışmaları vatandaşların denetimine açık olmalıdır,

· Kamu hizmetleri etkin, şeffaf ve katılımcı bir şekilde sunulmalıdır.

Bu çerçevede aşağıdaki hususlar dile getirilmiştir;

- Tasarı ile Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'na uygun olarak İl Özel İdarelerinin başına, güçlendirilmiş yetkilerle donatılmış Genel Sekreterlik Kurumu'nun getirilmesi öngörülmüştür.

- Tasarı ile, gene Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'na uygun olarak, Kent Konseyleri düzenlenerek yerel yönetim meclislerine ve bu meclislerin komisyonlarına sivil toplum örgütü ve meslek kuruluşlarının katılımlarına imkân tanınmaktadır.

- Tasarı ile İl Özel İdarelerinin mali yapılarının güçlendirilmesi, sağlık, eğitim v.b. harcamalarını kendi bütçelerinden karşılayabilmeleri öngörülmektedir.

- İl Genel Meclisleri saydamlık ve hesap verme yükümlülüğü konularında tasarı ile yeteri kadar kuvvetlendirilmiş değildirler. Ayrıca söz konusu meclisler için "geri çağırma" müessesesinin tasarıda yer almaması büyük bir eksiklik olarak nitelendirilmektedir.

- Katılımcılığın tesis edilmesi açısından olumlu katkıları inkar edilemez olan Kent Konseylerinin, tasarı ile sadece kurulmuş olmaları yeterli olmamakta, bunun yanı sıra daha etkin hale getirilmeleri sağlanmalıdır.

Geneli üzerindeki görüşmeler ardından, Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek maddelerinin görüşülmesine karar verilmiştir.

Komisyonumuz Tasarının 9, 18, 22, 23, 33, 36, 54, 59 ve 62 nci maddelerini değiştirmiş, diğer maddelerini ise aynen kabul etmiştir. Önerge verilmek suretiyle değişikliğe uğrayan maddeler ve değişiklik gerekçeleri şunlardır:

1. Değiştirilen Maddeler

- Madde 9

Tasarının 9 uncu maddesi İl Genel Meclisinin oluşumunu düzenlemektedir. Maddenin ikinci fıkrasında "kaymakamlar" ibaresinden sonra gelmekte olan "ve" bağlacı, anlam bütünlüğünü sağlamak için madde metninden çıkartılmış ve aynı fıkrafta geçen "ildeki kamu kuruluşlarının amirleri" ibaresinden sonra "ve" bağlacı eklenmiştir.

- Madde 18

Tasarının 18 inci maddesi Meclisin bilgi edinme ve denetim yollarını düzenlemektedir. Maddenin son fıkrası, valilerin faaliyet raporlarının il genel meclislerince yeterli görülmediği takdirde İçişleri Bakanlığına gönderileceğini belirtmektedir. Maddenin beşinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "dörtte üç" ibaresi, İçişleri Bakanlığına gönderilecek olan tutanak için gerekli olan meclis üye yeter sayısında, kolaylık sağlamak amacıyla; verilen önerge ile "üçte iki" olarak değiştirilmiştir.

Madde üzerindeki görüşmeler sırasında; Komisyon üyelerimiz verdikleri diğer bir önerge ile; İçişleri Bakanlığına gönderilecek olan tutanağın, yalnızca kanuna uygunluk açısından değil aynı zamanda söz konusu tutanakta belirtilen eksikliğin giderilmesi yönünde gerekli önlemlerin vakit kaybetmeden alınmasını sağlamak amacıyla, maddenin beşinci fıkrasının ikinci cümlesindeki "tarafından" ve "İçişleri Bakanlığı'na" ibareleri arasına, "gereği yapılmak üzere" ibaresinin eklenmesini uygun görmüşlerdir.

- Madde 22

Tasarının 22 nci maddesi Meclisin feshi konusunu düzenlemektedir. Tasarının 22 nci maddesinin (b) bendi, İl Genel Meclislerinin, İl Özel İdarelerine verilen görevlerle ilgisi olmayan siyasi konuları

görüşmeleri ve bu konuda karar almaları durumunda, İçişleri Bakanlığının bildirisi üzerine Danıştay'ın kararı ile feshedilecekleri hususunu düzenlemektedir. Komisyonumuzda yapılan görüşmeler sırasında, Avrupa Birliği üyeliği yolunda, hür iradenin önündeki engelleri gerektiğinde Anayasa'yı bile değiştirerek gösteren Türkiye'de, görevlerine seçimle gelmiş olan İl Genel Meclisi Üyelerinin görüşecekleri konularda bir sınırlamaya gidilmesinin doğru olmayacağı düşüncesi, üyelerimiz tarafından ifade edilmiştir. Bu gerekçe ile (b) bendinin madde metninden çıkarılmasına dair önerge Komisyonumuzca kabul edilmiş ve madde, önergede öngörülen değişikliklerle kabul edilmiştir.

- Madde 23

Tasarının 23 üncü maddesi boşalan meclis görevinin yerine getirilmesi konusunu düzenlemektedir. Komisyonumuzda tasarının 23 üncü maddesi üzerinde yapılan görüşmeler neticesinde; (b) bendinde belirtilenlerin, (d) bendindeki hususları hali hazırda kapsadığı gerekçesiyle verilen bir önerge ile, (d) bendinin metninden çıkarılması uygun görülmüştür. Komisyon üyelerimiz ayrıca (c) bendindeki "İçişleri Bakanı tarafından" ibaresinin de madde metninde yer almamasının daha uygun olacağını ifade etmişlerdir. Bu gerekçe ile verilen önerge Komisyonumuzca kabul edilmiş ve madde, önergede öngörülen değişikliklerle kabul edilmiştir.

- Madde 33

Tasarının 33 üncü maddesi İl özel idaresi ile valinin ihtilâflı olması konusunu düzenlemektedir. Madde ile, birinci fıkrada belirtilen durumlarda dava açılması halinde özel idarenin temsilinin nasıl yerine getirileceği öngörülmektedir. Komisyon üyelerinin madde üzerindeki görüşmeleri neticesinde; madde başlığının "Temsil Yetkisinin Devri" şeklinde olmasının madde içeriğine daha uygun olacağı görüşü ileri sürülmüştür. Bunun yanı sıra, maddenin mevcut halinde oluşabilecek tereddütlerin önüne geçmek amacıyla, ikinci fıkranın ilk cümlesindeki, "fıkra ile verilen görevleri yapmadıkları" ibaresinin "fıkra da belirtilen işlemi yapmaktan kaçındıkları" şeklinde değiştirilmesi gerektiği, Komisyonun genel çoğunluğu tarafından ifade edilmiştir. Komisyonumuzda verilen bir önerge ile belirtilen değişiklikler gerçekleştirilmiş ve madde bu haliyle kabul edilmiştir.

- Madde 36

Tasarının 36 ncı maddesi Personel istihdamı konusunu düzenlemektedir. Madde ile İl Özel İdaresi hizmetlerinin, kimler tarafından yürütüleceği belirtilmiştir. Maddenin görüşülmesi sırasında üyelerimiz tarafından, kamu yararının gözetilmesi ve kaynak tasarrufunun sağlanmasının önemine dikkat çekilmiş ve bu amaçla özel sektör eliyle yapılan çeşitli uygulamalarda sağlanan tasarrufun boyutlarına dair örnekler verilerek görüşler ifade edilmiştir. Bu amaçla birinci fıkradan sonra gelmek üzere, "Kamu yararının ve verimliliğinin gerektirmesi halinde, bu hizmetler, tercihen hizmet satın alınması suretiyle yürütülür." şeklinde bir cümlenin ilave edilmesine dair önerge, Komisyonumuzca kabul edilmiş ve madde, yapılan bu değişikliklerle kabul edilmiştir.

- Madde 54

Tasarının 54 üncü maddesi borç ve alacakların mahsubu konusunu düzenlemektedir. Maddenin ikinci fıkrası, İl Özel İdaresinin diğer mahalli idarelerden veya merkezi idare kuruluşlarından olan özel hukuk ve kamu hukukuna tabi alacak ve borçlarının mahsup işlemlerine ilişkin usul ve esasların Maliye Bakanlığı tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenmesini öngörmektedir. Maddenin görüşülmesi sırasında; fıkra da belirtilen mahsup işlemlerine ait usul ve esasların belirlenmesinin kolaylaştırılması gerektiği düşüncesi ifade edilmiştir. Bu gerekçe ile verilen bir önerge ile ikinci fıkra madde metninden çıkartılmıştır.

- Madde 59

Tasarının 59 uncu maddesi; kararların tebliği ve itiraz konusunu düzenlemektedir. Maddenin birinci fıkrasında, verilen ceza kararlarının Tebligat Kanunu hükümlerine veya ilgilinin kabul etmesi halinde imza karşılığı elden tebliğ edileceği öngörülmektedir. Komisyonumuzda yapılan görüşmeler sırasında, tebligatın "Tebligat Kanunu"na göre yapılması halinde "alacağın tahsili"nin uzun bir süre mümkün olmayacağı belirtilmiştir. Bu amaçla, maddenin birinci fıkrasında yer alan "ilgilinin kabul etmesi durumunda" ibaresinin metinden çıkartılmasına ve birinci fıkranın sonuna gelmek üzere, "karar bu şekilde tebliğ edilemezse, bu husus tutanakla belirlenir ve karar tebliğ edilmiş sayılır" şeklinde bir cümle eklenmesi yönünde önerge verilmiş ve madde, önergede öngörülen değişikliklerle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

- Madde 62

Tasarının 62 nci maddesi; yurt dışı ilişkileri konusunu düzenlemektedir. Maddenin üçüncü fıkrası, İl Özel İdarelerinin, yurt dışı faaliyetlerinin dış politikaya ve uluslararası anlaşmalara uygun olarak yürütülmesi amacıyla önceden İçişleri Bakanlığının izninin alınması şartını getirmektedir. Tasarının 62 nci maddesi üzerinde yapılan görüşmeler neticesinde; bu tür yurt dışı faaliyetlerinin yerine getirilmesinde, işlemlere ivme kazandırabilmek için faaliyetlerin önündeki bürokratik işlemleri azaltmak gerektiği belirtilmiştir. Komisyon üyeleri bu gerekçe ile, maddenin üçüncü fıkrasında yer alan, "ve önceden İçişleri Bakanlığının izninin alınması" ibaresinin metinden çıkartılması yönünde önerge vermiş ve madde bu değişikliklerle birlikte Komisyonumuzda kabul edilmiştir.

Raporumuz, Plan ve Bütçe Komisyonuna sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Üye
<i>Yaşar Yakış</i>	<i>Ömer İnan</i>	<i>Vahit Kirişçi</i>
Düzce	Mersin	Adana
Üye	Üye	Üye
<i>Hanefi Mahçiçek</i>	<i>Musa Sivacıoğlu</i>	<i>Afif Demirkıran</i>
Kahramanmaraş	Kastamonu	Batman
	Üye	
	<i>Aydın Dumanoğlu</i>	
	Trabzon	

AVRUPA BİRLİĞİ UYUM KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN
İL ÖZEL İDARELERİ KANUNU TASARISI

MADDE 1. - Tasarının 1 inci maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. - Tasarının 2 nci maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. - Tasarının 3 üncü maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. - Tasarının 4 üncü maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. - Tasarının 5 inci maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. - Tasarının 6 ncı maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. - Tasarının 7 nci maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. - Tasarının 8 inci maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

İl genel meclisi

MADDE 9. - İl genel meclisi, il özel idaresinin karar organıdır ve ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre ildeki seçmenler tarafından seçilmiş üyelerden oluşur.

Her ilçe için köy muhtarlarının, o ilçenin il genel meclisi üye sayısı kadar her yıl kendi aralarından seçecekleri temsilcileri, kaymakamlar ildeki kamu kuruluşlarının amirleri, ve ildeki kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, üniversite ve sendikalar ile gündemdeki konularla ilgili sivil toplum örgütlerinin temsilcileri, oy hakkı olmaksızın kendi görev alanları ve faaliyet konularının görüşüldüğü meclis ve ihtisas komisyonu toplantılarına katılabilir ve görüş bildirebilir.

MADDE 10. - Tasarının 10 uncu maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11. - Tasarının 11 inci maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 12. - Tasarının 12 nci maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 13. - Tasarının 13 üncü maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14. - Tasarının 14 üncü maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 15. - Tasarının 15 inci maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 16. - Tasarının 16 ncı maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 17. - Tasarının 17 nci maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

Meclisin bilgi edinme ve denetim yolları

MADDE 18. - İl genel meclisi, soru, genel görüşme ve faaliyet raporunu değerlendirme yollarıyla bilgi edinme ve denetim yetkisini kullanır.

Meclis üyeleri, meclis başkanlığına önerge vererek özel idare işleriyle ilgili konularda sözlü veya yazılı soru sorabilir. Soru, vali veya görevlendireceği kişi tarafından sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılır.

İl genel meclisi üyelerinin en az üçte biri, meclis başkanlığına istekte bulunarak, özel idarenin işleriyle ilgili bir konuda mecliste genel görüşme açılmasını isteyebilir. Bu istek, meclis tarafından kabul edildiği takdirde gündeme alınır.

Vali, mart ayı toplantısında bir önceki yıla ait faaliyet raporunu meclise sunar.

Faaliyet raporundaki açıklamalar, meclis üye tam sayısının üçte iki çoğunluğuyla yeterli görülmezse, yetersizlik kararıyla görüşmeleri kapsayan tutanak, meclis başkanı tarafından gereği yapılmak üzere İçişleri Bakanlığına gönderilir.

MADDE 19. - Tasarının 19 uncu maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 20. - Tasarının 20 nci maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 21. - Tasarının 21 inci maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

Meclisin feshi

MADDE 22. - İl genel meclisi;

Kanunla verilen görevleri süresi içinde yapmaktan çekinirse, İçişleri Bakanlığının bildirisine üzerine Danıştayın kararı ile feshedilir.

İçişleri Bakanlığı gerekli gördüğü takdirde meclisin feshine dair bildiri ile birlikte karar verilinceye kadar meclis toplantılarının ertelenmesini de ister. Danıştay, bu hususu en geç bir ay içinde karara bağlar.

Bu şekilde feshedilen meclisin yerine seçilen meclis, kalan süreyi tamamlar.

Boşalan meclis görevinin yerine getirilmesi

MADDE 23. - İl genel meclisinin;

- a) Danıştay tarafından feshi veya meclis toplantılarının ertelenmesi,
- b) Yedek üyelerin getirilmesinden sonra da meclis üye tam sayısının yarısından aşağı düşmesi,
- c) Geçici olarak görevden uzaklaştırılması,

durumlarında, meclis çalışabilir duruma gelinceye veya yeni meclis seçimi yapılmıncaya kadar il genel meclisi görevi, encümenin memur üyeleri tarafından yürütülür.

MADDE 24. - Tasarının 24 üncü maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 25. - Tasarının 25 inci maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 26. - Tasarının 26 ncı maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 27. - Tasarının 27 nci maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 28. - Tasarının 28 inci maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 29. - Tasarının 29 uncu maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 30. - Tasarının 30 uncu maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 31. - Tasarının 31 inci maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 32. - Tasarının 32 nci maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

Temsil yetkisinin devri

MADDE 33. - Vali ile birinci ve ikinci derecedeki kan ve kayın hısımlarının il özel idaresi ile ihtilâflı olduğu durumlarda, dava açılması ve bu davada özel idarenin temsili, meclis başkanı, bulunmadığı takdirde başkan vekili veya bunların yetkilendireceği kişiler tarafından yerine getirilir.

Birinci fıkrada sayılan görevliler aynı fıkrada belirtilen işlemi yapmaktan kaçındıkları takdirde Türk Ceza Kanununun 230 uncu maddesi hükmüne göre cezalandırılırlar ve belediyenin uğradığı zarar aynı maddenin son fıkrası hükmü uyarınca kendilerine ödetirilir.

MADDE 34. - Tasarının 34 üncü maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 35. - Tasarının 35 inci maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

Personel istihdamı

MADDE 36. - İl özel idaresi hizmetleri, memurlar, diğer kamu görevlileri ve işçiler eliyle yürütülür. Kamu yararının ve verimliliğinin gerektirmesi halinde, bu hizmetler, tercihen hizmet satın alınması suretiyle yürütülür.

İl özel idaresi personeli, vali tarafından atanır ve ilk toplantıda il genel meclisinin bilgisine sunulur.

İl özel idaresinde, norm kadroya uygun olarak çevre, sağlık, veterinerlik, teknik, hukuk, sosyal ve ekonomi, kültür ve sanat, bilişim ve iletişim, planlama, araştırma ve geliştirme, eğitim ve danışmanlık alanlarında tabip, uzman tabip, veteriner, avukat, mühendis, çözümleyici ve programcı, mimar, ebe, hemşire, teknisyen, tekniker ve benzeri uzman ve teknik elemanlar sözleşmeli olarak çalıştırılabilir.

Genel sekreterlik görevine atanmada ve bunlara ödenecek maaş, gösterge, ek gösterge, zam ve tazminatlar ile diğer ödemeler hakkında, bakanlık genel müdürlerinin tâbi olduğu hükümler uygulanır.

Sözleşmeli olarak çalıştırılacakların ücret miktarı ve her çeşit ödemeleri, Bakanlar Kurulu tarafından belirlenen sınırlar içinde il genel meclisi tarafından kararlaştırılır. Sözleşmede, süre, performans ölçütleri, performans değerlendirmesine dayalı ödüllendirme ve diğer hususlar yer alır.

Personelin her türlü alacakları zamanında ve öncelikle ödenir.

Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, valinin talebi, kendilerinin ve kurumlarının muvafakatiyle ve süreleri seçim döneminin bitiminden sonraki otuzuncu günü geçmemek üzere il özel idarelerinin yönetici kadrolarında görevlendirilebilir. Bu şekildeki görevlendirmelerde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 68 inci maddesinin (B) fıkrasında öngörülen atamaya ilişkin şartlar dikkate alınır. Görevlendirilen memurlar kurumlarından izinli sayılır ve asıl kadrolarıyla ilişkileri devam eder. Görevlendirildikleri kadroda geçen hizmetleri asıl kadrolarında geçmiş gibi değerlendirilerek intibakları yapılır. Bunlar, görevlendirildikleri kadronun mal ve sosyal haklarından yararlandırılır. Bu şekilde görevlendirilenler, görevlendirme süresinin sona ermesinden itibaren en geç bir ay içerisinde herhangi bir işleme gerek kalmaksızın aslı kadrolarındaki görevlerine başlatılır.

Sözleşmeli ve işçi statüsünde çalışanlar hariç il özel idaresi memurlarına, başarı durumlarına göre toplam memur sayısının yüzde 10'unu ve Devlet memurlarına uygulanan aylık katsayısının 20.000 gösterge rakamı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarı geçmemek üzere encümen kararıyla yılda en fazla iki kez ikramiye ödenebilir. Büyükşehir belediyelerinin olduğu yerlerde bu rakam 30.000 olarak uygulanır.

MADDE 37. - Tasarının 37 nci maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 38. - Tasarının 38 inci maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 39. - Tasarının 39 uncu maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 40. - Tasarının 40 ncı maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 41. - Tasarının 41 inci maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 42. - Tasarının 42 nci maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 43. - Tasarının 43 üncü maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 44. - Tasarının 44 üncü maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 45. - Tasarının 45 inci maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 46. - Tasarının 46 ncı maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 47. - Tasarının 47 nci maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 48. - Tasarının 48 inci maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 49. - Tasarının 49 uncu maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 50. - Tasarının 50 nci maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 51. - Tasarının 51 inci maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 52. - Tasarının 52 nci maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 53. - Tasarının 53 üncü maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

Borç ve alacakların mahsubu

MADDE 54. - İl özel idaresinin, diğer mahallî idarelerden veya merkezî idare kuruluşlarından olan özel hukuk ve kamu hukukuna tâbi alacak ve borçları mahsup edilir.

MADDE 55. - Tasarının 55 inci maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 56. - Tasarının 56 ncı maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 57. - Tasarının 57 nci maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 58. - Tasarının 58 inci maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

Kararların tebliği ve itiraz

MADDE 59. - Bu Kanuna göre verilen ceza kararları Tebligat Kanunu hükümlerine göre veya imza karşılığı elden tebliğ edilir. Karar bu şekilde tebliğ edilemezse, bu husus tutanakla belirlenir ve karar tebliğ edilmiş sayılır.

İdari yargı mercilerine yapılacak itiraz, para cezalarının yürütülmesini durdurmaz.

MADDE 60. - Tasarının 60 ıncı maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 61. - Tasarının 61 inci maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

Yurt dışı ilişkileri

MADDE 62. - İl özel idaresi, il genel meclisinin kararına bağlı olarak görev alanıyla ilgili konularda faaliyet gösteren uluslararası teşekkül ve organizasyonlara, kurucu üye veya üye olabilir.

İl özel idaresi, bu teşekkül ve organizasyonlarla ortak faaliyet ve hizmet projeleri gerçekleştirebilir.

Birinci ve ikinci fıkra gereğince yapılacak faaliyetlerin, dış politikaya ve uluslararası anlaşmalara uygun olarak yürütülmesi zorunludur.

MADDE 63. - Tasarının 63 üncü maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 64. - Tasarının 64 üncü maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 65. - Tasarının 65 inci maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 66. - Tasarının 66 ncı maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 67. - Tasarının 67 nci maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 68. - Tasarının 68 inci maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 69. - Tasarının 69 uncu maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 70. - Tasarının 70 inci maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 71. - Tasarının 71 inci maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 72. - Tasarının 72 nci maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 73. - Tasarının 73 üncü maddesi, Komisyonumuzca, başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

11.6.2004

Esas No. : 1/767

Karar No. : 86

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 3.3.2004 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 4.3.2004 tarihinde, tali komisyon olarak İçişleri Komisyonuna ve Avrupa Birliği Uyum Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen 1/767 esas numaralı "İl Özel İdareleri Kanunu Tasarısı", Komisyonumuzun 4.3.2004 tarihinde yapmış olduğu 35 inci birleşiminde Hükümeti temsilen İçişleri Bakanı Abdülkadir AKSU ile İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve Devlet Personel Başkanlığı temsilcilerinin katılımlarıyla incelenip, görüşülmüştür.

Bilindiği gibi, il özel idarelerinin temelini oluşturan vilayet umumi meclisleri, Osmanlı merkeziyetçi yapısının taşra yönetimine uygun olarak 1864 tarihli Teşkilî Vilayet Nizamnamesi ile kurulmuştur. Bu Nizamname çerçevesinde ilk olarak, tamamen istişari bir organ olarak Tuna, Edirne, Bosna ve Trablusgarp gibi Osmanlı vilayetlerinde umumi meclisler kurulmuştur. Günümüzde ise umumi meclisler, il genel meclisleri olarak varlıklarını sürdürmektedirler. 1913 yılında geçici bir kanun olarak yürürlüğe konulan İdare-i Umumiye-i Vilayat Kanunu Muvakkati ile İl özel idarelerinin kuruluş ve görevlerine ilişkin ilk esaslı düzenleme yapılmıştır. 1987 yılında 3360 sayılı Kanunla bazı maddeleri yeniden düzenlenen ve adı İl Özel İdaresi Kanunu olarak değiştirilen bu Kanun halen yürürlüktedir.

1913 tarihli Kanun, il özel idaresini bir kamu tüzel kişiliği olarak, meclis, encümen ve yürütme organının geleneksel üçlü yapısına uygun olarak kurulmasını öngörmüştür. İl genel meclisi, il daimi encümeni ve vali, il özel idaresinin organları olarak düzenlenmiştir. Merkezi idarenin sorumluluğundaki hizmetleri taşrada sunan ara düzey kurumlar olarak görülmeleri nedeniyle görev alanları çok geniş tutulmuştur. Ancak görevlerin büyük kısmı zaman içinde merkezi idareye aktarılmıştır.

İl özel idareleri, tarihsel gelişim içinde değişen koşullar ve ortaya çıkan yeni ihtiyaçlar çerçevesinde mevcut yapısı ve işlevleri ile beklenen hizmetleri yerine getirememektedir.

İllerle birlikte kendiliğinden kurulan il özel idarelerinin, özellikle coğrafi alanı ve nüfusu küçük iller açısından, bir ölçek sorunu yaşaması, yönetim kapasitesinin gelişmesi, hizmetlerin gerektirdiği yatırımları yapamaması, yeterli kaynak donanımına sahip olmaması, nitelikli personel istihdam etmekte önemli sorunlar yaşaması, başlangıçta özel idarelere verilen pek çok görev ve yetkinin merkezi idareye aktarılması paralelinde görevlerin özel idarelerin sorumlulukları arasından çıkarılmaması aynı hizmeti sunmada birden çok kuruluşun yetkili hale gelmesi, Anayasanın 127 nci maddesi doğrultusunda mahalli idarelere görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanamaması, mahalli idarelerin toplam kamu harcamaları içindeki payının düşük olması, il özel idarelerinin öz kaynaklarını geliştirmede başarılı olamaması, personel istihdamına yönelik usuller gibi bir çok konunun merkezi idarece belirlenmesi, il özel idarelerinin genel yetkili olmaması, 1913 tarihli Kanunun yapılan değişikliklerle bütünlüğünü ve tutarlılığını kaybetmesi ve 1987 yılında yapılan değişiklikler sonucu hükümler arasında tekerrürler doğması, kanun dilinin sadeleşme ihtiyacı, başlıca ortaya çıkan sorunlardır.

Öte yandan, 20. yüzyılın son çeyreğinde başlayan ve 21. yüzyılda da devam edeceği anlaşılan değişim ve dönüşüm süreci kamu yönetiminin yapısı, fonksiyonları, görev ve iş yapma yöntemlerinde derin etkilere yol açmıştır. Açıklık, katılım, sorumluluk ve hesap verebilirlik ilkeleri doğrultusunda demokratikleşme kamu yönetiminin zorunlu unsurları arasında kabul edilmektedir. Yönetimde etkinlik ve verimlilik ilkelerinin sonucu, hızlı karar alınması ve sorunlara çözüm üretebilme, değişimin temel gerekleridir. Esnek ve yatay örgütlenme yanında, geleceği öngören stratejik yönetim anlayışının öne çıkması, çıktılara odaklanması gerektiği, halkın tercihleri ile talep ve beklentilerinin yönetime yansıtılması ihtiyacı, sivil toplum örgütlerinin temsili, çağdaş gelişmelerin ürünleri olarak ortaya çıkmıştır.

Ayrıca, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı ile ülkemizin adaylık sürecinde bulunduğu Avrupa Birliğinin mahalli idarelere ilişkin genel yaklaşımı da dikkate alınması gereken unsurdur.

□Tasarı ile;

- Yerel nitelikli görev ve hizmetler bakımından mahalli idarelerin genel yetkili olmalarının sonucu, il özel idaresinin görev ve yetkilerinin tek tek sayılması yerine, hizmet alanlarının belirtilmesi ve kanunlarla açıkça başka bir kurum ve kuruluşa verilmeyen mahalli müşterek nitelikli her türlü görev ve hizmetin özel idarelerce yapılması,

- İl özel idarelerinin sağlık, tarım, sanayi ve ticaret ile bayındırlık ve iskan hizmetlerini belde ve köyler dahil olmak üzere yerine getirmeleri,

- İl çapında kanunlarla başka bir kuruluşa verilmeyen bütün mahalli müşterek hizmetlerin belediye sınırları dışındaki alanlarda il özel idareleri tarafından yerine getirilmesi,

- Katılımcılık, saydamlık, hesap verebilirlik, hizmetten yararlananların ihtiyacına odaklanma, sivil toplum örgütlerinin önerilerinden yararlanma ve halkın bilgi edinme hakkını kullanması ilkeleri doğrultusunda, köy muhtarlarının kendi aralarından seçecekleri temsilciler ile kaymakamların, ildeki kamu kuruluşlarının amirlerinin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, üniversiteler ve sendikalar ile gündemdeki konularla ilgili sivil toplum örgütleri temsilcilerinin meclis ve ihtisas komisyonu toplantılarına katılarak oy hakkı olmaksızın görüşlerini belirtebilmeleri,

- Anayasa ve Avrupa Yerel Yönetimler özerklik şartının gerekli kıldığı ilkeler doğrultusunda, il genel meclisi başkanının meclis üyeleri arasından seçilmesi,

- İl genel meclisinin her ay olağan olarak toplanması,

- Valinin de görüşü alınmak suretiyle, il genel meclisinin gündeminin tespitini, meclis başkanı veya üyelerinin belirlemesi,

- İl genel meclisinin üye tamsayısının salt çoğunluğuyla toplanması ve katılanların salt çoğunluğuyla karar vermesi,

- İl genel meclisi kararlarının kesinleşmesi için gerekli onay sistemine son verilmesi, ancak kararların valiyeye sunulması zorunluluğu getirilmesi,

- Eğitim, kültür ve sosyal hizmetler, imar ve bayındırlık, çevre ve sağlık, plan ve bütçe komisyonlarının kurulmasının zorunlu hale getirilmesi,

- İlin çevre düzeni planının İl Özel İdareleri tarafından yapılması,

- İl özel idarelerinde bir önceki yıl gelir ve giderleri ile hesap ve işlemlerin denetimini yapmak üzere denetim komisyonu kurulması,

- İl genel meclisinin feshini gerektiren sebeplerin sınırlandırılması,

- İl encümeninin meclis yerine karar alma yetkisinin tümüyle kaldırılması, yürütme organı özelliğinin netleştirilmesi,

- İl özel idarelerinin; organlarının veya bu organların üyelerinin görevden uzaklaştırma yetkisinin uygulanma şartları ve devamı süresince uyulması gereken kuralların düzenlenmesi,

- İl özel idare teşkilatının; ilin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal, kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeline göre İçişleri Bakanlığınca belirlenecek norm kadro sistemine uygun olarak genel sekreterlik, daire başkanlıkları ve müdürlüklerden oluşması,

- İl özel idarelerinin dış borçlanması ve tahvil ihraçlarının sadece yatırım programında yer alan projelerle sınırlandırılması; iç borçlanmaya karar verme yetkisinin bütçe gelirlerine bağlanması bütçe gelirinin %10'una kadar olan iç borçlanmalar için meclis kararı, %10'un üzerindeki borçlanmalarda ise meclisin üçte iki çoğunlukla vereceği kararın İçişleri Bakanlığınca onaylanması sonucunda gerçekleşebilmesi,

- İl özel idaresi ve bağlı kuruluşlarının iç ve dış borç stokunun ana para ve faiz tutarının, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının Vergi Usul Kanununda belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırımını sonucu bulunacak miktarın iki katını aşması durumunda yeni borçlanmaya izin verilmemesi,

- İdarenin bütünlüğü ve hukuka uygunluğu sağlayacak mekanizmalar çerçevesinde il genel meclisi kararlarının halka duyurulmasının sağlanması, il özel idarelerinde gönüllülerin çalıştırılmasına imkan verilmesi,

- İmtiyaz verme veya yap-işlet-devret modeliyle bazı iş ve hizmetlerin yaptırılması yanında il özel idarelerinin bir çok iş ve hizmetler bakımından yaptırma veya işlettirme yöntemlerini kullanmaya yetkili olması,

- Kamu harcama sisteminin yasal dayanağını oluşturan Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda yer alan esas ve ilkeler doğrultusunda il özel idarelerinin plan ve bütçe yapma mekanizmalarının kurulması,

öngörülmektedir.

□Komisyonumuzda, Tasarının geneli üzerindeki görüşmelere geçilmeden önce, verilen bir önerge ile, Tasarının daha detaylı incelenebilmesini teminen bir alt komisyon kurulmasına ve alt komisyon çalışmalarını takiben müzakerelere devam edilmesine karar verilmiştir.

□Alt komisyon, 7.5.2004, 10.5.2004, 11.5.2004, 12.5.2004, 13.5.2004 tarihlerinde tali komisyon olan İçişleri ve Avrupa Birliği Uyum Komisyonlarının önerilerini de dikkate alarak, ilgili kurumların temsilcilerinin de katılımlarıyla yapmış olduğu toplantılar sonucunda çalışmalarını tamamlamıştır.

□Alt Komisyonumuzca;

- Tasarının 7 nci maddesi; birinci fıkrası (e) bendinde il özel idarelerinin yetkileri ve imtiyazları içinde sayılan vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı on milyar Türk Lirasının altında olan dava konusu işlerin anlaşmayla tasfiyesine karar verilmesi konusunda miktarın belirlenmesine yönelik ve bununla ilişkili olarak 10 uncu maddenin birinci fıkrası (h) bendinde il genel meclisinin görev ve yetkileri içinde sayılan aynı konuya ilişkin düzenlemenin,

- 9 uncu maddesi; ikinci fıkrasında düzenlenen meclis üyelerinin dışında sayılan temsilcilerin meclis toplantılarına katılma ve görüş bildirme konusunun,

- 22 nci maddesi; il genel meclisinin feshine yol açacak şartlar ve bu konuda İçişleri Bakanlığı ve Danıştay'ın konularına ilişkin düzenlemelerin,

- 38 inci maddesi; il özel idaresinin denetiminin kapsamı ve türleri konusunda Kamu Yönetimi Temel Kanunu Tasarısı ile Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunuyla paralelliğin sağlanması yönünde temel prensip ışığında konunun,

- 63 üncü maddesi; kaymakamlara, valinin verdiği özel idare görevlerini yapmaları karşılığında verilecek aylık ödeneğin temsil tazminatından düşülüp, düşülmemesi konusunun,

Komisyonunda ayrıca değerlendirilmesi kararlaştırılmıştır.

□Tasarının;

- 1 inci maddesi; "hukuki statüsünü" ibaresinin metinden çıkarılması suretiyle,

- 2, 3 ve 4 üncü maddeleri aynen,

- 5 inci maddesi; "il sınırları dahilidir." ibaresinin "il sınırlarını kapsar." şeklinde redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 6 ncı maddesi; ikinci fıkrası (a) bendine il sınırları içindeki görevlerinin arasına sosyal yardımlarla birlikte sosyal hizmetlerin de ilave edilmesi, üçüncü fıkrası il özel idarelerinin hizmetlerinin yerine getirilmesinde, verildiği yerin gelişmişlik düzeyinin de öncelikler arasında yer almasını teminen metne ilave edilmesi suretiyle,

- 7 nci maddesi; birinci fıkrası, (a) ve (g) bentlerinde İçişleri Komisyonu tarafından yapılan değişikliğin benimsenerek "ve denetlemek" ibarelerinin ilave edilmesi, (g) bendinde "sıhhi müesseselere" ibaresinin "gayri sıhhi müesseselere" şeklinde değiştirilmesi, dördüncü fıkrası, il özel idaresinin vergi, resim ve harçlarının haczedilebilmesini teminen yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- 8 inci maddesi; madde başlığının "il özel idaresine tanınan muafiyetler" olarak redaksiyona tabi tutulması ve il özel idaresine tanınan muafiyetler arasına katılma paylarının da ilave edilmesi suretiyle,

- 9 uncu maddesi; ikinci fıkrası meclis ve ihtisas komisyonu toplantılarına katılacak muhtar sayısının, her ilçe için il genel meclisi üye sayısı kadar olması yerine her ilçe için bir kişi ile sınırlandırılması, "faaliyet konularının" ibaresinin "faaliyet alanlarına giren konuların" olarak redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 10 uncu maddesi; birinci fıkrası (c) bendinde yer alan "ve" ibaresi "ile" olarak değiştirilmesi, (e) bendi "yatırım ortaklığı" ibaresinden önce gelmek üzere "gayrimenkul" ibaresinin eklenmesi, (h) bendi vergi, resim ve harç dışında kalan dava konusu iki milyardan on milyara kadar özel idare alacaklarının il genel meclisince anlaşma ile tasfiyesini teminen hükmün yeniden düzenlenmesi, (m) bendi 36 ncı madde ile norm kadronun nasıl belirleneceği düzenlendiğinden "İçişleri Bakanlığı tarafından belirlenecek" ibaresinin metinden çıkarılması, (p) bendinde "Kanunlarda vergi, resim, harç ve katılma payı konusu yapılmayan" ibaresi "il özel idaresine kanunlarla verilen görev ve hizmetler dışında kalan" olarak amacın daha iyi ifade edilmesi için değiştirilmesi ve (h) bendinde yer alan özel idare alacaklarına ilişkin düzenlemenin bünyesinde büyükşehir bulunan illerde dört katına kadar artırılmasını düzenleyen hükmün yeni ikinci fıkra olarak eklenmesi suretiyle,

- 11 inci maddesi; birinci ve üçüncü fıkraları daha iyi ifade edilebilmesini teminen redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 12 nci maddesi, dördüncü fıkrasına il genel meclisi toplantılarının halka açık yapılabilmesini teminen metnin düzenlenmesi, fıkranın sonuna salt çoğunluk kavramına açıklık getirilmesi amacıyla " Salt çoğunluk belli bir sayının yarısından az olmayan çoğunluğu ifade eder." hükmünün eklenmesi, beşinci fıkrası, "başkan ve katip üyeler tarafından imzalanır." ibaresinden önce gelmek üzere "tutanak" ibaresinin eklenmesi, "görüntülü cihazlarla" ibaresinin "sesli veya görüntülü cihazlarla" olarak redaksiyona tabi tutulması, ildeki ve özel idare teşkilatındaki birim amirlerinin meclis toplantılarına davet edilebileceklerini düzenleyen bir hükmün metne yeni altıncı fıkra olarak ilave edilmesi suretiyle,

- 13 üncü maddesi; birinci fıkrasının sonunda yer alan "Ayrıca çeşitli yollarla da duyurulur." hükmü "Gündem, çeşitli yollarla da halka duyurulur." şeklinde redaksiyona tabi tutulması, ikinci fıkrasında yer alan çoğunluğun salt çoğunluk olduğuna açıklık getirmesi için redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 14 üncü maddesi; beşinci fıkrasında yer alan "çekimser oy kullanılamaz." hükmünün mecliste çekimser oy kullanmanın da demokratik bir hak olduğu görüşünden hareketle metinden çıkarılması ve buna paralel olarak "Oy verme kabul veya ret şeklinde olur." hükmünün "Oy verme kabul, ret veya çekimser şeklinde olur" olarak değiştirilmesi suretiyle,

- 15 inci maddesi; üçüncü fıkrasında valinin kesinleşen kararların iptalini ve yürütmesinin durdurulması isteyebilmesini düzenleyen hükmün, sözkonusu kararın meclisin ısrarı ile kesinleşen karar olduğuna açıklık getirecek şekilde ve idari yargılama esasları çerçevesinde idari yargıya başvurulabilmesini teminen "iptalini ve yürütülmesinin durdurulması" ibaresinin metinden çıkarılması, dördüncü fıkrası kesinleşen il genel meclisi karar özetlerinin halka duyurulacağı doğrultusunda redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 16 ncı maddesi; ihtisas komisyonlarının toplanması ve raporlarını meclise sunmaları ile ilgili hükümleri içeren üçüncü ve dördüncü fıkralarının, meclis toplantısını müteakip imar ve bayındırlık komisyonunun en fazla on iş günü, diğer komisyonlar ise beş iş günü toplanarak kendisine havale edilen işleri sonuçlandırmaları ve bu sürenin sonunda raporlarını Meclis Başkanlığına sunmamaları halinde meclis başkanının konuyu doğrudan gündeme alabilmesini teminen yeniden düzenlenmesi suretiyle üçüncü fıkra olarak,

- 17 nci maddesi; aynen

- 18 inci maddesi; beşinci fıkrası "İçişleri Bakanlığına" ibaresinden önce konuya açıklık getirerek üzere "gereği yapılmak üzere" ibaresinin eklenmesi suretiyle,

- 19 uncu maddesi; evlatlıklarında metne ilave edilmesi amacıyla "kan ve kayın hısımlarıyla ilgili" ibaresi "kan, kayın hısımları ve evlatlıkları ile ilgili" olarak değiştirilmesi suretiyle,

- 20 nci maddesi; il genel meclisi üyelerinin görev sürelerinin sona ermesinden itibaren iki yıl süreyle il özel idaresi ve bağlı kuruluşlara karşı doğrudan veya dolaylı taahhüde girilememesi, komisyonculuk ve temsilcilik yapılamaması yönünde yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- 21 inci maddesi; ikinci fıkrasında yer alan "çoğunluğuyla" ibaresinin salt çoğunluk olduğunu ifade edecek şekilde redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 22 nci maddesi; birinci fıkrası (a) bendi, meclisin feshinin nedenleri arasında yer alan kanunla kendine verilen görevleri süresi içinde yapmaktan çekinirse hükmüne açıklık getirmek üzere, "Kendisine kanunla verilen görevleri süresi içinde yapmayı ihmal eder ve bu durum il özel idaresine ait işleri sekteye uğrattırsa," şeklinde değiştirilmesi, (b) bendinde yer alan "siyasi konuları görüşür ve bu konuda karar alırsa," ibaresinin uygulamada sakıncalar yaratabileceği, konunun komisyonda ayrıntılı olarak değerlendirilmesi gerektiği ve "siyasi konularda karar alırsa," şeklinde değiştirilmesinin uygun olacağı, üçüncü fıkrasında yer alan "Danıştay, bu hususu en geç bir ay içinde karara bağlar." hükmü konuya açıklık getirmek amacıyla "Danıştay, toplantıların ertelenmesi hususunu en geç bir ay içinde karara bağlar." olarak redaksiyona tabi tutulmak suretiyle,

- 23 üncü maddesi; madde başlığının redaksiyona tabi tutulması, (c) bendi AB Uyum Komisyonunun önerisi doğrultusunda "İçişleri Bakanı tarafından" ibaresinin metinden çıkarılması, (d) bendinin (b) bendi ile mükerrerliğinin giderilmesi amacıyla redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 24 üncü maddesi; birinci fıkrası İçişleri Komisyonunun önerisi doğrultusunda "ödenbilir." ibaresinin "ödenir." olarak değiştirilmesi suretiyle,

- 25 inci maddesi aynen,

- 26 ncı maddesi; birinci fıkrasının (f) bendi 7 nci maddenin (e) bendinde yapılan değişikliğe paralel olarak yeniden düzenlenmesi, encümenin görev ve yetkileri arasına "Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak" hükmünün yeni (j) bendi olarak ilave edilmesi suretiyle,

- 27 nci maddesi; encümenin toplantı zamanını düzenleyen birinci fıkrasında yer alan "birden az olmamak" ibaresi "en az bir defa olmak" şeklinde düzeltilmesi; ikinci fıkrasında yer alan "çoğunluğuyla" ibarelerinden önce gelmek üzere "salt" ibaresinin eklenmesi, üçüncü fıkrasında yer alan "Vali tarafından havale edilmeyen konular encümende görüşülemez." hükmünün encümenin seçilmiş üyelerinin de valinin uygun görüşü ile gündem maddesi teklif edebilmeleri doğrultusunda yeniden düzenlenmesi, dördüncü fıkrası "Encümen, gündemindeki konuları en geç bir hafta içinde görüşüp karara bağlar." şeklinde redaksiyona tabi tutulması, altıncı fıkrasında yer alan "Vali kesinleşen encümen kararının uygulanmasını durdurarak iptali için idari yargı mercilerine başvurabilir." şeklindeki hükmün "Vali kesinleşen encümen kararının uygulanmasını durdurduğu takdirde, idari yargı mercilerine yürütmeyi durdurma talebi ile birlikte on gün içinde başvurur." şeklinde değiştirilmesi, yedinci fıkrası 19 uncu maddede yapılan değişikliğe paralel olarak encümen başkan ve üyelerinin kan ve kayın hısımları ile ilgili işlerin görüşüldüğü toplantılara katılamama durumları arasına evlatlıklarının da ilave edilmesi suretiyle,

- 28 inci maddesi; encümen başkan ve üyelerine aylık brüt ödenek ödenmesini düzenleyen hükmün başkan ve üyelere hiyerarşik olarak farklı ödeme yapılabilmesi için, "Encümen başkan ve üyelerine, 15.000 gösterge rakamının" ibaresinin "Encümen başkanına 14.000 üyelerine 12.000 gösterge rakamının" şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

- 29 uncu maddesi; aynen,

- 30 uncu maddesi; (c) bendi "il özel idaresini devlet dairelerinde ve törenlerde, davacı veya davalı olarak da yargı yerlerinde temsil etmek veya vekil tayin etmek" şeklinde daha iyi ifade edilebilmesini teminen redaksiyona tabi tutulması, (k) bendi valinin il özel idaresine bağlı işletmeleri de denetlemesi doğrultusunda bende "işletmelerini" ibaresinin de ilave edilmesi ve bendin redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 31 inci maddesi; orta ve uzun vadeli stratejik plan kavramının mevzuatta yer almadığı ve ilgili olduğu yıl başında çalışma programının hazırlanmasını teminen, birinci fıkrasında "orta ve uzun vadeli stratejik plan ve" ibaresinin " stratejik plan ve ilgili olduğu yıl başından önce" olarak değiştirilmesi, üçüncü fıkrasında çalışma programının hazırlanıp kabulünden sonra bütçenin görüşülüp kabul edilebilmesini teminen "bütçeyle birlikte" ibaresinin "bütçeden önce" olarak değiştirilmesi suretiyle,

- 32 nci maddesi; aynen

- 33 üncü maddesi; madde başlığının "İhtilaf halinde temsil yetkisinin devri" olarak değiştirilmesi, valinin temsil yetkisinin devredilmesi durumunda yetki devri yapılan personelin görevlerini yapmaması halinde uygulanacak müeyyideler mevcut mevzuat çerçevesinde uygulanacağından mükerrerliğe neden olacak Türk Ceza Kanununun 230 uncu maddesine göre cezalandırılacaklarını ve kurumun uğradığı zararın kendilerine ödeteleceğine dair bir hükmün yer almasına gerek bulunmadığından ikinci fıkranın metinden çıkarılması suretiyle,

- 34 üncü maddesi; birinci fıkrası il özel idaresi organlarının veya bu organların üyelerinin görevden uzaklaştırılmalarının ilgili mevzuatına göre yerine getirileceğinden İçişleri Bakanının metinden çıkarılması ve geçici bir önlem olarak kesin hükme kadar görevden uzaklaştırılabilmeyi

düzenleyecek şekilde redaksiyona tâbi tutulması, ikinci fıkrası görevden uzaklaştırma önleminin üç ay yerine iki ayda bir gözden geçirileceği şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

- 35 inci maddesi; birinci ve ikinci fıkraları birleştirilerek il özel idaresi teşkilatının hangi birimlerden oluşacağı, norm kadronun hangi kriterler ve ihtiyaçlar dikkate alınarak belirleneceğine açıklık getirilmesi ile ihtiyaçlar doğrultusunda yeni birimler kurulmasına imkan sağlanması ve bu birimlerin büyükşehir belediyesi olan illerde daire başkanlığı ve müdürlükler, diğer illerde müdürlük şeklinde kurulabilmesine yönelik olarak yeniden düzenlemesi, ikinci fıkrası direktif kelimesinin emir ile aynı anlamda olması nedeniyle metinden çıkarılması, dördüncü fıkrası üst yönetim görevine atanmayı ve eski görevlerine dönmeleri düzenleyen hükmün personelin istihdamı ile ilgili 36 ncı maddede yer alması gerektiğinden metinden çıkarılması, altıncı fıkrası nüfusu üç milyona kadar olan illerde en fazla iki, onun üzerindeki illerde en fazla dört genel sekreter yardımcısı kadrosu ihdas edilebilmesini teminen yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- 36 ncı maddesi; başlığının "Norm kadro ve personel istihdamı" olarak değiştirilmesi, il özel idaresinin norm kadro ilkelerinin belirlenmesi, personelin atanması ile ilgili esas ve usuller, personelin hangi unvanlarda ne şekilde çalıştırılabileceği, ücretlerinin belirlenmesinde uyulacak esaslar, genel sekreterlik kadrosunun özlük haklarının belirlenmesi, kamu kurum ve kuruluşlarından yapılacak görevlendirmelerde uyulacak esas ve usullere ilişkin hükümlerin yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- 37 nci maddesi; aynen,

- 38 inci maddesi; Kamu Yönetimi Temel Kanunu Tasarısı ve Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda iç denetim konusunda benimsenen esaslar çerçevesinde konunun Komisyonumuzda ayrıca ele alınmasının Komisyona önerilmesi, ikinci fıkrası iç denetimin iç denetçiler tarafından yapılacağı doğrultusunda düzenlenmesi suretiyle,

- 39 uncu maddesi; birinci fıkrası "hukuk hakimi" ibaresinin "sulh hukuk hâkimi" olarak redaksiyona tâbi tutulması suretiyle 40 ıncı madde olarak,

- 40 ıncı maddesi; 39 uncu madde olarak aynen,

- 41 inci maddesi; aynen

- 42 nci maddesi; birinci fıkrası (c) bendi "aktarılabilecek ödenekler" ibaresi "yapılacak ödemeler" olarak redaksiyona tâbi tutulması, (f) bendinde yer alan kira gelirlerinin bentten çıkarılması suretiyle,

- 43 üncü maddesi; birinci fıkrası (e) bendi köylere veya köylerin aralarında kurdukları birliklere yapılacak yardımı il genel meclisince belirlenecek ilkeler çerçevesinde yapılabilmesini teminen bendin yeniden düzenlenmesi, (g) bendi "diğer ücretler" ibaresinin "diğer ödemeler" olarak redaksiyona tâbi tutulması, (h) bendinde yer alan sosyal yardımlar ibaresinin "sosyal hizmet ve yardımlar" olarak değiştirilmesi, (k) bendinde yer alan, "danışmanlık ve denetim ücretleri" ibaresi "danışmanlık ve denetim hizmetleri karşılığı yapılacak ödemeler" şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

- 44 üncü maddesi, birinci fıkrası "orta ve uzun vadeli stratejik plan" kavramının 31 inci maddeye paralel olarak "stratejik plan" şeklinde değiştirilmesi, bütçelerin Devlet Bütçesine paralel üç yıllık hazırlanmasını teminen "mali yılı" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve izleyen iki yıl" ibaresinin metne ilave edilmesi suretiyle,

- 45 inci maddesi; ikinci fıkrası il genel meclisince bütçenin yıl başından önce kabul edilmesine açıklık getirmek amacıyla redaksiyona tâbi tutulması suretiyle,

- 46 ncı maddesi; birinci fıkrasında yer alan "harcama yetkilisi validir" ibaresinin "harcama yetkilisi genel sekreterdir." olarak değiştirilmesi, buna paralel olarak "Vali bu yetkisini genel sekretere, varsa" ibaresi, "Genel sekreter, bu yetkisini" olarak değiştirilmesi suretiyle,

- 47 nci maddesi aynen;
- 48 inci maddesi; madde başlığının "Bütçe" olarak değiştirilmesi, birinci fıkrası muhasebe ve raporlama standartları, çerçeve hesap planı ile düzenlenecek raporların şekil, süre ve türlerinin yönetmelikle düzenleneceğine ilişkin hükmün metinden çıkarılması suretiyle,
- 49 uncu maddesi aynen;
- 50 nci maddesi; başlığının "Gelecek yıllara yaygın hizmet yüklenmeleri" olarak değiştirilmesi, "benzeri" ibaresinin "diğer" olarak, "bakım ve onarım işleri" ibaresinden sonra gelmek üzere "ile diğer hizmetler" ibaresinin eklenmesi suretiyle,
- 51 inci maddesi; (a) bendi, dış borçlanmanın sadece yatırım programında yer alan projeler için 4749 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde yapılabileceğine açıklık getirilmek, (b) ve (c) bentlerinin borçlanmaya sınır getiren hükmü mevcut borçla ilişkilendirilmeksizin gelir kriterine bağlanması, getirilen limitin iki kat artırılmasında Bakanlar Kuruluna yetki verilmesi, İller Bankasından yatırım programında yer alan projeler için yapılan borçlanmalar ile diğer bazı projelerin finansmanında borçlanma sınırlaması uygulanmayacağına öngörülmesi suretiyle (d) bendi olarak, (d) bendi (b) bendi olarak, (e) bendi tahvil ihracı yoluyla yapılacak toplam borçlanmaların dışında bırakılacakları düzenleyen ikinci cümlesi metinden çıkarılması suretiyle (c) bendi olarak,
- 52 nci maddesi; il özel idaresinin şirket kurabilmesinin yanında kurulmuşlara da ortak olabilmesini teminen metnin sonuna "veya kurulmuşlara ortak olabilir." ibaresinin eklenmesi suretiyle,
- 53 üncü maddesi; birinci fıkrasında yer alan "bütçe içinde" ibaresi "bütçe içi" olarak redaksiyona tâbi tutulması, ikinci fıkrası işletmelerin il özel idaresinin tâbi olduğu usule göre denetleneceğine yönelik olarak yeniden düzenlenmesi suretiyle,
- 54 üncü maddesi; birinci fıkrasının "merkezi idare" ibaresinin çıkarılarak, kapsamın 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun kapsamındaki hazine alacakları hariç olmak üzere, tüm kamu kesimini içerecek şekilde genişletilmesi, kurumlar arasında borç-alacak ilişkilerinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesini temin etmek amacıyla mahsupla birlikte takas işleminin de kapsama dahil edilmesi ve buna uygun olarak madde başlığına takas ibaresinin eklenmesi, kapsamdaki kurum ve kuruluşların bütçelerine yeterli ve gerekli ödeneğin konulacağına ilişkin bir hükmün eklenmesi suretiyle,
- 55 inci maddesi; ikinci fıkrada yer alan "taranma" ibaresinin "bakım" olarak İçişleri Komisyonunun önerisi doğrultusunda değiştirilmesi, cezaları düzenleyen bu maddeye tesislere verilecek zararın tazminini düzenleyen 61 inci maddenin ikinci fıkrası hükmünün yeni üçüncü fıkraya taşınması suretiyle,
- 56 ncı maddesi; ticaret, sanat ve meslekten men cezasının metinden çıkarılması suretiyle,
- 57 nci maddesi; eylemlerle birlikte işlemlerinde düzenleme kapsamına alınmasını teminen birinci fıkrası "işlem ve eylemleri" olarak, ikinci fıkrası "işlem ve eylemin" olarak redaksiyona tâbi tutulması suretiyle,
- 58 inci maddesi aynen,
- 59 uncu maddesi; birinci fıkrası verilen ceza kararlarının Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edileceği yönünde yeniden düzenlenmesi, ikinci fıkrası, idari yargı mercilerine müracaatın para cezalarının yürütülmesini durdurması şeklinde değiştirilmesi suretiyle,
- 60 ncı maddesi; 56 ncı maddede yapılan değişikliğe paralel olarak ikinci fıkrasında yer alan "ticaret, sanat ve meslekten men cezası ise" ve "süresince geri alınması" ibarelerinin çıkarılması suretiyle,

- 61 inci maddesi; ikinci fıkrasının İçişleri Komisyonunun önerisinin benimsenerek 55 inci maddeye üçüncü fıkraya taşınması suretiyle,

- 62 nci maddesi; aynen,

- 63 üncü maddesi; birinci fıkrası kaymakamlara yaptıkları görev karşılığında yapılacak ödemeye esas katsayısının valiyeye yapılan ödemedeki farklı olması gereğinden hareketle 15000 yerine 12000 olarak ve madde başlığının da "Kaymakamların görev ve ek ödeneği" olarak değiştirilmesi, ikinci fıkranın çıkarılıp çıkarılmaması konusunun da Komisyonumuzda ele alınmasının önerilmesi suretiyle,

- 64 üncü maddesi; (b) bendinde yer alan "Merkezi idareye ait" ibaresinden sonra gelmek üzere "asli görev ve" ibaresinin eklenmesi, "görülmesi" ibaresinin "yerine getirilmesi" olarak değiştirilmesi, (c) bendinde yer alan "dernekler" ibaresinin "kamu yararına çalışan dernekler", "vakıflar" ibaresinin de "vergi muafiyeti tanınmış vakıflar" olarak, (d) bendinde yer alan "hizmetlerinde" ibaresi "asli görev ve hizmetlerinde" olarak, ifadelere açıklık getirilmesi amacıyla redaksiyona tâbi tutulması, kamu kurum ve kuruluşlarına il özel idarelerince karşılanan veya tahsil edilen taşınmazların lojman ve sosyal tesis olarak kullanılmayacağını düzenleyen bir hükmün yeni ikinci fıkraya eklenmesi suretiyle,

- 65 ve 66 ncı maddeleri aynen,

- 67 nci maddesi; "özel idare veya bağlı kuruluşları lehine takdir edilen avukatlık ücreti, hazine avukatlarının tâbi olduğu usule göre dağıtılır" hükmünün ifadeye açıklık ve netlik kazandırmak amacıyla "mahkeme ve icra dairelerine karşı tarafa yükletilen ve tahsil edilen vekalet ücretlerinin dağıtımı 1389 sayılı Devlet Davalarına İntaç Eden Avukat ve Saireye Verilecek Ücreti Vekalet Hakkında Kanun hükümlerinin kıyas yolu ile uygulanacağı şeklinde düzenlenmesi suretiyle,

- 68 ve 69 uncu maddeleri aynen,

- 70 inci maddesi; "2.7.1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanunu" ibaresinden sonra gelmek üzere "14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu" ibaresinin eklenmesi suretiyle,

- 71 inci maddesi; aynen,

- Bu kanunun 11 inci maddesi gereğince yapılacak meclis başkanlık divanı seçiminin, Kanunun yayımlanmasından itibaren en geç bir ay içinde yapılmasını sağlamak ve il encümeni oluşuncaya kadar mevcut encümenin görevine devam etmesini temin eden hükmün yeni Geçici 1 inci madde olarak ilave edilmesi suretiyle,

- Norm kadro uygulamasına geçilinceye kadar ihdas, iptal ve boş kadro değişikliklerine ilişkin düzenlemelerin sağlanması amacıyla yeni Geçici 2 nci maddenin eklenmesi suretiyle,

- Yürürlük ve yürütmeye ilişkin 72 ve 73 üncü maddeleri aynen

kabul edilmiştir.

Ayrıca, Tasarının başlığı "İl Özel İdaresi Kanunu Tasarısı" olarak değiştirilmiştir.

Alt Komisyonumuz bu değerlendirmeler çerçevesinde yaptığı çalışmalarını bir rapor ve metin halinde Komisyonumuza sunmaya karar vermiştir.

Bu defa, Komisyonumuzun 1.6.2004 tarihinde yapmış olduğu 49 uncu birleşimde, İçişleri Bakanı Abdülkadir AKSU ile İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Personel Başkanlığı ve T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü temsilcilerinin de katılımlarıyla, Tasarının geneli üzerindeki görüşmelere geçilmiştir.

Tasarının geneli üzerinde yapılan müzakerelerde;

- İl özel idaresinin görev ve sorumluluklarını düzenleyen 6 ncı maddenin Anayasanın "İdarenin bütünlüğü ve kamu tüzelkişiliği" başlıklı 123 üncü maddesine aykırılık teşkil ettiği,

- Genel Kurul gündeminde bulunan Kamu Yönetimi Temel Kanunu Tasarısı kanunlaşmadan, mahalli idarelere yönelik tasarıların görüşülmesinin uygun bir yöntem olmadığı, ayrıca mahalli idareler kapsamında öncelikle Belediyeler Kanunu Tasarısı'nın görüşülmesinin gerektiği,

- İl özel idaresinin denetim yetkisinin nasıl kullanılacağına belirli olmadığı, Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Kamu Yönetimi Temel Kanunu Tasarısı arasında da denetim konusunda uyumsuzlukların olduğu, özellikle hukuki denetim sürecine ilişkin bir düzenlemenin bulunmadığı,

- Performans ölçütlerinin belirlenmesinin yönetime bırakılmasının keyfiliğe yol açabileceği, diğer yandan stratejik plan kavramının anlaşılabilir, açık bir tanımının olmadığı, ayrıca, somut uygulamaya dönük aşamalar ve süreçler konusunda netlik bulunmadığı,

- İl özel idaresinin bütçesine ilişkin esas ve usullerin dayanması gereken temel ilkelerin kanunla düzenlenmesi gerektiği, yönetmeliklerin ancak kanunlarda belirlenen çerçevede uygulamaya yönelik düzenlemeler içerebileceği, dolayısıyla yönetmelikle kanunda yer alması gereken konularda düzenleme yapılmasının Anayasaya aykırılık oluşturacağı,

- Vergi, resim ve harç gibi kamu alacaklarının, idarenin gördüğü kamu hizmetinin karşılığı olduğu, Tasarıda bu alacakların haczinin öngörülmesinin, idarenin kamu hizmetini etkili bir şekilde sunmasına engel teşkil edeceği,

- İl özel idarelerinin şirket kurma ya da kurulmuş şirketlere ortak olabilmemesinin, geçmiş tecrübeler dikkate alındığında işlevsel olamayacağı,

- İl özel idarelerinin borçlanma sınırlarının iyi belirlenmesi gerektiği, cari harcamalar için borçlanmaya imkân verilmesinin kamuda mali disiplini bozucu sonuçlara yol açabileceği,

- Valileri siyasi baskılardan uzak tutacak güvencelerin sağlanması gerektiği, bir önceki yıla ait faaliyet raporunun, il genel meclisi tarafından nitelikli çoğunlukla yeterli görülmemesi durumunda, valinin konumuna ilişkin açık ve net bir düzenlemenin bulunmadığı,

- İl Özel İdareleri Kanunu Tasarısı, Belediyeler Kanunu Tasarısı ve Büyükşehir Belediyeleri Kanunu Tasarısı arasında görev alanları ve yetki kullanımlarına yönelik mükerrerliklerin bulunduğu,

- Teşkilat ve fonksiyonları artan mahalli idarelerin, finansman konusunun öncelikle değerlendirilmesi gerektiği,

- Temel nitelikli yasalar olması nedeniyle mahalli idarelere yönelik pilot uygulamalar yapılmasının, ileride ortaya çıkması muhtemel aksaklıkların tespit edilmesi ve giderilmesi açısından önem taşıdığı,

- Yerel yönetimlerin güçlendirilmesinin çağdaş yönetim anlayışı ve demokratik katılımçılık ilkeleri açısından önem taşıdığı, bu çerçevede mahalli idarelerin yeniden yapılandırılmasının prensip itibarıyla yerinde olduğu,

- Hayvan hakları konusunun mahalli idarelerin görev ve sorumluluk alanında bulunması gerektiği, bunun Avrupa Birliği standartları çerçevesinde çağdaş yönetim anlayışının bir gereği olduğu,

- İl özel idarelerinin görev ve sorumlulukları arasında sayılan tarım, sanayi ve ticaret alanlarının ötesinde ilin ekonomik gelişim sürecinde de rol alması gerektiği,

şeklindeki görüş, eleştiri ve temennileri müteakip Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda ise;

- Bu güne kadar, mahalli idarelere yönelik pek çok çalışmada, merkezde toplanan kamu yetkilerinin yerel düzeye devredilmesi konusunun kapsamlı bir düzenlemeye konu olmadığı, ihtiyaçlar doğrultusunda kısmi değişiklikler yapıldığı, bütüncül bir bakış açısı içinde merkezi idare ile yerel yönetimler arasında görev ve yetki kullanımı konusunda uyumlu bir reform düzenlemesinin öngörülemediği,

- Tasarıların hazırlık aşamasında sivil toplum kuruluşları ile işbirliği halinde çok sayıda platformlar oluşturulduğu, toplantılar, paneller, açık oturumlar, brifingler düzenlendiği,

- İl özel idaresinin görev ve sorumluluk alanlarına ilişkin düzenlemenin ülkemizin de imzalamış bulunduğu Yerel Yönetimler Özerklik Şartında yer alan düzenlemeler çerçevesinde belirlendiği,

- Eğitim planlarının yapılmasının ve müfredatın oluşturulmasının Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yerine getirileceği, il özel idarelerinin bu konudaki görevinin yürürlükteki Kanunda da bulunan görev ve yetkileri çerçevesinde ilköğretim okullarının yapım veya onarımına yönelik bir nitelik taşıdığı,

- Bütçeye ilişkin tasarıda yer alan düzenlemenin meri mevzuattaki hükümle aynı olduğu, bugüne kadar Anayasaya aykırılığı iddiası ile bir itiraza veya iptal talebine konu olmadığı,

- İl özel idarelerinin artan görev ve sorumluluk alanlarına paralel yeni bir teşkilat yapısının oluşturulmasının öngörüldüğü , bu çerçevede valinin yönetiminde genel sekreterlik bünyesinde daire başkanlıkları, şube müdürlükleri ve yeterli sayıda nitelikli personel ile hizmetlerin yürütüleceği,

- Yürürlükteki mevzuat ve uygulamalar çerçevesinde işleyişinde sorun yaşanmayan ve yönetimin sürekliliği açısından önem taşıyan hususların tasarıda muhafaza edildiği, ifade edilmiştir.

□Geneli üzerinde yapılan müzakerelerden sonra, Alt Komisyon tarafından hazırlanan rapor ve metin üzerinden görüşmelere geçilmesine karar verilmiştir. Komisyonumuz, konu üzerinde çalışmalarını, 3.6.2004, 8.6.2004 ve 9.6.2004 tarihlerinde yaptığı toplantılar ile tamamlamıştır.

□Alt Komisyon metninin;

· 7 nci maddesi; Birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan "on milyar Türk Lirasının altında olan dava konusu işlerin ... " ibaresinin, " 25 milyar Türk Lirasına kadar olan dava konusu uyuşmazlıkların" şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

· 9 uncu maddesi; ikinci fıkrası, ildeki kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, üniversite ve sendikalar ile gündemdeki konularla ilgili sivil toplum örgütleri temsilcilerinin, il genel meclisinin toplantıları yerine, ihtisas komisyonlarının toplantılarına katılmalarının, kararların oluşturulmasına daha etkili bir şekilde katılmalarının sağlanacağı görüşünden hareketle, fıkrada yer alan "meclis ve" ibaresinin metinden çıkarılarak, ihtisas komisyonları ile ilgili hususları düzenleyen 16 ncı maddeye dördüncü fıkra olarak eklenmesi suretiyle,

· 10 uncu maddesi;

- (e) bendinde yer alan "kurulmuş veya kurulacak ortaklıklara katılmaya veya" ibaresinin, il özel idarelerinin ticari olarak zarar eden veya işlevsiz duruma düşmüş şirketlere ortak olmasının önlenmesi amacıyla "veya bu ortaklıklardan" şeklinde değiştirilmesi,

- (h) bendinde yer alan " iki milyardan on milyar Türk Lirasına" ibaresinin, 7 nci maddede yapılan değişiklik doğrultusunda "beş milyardan, yirmi beş milyar Türk Lirasına" şeklinde değiştirilmesi,

- İkinci fıkrası, birinci fıkranın (h) bendindeki parasal miktarların büyükşehir bulunan illerde farklı hesaplanmaması amacıyla metinden çıkarılması, suretiyle,

· 12 nci maddesi; Dördüncü fıkrasında yer alan "halka" ibaresi, il genel meclisi toplantılarının açık olması ilkesinin, toplantıları izlemek isteyen herkese açık olduğu anlamı taşıdığından, tekrarı önlemek amacıyla metinden çıkarılması suretiyle,

· 16 ncı maddesi; 9 uncu maddenin ikinci fıkrasının, üniversitelerin, sendikaların, meslek kuruluşlarının ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin ihtisas komisyonlarının toplantılarına katılabilmelerinin sağlanması amacıyla dördüncü fıkraya olarak maddeye eklenmesi suretiyle,

· 20 nci madesi; redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

· 24 üncü maddesi; birinci fıkrası; il genel meclisi başkanlarına, 2600 gösterge rakamı üzerinden hesaplanan miktarda huzur hakkı ödenebilmesi amacıyla yeniden düzenlenmesi suretiyle,

· 25 inci maddesi; redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

· 26 ncı maddesi; (f) bendinde yer alan "iki milyar" ibaresi, "beş milyar" olarak, (g) bendinde yer alan, " takasına" ibaresinin mevzuata uyum sağlanması amacıyla "trampa edilmesine" şeklinde değiştirilmesi ve son fıkrasının metinden çıkarılması suretiyle,

· 27 nci maddesi; üçüncü fıkrası, tüm encümen üyelerinin gündem maddesi teklif edebilmesini temin etmek amacıyla redaksiyona tabi tutulması ve altıncı fıkrasının son cümlesi, anlama açıklık kazandırılması amacıyla yeniden düzenlenmesi suretiyle,

· 32 nci maddesi; valinin il özel idaresiyle ilgili görev ve yetkilerinin ancak bir kısmını özel idare görevlileri ile ilçede kaymakamlara devredebilmesine imkân verecek şekilde yeniden düzenlenmesi suretiyle,

· 34 üncü madde; üçüncü fıkrasının redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

· 36 ncı maddesi,

- Birinci fıkrası, norm kadro ilkeleri yanında standartlarının da İçişleri Bakanlığı ile Devlet Personel Başkanlığı tarafından müştereken belirlenmesine olanak sağlanması amacıyla yeniden düzenlenmesi,

- Üçüncü fıkrasında yer alan " yıllık idari hizmet sözleşmesi" ibaresinin, sözleşmeli personel çalıştırılmasını, yıllık idari hizmet sözleşmesi ile sınırlı tutmamak amacıyla idareye daha geniş bir imkân veren "sözleşme" şeklinde değiştirilmesi,

- Beşinci fıkrasının sonuna, genel sekreterlik kadrosuna atananların, mali haklar yönünden ilişki kurulan unvanların atanmalarında aranan şartları taşımalarını da hükme bağlayan bir ifadenin mali haklarla atanma şartlarının paralellliğini sağlamak amacıyla metne eklenmesi,

- Altıncı fıkrasının ilk cümlesi; kamu kurum ve kuruluşlarından istihdam edilecek memurların, il özel idarelerinin birim müdürü ve üstü yönetici kadroları ile sınırlandırılmasını sağlayacak şekilde yeniden düzenlenmesi, son cümlesinin, metne yeni eklenen yedinci fıkrada gerekli düzenleme öngörüldüğünden metinden çıkarılması,

- Vali yardımcısı veya kaymakamlardan genel sekreter olarak atananların, bu görevlerinin sona ermesinden sonra, kendi kurumlarında görevlendirilmeleriyle ilgili konulara açıklık getirilmesi amacıyla daha önce tasarıda yer alan düzenlemenin yedinci fıkraya olarak metne eklenmesi,

- Son fıkrasının, kamu kesiminde ücret adaletsizliğinin daha da artırılmaması ve uygulamada objektifliğin sağlanması amacıyla ikramiyelerin yılda bir defa, il genel meclisinin kararı ile işçiler hariç tüm personele verilebilmesi ve gösterge rakamının tüm illerde 20.000 olarak uygulanmasını sağlayacak şekilde yeniden düzenlenmesi,

suretiyle,

· 38 inci maddesi; ikinci fıkrası iç ve dış denetimin 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümlerine göre yapılmasını hükme bağlayan bir ifadenin eklenmesi ve üçüncü fıkrasına, İşçileri Bakanlığı tarafından mali işlemler hariç, il özel idarelerinin diğer işlemlerinin Vali veya görevlendireceği elemanlar tarafından denetlenebilmesine imkân sağlayan bir ifadenin eklenmesi, suretiyle,

· 46 ncı maddesi; birinci fıkrası, 5018 sayılı Kanunun harcama yetkisi ile yetkilisine ilişkin konuları düzenleyen 31 inci maddesi ile uyumlu hale getirilmesi amacıyla yeniden düzenlenmesi suretiyle,

· 48 inci maddesi; Maliye Bakanlığının görüşü alınarak İşçileri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelik kapsamında muhasebeye ilişkin işlemlerle ilgili düzenleme yapma yetkisini de sağlayacak şekilde yeniden düzenlenmesi suretiyle,

· 50 nci maddesi; Anayasanın Devletleştirme ve özelleştirmeyle ilgili hususları düzenleyen 47 nci maddesi doğrultusunda gelecek yıllara yaygın hizmet yüklenimlerinin kanunla belirlenmesi gerektiği, çok geniş anlam ifade etmesi nedeniyle uygulamada gerek hukuksal gerekse teknik sorunlara yol açabilecek "diğer hizmetler" ibaresinin metinden çıkarılması suretiyle,

· 51 inci maddesi; birinci fıkrası il özel idarelerinin daha etkin, saydam ve katılımcı bir yapıya kavuşturulması amacıyla borçlanmayı, hizmetlerini yerine getirirken öz kaynaklarının yetersiz olduğu zamanlarda başvuru bir finansman yöntemi olarak kullanmalarının sağlanması ve il özel idarelerinin aşırı borç yükü altına girmelerinin önlenmesi doğrultusunda, borçlanmaya sınır getirmek amacıyla (a) ve (d) bentlerinin yeniden düzenlenmesi ve fıkraya (e) bendinin eklenmesi suretiyle,

· 52 nci maddesi; 10 uncu maddenin (e) bendinde yapılan değişiklik doğrultusunda yeniden düzenlenmesi suretiyle,

· 56 ncı maddesi; redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

· 57 nci maddesi; üçüncü fıkrası, tutanağın ilgiliye tebliğ edilmesinde tereddütleri gidermek amacıyla tutanağın muhtar kanalıyla tebliğ edilmesini sağlayacak şekilde yeniden düzenlenmesi ve fıkraların birbirleriyle anlam bütünlüğü oluşturması dikkate alınarak tek bir fıkra olarak birleştirilmesi suretiyle,

· 59 uncu maddesi; ikinci fıkrasının redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

· 64 üncü maddesi; birinci fıkrası (c) bendi, "Vergi muafiyeti tanınmış vakıflar" ibaresinin başına "Bakanlar Kurulunca" ibaresinin eklenmesi, aynı fıkranın (d) bendinin, kamunun tahsis ve kiralamaya ilişkin uygulamalarına paralellik sağlayacak şekilde yeniden düzenlenmesi ve ikinci fıkrasında yer alan "lojman" ibaresinin "kamu konutu" şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

· 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 28, 29, 30, 31, 33, 35, 37, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 47, 49, 53, 54, 55, 58, 60, 61, 62, 63, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, Geçici 1 ve 2 nci maddeleri aynen,

· Yürürlük ve yürütmeye ilişkin 72 ve 73 üncü maddeleri ise aynen, kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Sait Açıba</i>	<i>M. Altan Karapaşaoğlu</i>	<i>Sabahattin Yıldız</i>
Afyon	Bursa	Muş
Kâtip	Üye	Üye
<i>Mehmet Sekmen</i>	<i>Mahmut Göksu</i>	<i>Mehmet Melik Özmen</i>
İstanbul	Adıyaman	Ağrı
Üye	Üye	Üye
<i>Ruhi Açıkgöz</i>	<i>Mehmet Zekai Özcan</i>	<i>Yakup Kepenek</i>
Aksaray	Ankara	Ankara
		(Karşı oy yazısı)
Üye	Üye	Üye
Osman Kaptan	<i>Mehmet Mesut Özakcan</i>	<i>Ali Osman Sali</i>
Antalya	Aydın	Balıkesir
(İmzada bulunamadı)	(Karşı oy yazısı ektedir)	
Üye	Üye	Üye
<i>Ali Kemal Deveciler</i>	<i>Aziz Akgül</i>	<i>Ömer Abuşoğlu</i>
Balıkesir	Diyarbakır	Gaziantep
(Muhalefet şerhim ektedir)		
Üye	Üye	Üye
<i>Nurettin Canikli</i>	<i>Mustafa Zeydan</i>	<i>M. Emin Murat Bilgiç</i>
Giresun	Hakkâri	Isparta
		(Ayrışik oy yazısı ektedir)
Üye	Üye	Üye
<i>Alaattin Büyükkaya</i>	Birgen Keleş	<i>Ali Kemal Kumkumoğlu</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
	(İmzada bulunamadı)	(Karşı oy yazım ektedir)
Üye	Üye	Üye
<i>Kemal Kılıçdaroğlu</i>	<i>M. Mustafa Açıkalın</i>	<i>Bülent Baratalı</i>
İstanbul	İstanbul	İzmir
(Ayrışik oy ektedir)		(Karşı oy yazısı ektedir)
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Ceylan</i>	<i>Y. Selahattin Beyribey</i>	<i>Taner Yıldız</i>
Karabük	Kars	Kayseri
Üye	Üye	Üye
<i>Mustafa Ünal</i>	<i>Ali Er</i>	<i>Gürol Ergin</i>
Konya	Mersin	Muğla
		(Karşı oy yazısı ektedir)
Üye	Üye	Üye
Kazım Türkmen	<i>Abdülkadir Kart</i>	<i>Erol Aslan Cebeci</i>
Ordu	Rize	Sakarya
(İmzada bulunamadı)		
Üye	Üye	Üye
<i>Musa Uzunkaya</i>	<i>Enis Tütüncü</i>	<i>Faruk Nafiz Özak</i>
Samsun	Tekirdağ	Trabzon
	(Ayrışik oy yazısı ektedir)	
Üye		Üye
<i>Mehmet Akif Hamzaçebi</i>		Osman Coşkunoğlu
Trabzon		Uşak
(Ayrışik oy yazısı ektedir)		(İmzada bulunamadı)

AYRIŞIK OY

Tasarıya aşağıdaki hususlarda katılmıyoruz.

1. Planlama olgusu, öteden beri sağ iktidarlarca ciddiye alınmamış ve bunun doğal sonucu olarak, gerek ekonomik ve gerekse sosyal açıdan çarpık bir yapı ortaya çıkmıştır. Yerel yönetimlerde reform yapıyoruz iddiasıyla gündeme getirilen bu Tasarıda fiziki planlama olgusu ciddi bir şekilde ele alınmamış ve var olan sorunlara kalıcı çözüm getirici ciddi düzenlemelere yer verilmemiştir. Oysa planlama olgusunun belli bir ekonomik ve sosyal bütünlük içinde ele alınmasını öngören yasal düzenlemelerin öngörülmesi gerekirdi. Bu hem sağlıklı kentleşme ve hem de büyüme açısından zorunludur.

2. Tasarının 7 nci maddesinin dördüncü fıkrasında, İçişleri Komisyonu tarafından yapılan değişiklik benimsenerek il özel idaresinin vergi, resim ve harçlarının haczedilmesi için değişiklik yapılmıştır. Bir kamu idaresinin vergi, resim ve harç gibi kamu alacakları, o idarenin gördüğü kamu hizmetinin karşılığıdır. Bu alacakların haczinin öngörülmesi, o idarenin kamu hizmeti görememesi ile eş anlamlıdır. Böyle bir yolun açılması halinde, üçüncü şahıs haciz ihbarnameleri ile (İİK. m. 89) daha mükellef vergisini İl Özel İdaresine ödemedi haciz alacaklısına ödemek zorunda kalacak, bu durumda hem idare hem de mükellefler açısından ortaya çıkaracağı sorunların hangi boyutta olacağını açıklamaya bile gerek yoktur.

3. Anayasanın 127 nci maddesi uyarınca mahalli idarelerin organları seçimle gelen kişilerden oluşmak zorundadır. Bu husus Anayasa Mahkemesi Kararları ile de tereddüde yer vermeyecek biçimde açıklığa kavuşmuştur. Tasarının 25 inci maddesine göre ise il encümeninin seçimle gelen üyeleri dışında atamayla gelen üyeleri de vardır. Bu düzenleme Anayasa'nın anılan maddesine aykırıdır.

4. İl encümeninin görevlerini düzenleyen 26 ncı maddede, Kamu İhale Kanunu hükümleri çerçevesinde satın alınacak mal ve hizmetlere ilişkin bir göreve yer verilmemesi önemli bir eksikliklerdir. Bu durumda anılan görev Tasarının 30 uncu maddesinin (o) bendine göre Vali tarafından yerine getirilmek durumunda kalacaktır.

5. 36 ncı madde ile bir yandan norm kadro uygulaması getirilirken, öte yandan kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurların, valinin talebi, kendilerinin isteği ve kurumların izniyle il özel idarelerinde görevlendirilmelerine olanak veren düzenlemeye yer verilmiştir. Bu anlayış, norm kadro uygulamasına ve norm kadro getirilmesindeki mantığa aykırıdır.

6. İl özel idarelerinin denetimi de belediyelerin denetiminde olduğu üzere "yardımcı olmak", "rehberlik etmek" amacıyla yapılacaktır. Denetim "mevzuata, önceden belirlenmiş amaç ve hedeflere, performans ölçülerine, kalite standartlarına göre" yapılacaktır.

Bu işlem "tarafsız analiz, ölçme, değerlendirme, sonuçları rapor etme" işidir. Rapor, "ilgililere duyurulacak"tır. Tasarının 37 nci maddesi denetimi böyle tanımlamaktadır. Teftiş kavramından ise hiç söz edilmemektedir.

Tasarının 38 inci maddesine göre, il özel idarelerinde iç denetim; vali veya görevlendireceği iç denetçiler; dış denetim Sayıştay tarafından yapılacaktır. Ayrıca, il özel idaresinin mali işlemler dışında kalan diğer idari işlemleri, idarenin bütünlüğüne ve kalkınma planı ve stratejilerine uygunluğu açısından İçişleri Bakanlığı tarafından yapılacaktır.

Anayasanın 127 nci maddesinin beşinci fıkrasının öngördüğü idari vesayet, merkezden yönetimin yerel yönetimler üzerinde yapılabileceği ve yasa ile düzenlenmesi gereken bir denetim

yetkisidir. Bu denetim yetkisi, Tasarıda olduğu üzere merkezden yönetimin elinde salt ve biçimsel bir denetim ve otorite aracı olarak düşünülemez. Bu yetki, aynı zamanda Tasarının 38 inci maddesinde de belirtildiği üzere; mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amaçlarına yöneliktir. Bu amaçların, salt idari işlemlerle sınırlı, mali işlemleri denetim dışı bırakan bir vesayet yetkisi ile gerçekleştirilmesi ise olanaksızdır.

37 nci maddede, il özel idarelerinde denetimin amacı açıklanırken "performans ölçütleri" ibaresine yer verilmekle yürütmenin performans ölçütlerini belirlemek konusunda asli düzenleme yapmasına imkân tanınarak, asli düzenleme yetkisi, Anayasanın 7 nci maddesine aykırı biçimde yürütmeye devredilmiş olmaktadır. Böyle bir durum, idareye belirtilen konularda takdir yetkisini dilediği gibi kullanma, keyfi olarak belirleyebilme olanağını vermektedir. Böyle bir düzenleme de, yürütmenin kanuniliği ilkesi çerçevesinde değerlendirildiğinde Anayasanın 8 inci maddesine aykırı düşmektedir.

Anayasaya göre yürütmenin asli düzenleme yetkisi, Anayasanın gösterdiği ayırık haller dışında yoktur. Bu yetki Anayasanın 7 nci maddesinde Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiştir ve devredilemez. Yürütme, ancak yasayla asli olarak düzenlenmiş alanda kural koyabilir.

Anayasanın çeşitli maddelerinde yer alan "kanunla düzenlenir" deyiminden neyin anlaşılması gerektiği hususuna Anayasa Mahkemesi, kararlarıyla açıklık getirmiştir. Örneğin Anayasa Mahkemesi 18.6.1985 günlü E.185/3, K.1985/8 sayılı kararında konuyu şöyle belirginleştirmiştir:

"Yasa koyucu, belli konularda gerekli kuralları koyacak, çerçeveyi çizecek, eğer uygun ve zorunlu görürse, onların uygulanması yolunda sınırları belirlenmiş alanlar bırakacak, idare, ancak o alanlar içinde takdir yetkisine dayanmak suretiyle yasalara aykırı olmamak üzere bir takım kurallar koyarak yasanın uygulanmasını sağlayacaktır."

Esasen Anayasanın 8 inci maddesinin, yürütme yetkisi ve görevinin Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir, hükmünün anlamı da budur (Anayasa Mahkemesinin 22.6.1998 tarih ve E.1987/18, K.1986/23, sayılı kararı, R.G. 26.11.1988, sa.2001).

Diğer yandan her kademedeki yöneticilerin görevlerini performans ölçütlerine göre yapıp yapmadıklarının değerlendirilmesi; sonuçları itibarıyla adaletsiz, kayırmaya açık ve bireysel rekabeti kışkırtacak bir durum yaratmaktadır. Zira düzenlemede kişisel performansın nasıl ölçüleceği, bunun objektif kriterlerinin neler olacağı ve kim tarafından değerlendirileceği soruları cevapsız kalmakta ve subjektif değerlendirmelere yol açmaktadır. Her kademedeki yöneticilerin sorumluluklarının, değerlendiricilerin algılayışlarına göre belirlenmesi ayrımcılığa ve eşitsizliğe meydan verecektir. Bu nedenle konusu ibare, Anayasanın 10 uncu maddesi hükmüne de aykırıdır.

7. Tasarının "Hizmetlerde aksama" başlığını taşıyan 40 ıncı maddesinde, il özel idaresi hizmetlerinin ciddi şekilde aksatıldığı ve bu durumun halkın sağlık, huzur ve esenliğini hayati derecede olumsuz etkilediğinin ilgili bakanlığın talebi üzerine "yetkili hukuk hâkimi" tarafından belirleneceği hükme bağlanmıştır. Ancak idarenin, kamu gücü kullanarak yaptığı işler idare hukukuna hâkimdir. Bu işlerden doğan uyumsuzlıklara da idari yargıda bakılır. Düzenleme idare hukukunun bu ilkesine aykırıdır.

8. Tasarının 51 inci maddesi ile il özel idarelerine borçlanma amacıyla tahvil çıkarma yetkisi yanında diğer bazı yetkiler verilmektedir. Bugün ekonominin birinci sorunu borç stokunun yüksekliği ve borcun çevrilebilirliğidir. Borç stokunun yüksekliği yüksek oranda "faiz dışı fazla" verilmesi

gibi ekonomik ve sosyal politikaları baskı altına alan bir politikayla çözümlenmeye çalışılmaktadır. Böyle bir ortamda kamu borç stokunun artırılmasıyla sonuçlanacak bir düzenlemenin yapılması doğru değildir. Maddede öngörülen sınırlamalar bu sonucu engelleyebilecek nitelikte bulunmamaktadır. İl özel idarelerinin borçlanması konusunda esas ve usuller tesbit etmeye ve borçlanmaya sınırlamalar getirmeye Hazine Müsteşarlığı yetkili olmalıdır.

9. Tasarının "Borç ve alacakların takas ve mahsubu" başlığını taşıyan 54 üncü maddesi ile "Bu madde gereğince yapılacak mahsup işlemlerine ilişkin esas ve usuller, İçişleri Bakanlığının olumlu görüşü alınarak, Maliye Bakanlığı tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir." hükmü getirilmektedir.

Bu hüküm ile il özel idaresinin mahalli idarelerden veya merkezi idare kuruluşlarından olan ister özel hukuk, ister kamu hukukundan (vergi, resim, harç) kaynaklansın tüm alacak ve borçları için zorunlu bir "takas-mahsup sistemi" getirilmektedir. Böyle bir sistemin anlamı ise şudur: İl özel idareleri, mahalli idareler veya merkezi idare kuruluşlarından olan hiçbir alacağını nakden veya hesaben tahsil edemeyecekleri gibi borçlarını da bu şekilde ödemeyeceklerdir. Kaynağı ne olursa olsun bütün alacak ve borçlar takas-mahsup yoluyla itfa edilecektir.

Söz konusu maddenin gerekçesinde düzenlemenin amacı; merkezi idarenin özel idareye olan borçları için faiz ödemediği halde, özel- idareden olan alacakları için yüksek oranda faiz alması nedeniyle ortaya çıkan özel idare mağduriyetinin kısmen de olsa giderilmesi olarak açıklanmıştır. Ancak, bilindiği üzere faiz alacağı ya kanundan ya da sözleşmeden doğar. Her iki durumda da hak sahibinin hukuken bu alacağı tahsil yetkisine haiz olduğu açıktır. Kaldı ki, bu konuda maddede herhangi bir düzenleme de yapılmamıştır.

Düzenleme birikmiş borç/alacak stokunu tasfiyeye yönelik olmayıp daimidir.

Bu şekliyle bütçe prensiplerine aykırıdır.

10. 55 inci maddenin üçüncü fıkrasında özel idare tesislerine verilen zararın zarar verenlerden tahsili için öncelikle özel idareden tesisi eski duruma getirmesi şeklinde konulmuş olan hüküm zararın tahsilini güçleştirmektedir. Zarar tespit edilip özel idarece onarıma geçilmeden de tahsil edilebilmelidir.

11. İl Özel İdaresi Kanunu, Belediye Kanunu ve Büyükşehir Belediye Kanunu tasarılarında çok sayıda yetki ve görev mükerrerlikleri vardır. Böyle bir düzenleme, tasarılar yasalaştığında pek çok bürokratik işlemin doğmasına ve bürokraside gereksiz çekişmelere ortam hazırlayacaktır.

<i>M. Akif Hamzaçebi</i>	<i>Kemal Kılıçdaroğlu</i>	<i>Yakup Kepenek</i>
Trabzon	İstanbul	Ankara
<i>Ali Kemal Kumkumoğlu</i>	<i>Gürol Ergin</i>	<i>Enis Tütüncü</i>
İstanbul	Muğla	Tekirdağ
<i>M. Mesut Özakcan</i>	<i>Ali Kemal Deveciler</i>	<i>Bülent Baratalı</i>
Aydın	Balıkesir	İzmir

AYRIŞIK OY YAZISI

İl Özel İdaresi Kanununun 36 ncı maddesi 2 inci paragrafında İl Özel İdaresi personelinin Vali tarafından atanacağı hususu yer almaktadır. Siyasi sorumluluğun Hükümet ve seçilmiş iktidar partileri tarafından yüklenildiği demokratik cumhuriyetlerde bu durum kabul edilemez sonuçlar verebilir. Zira seçimle iktidara gelen siyasi partiler Türkiye'deki yaygın demokratik uygulamalar ve anlayış çerçevesinde o ildeki tüm bakanlıkların icraatlarından sorumlu tutulmaktadır. Bu çerçevede iktidar olan siyasi partiler her türlü işin sorumluluğunu taşımakta ve olumsuz icraatlardan da sorumlu tutulmaktadır. Yeni geçmekte olduğumuz özel idare sistemi ile İl Genel Meclisinin yetki ve sorumlulukları artırılmakta, önceki uygulamanın aksine bundan böyle Vali değil meclisin kendi içinden seçeceği bir üye Meclise başkanlık etmektedir. Hal böyle iken seçilmiş il genel meclisini icraatın dışında tutmak ve özel idarenin tüm memurlarının ve bilhassa bundan böyle özel idareye bağlı olarak çalışacak tarım, sağlık, imar gibi çeşitli faaliyetlerin yöneticilerinin (müdür) atanma yetkisinin tümüyle kendisi de atanmış ve siyaseten sorumsuz valiye bırakılması çok yerinde bir uygulama olmayacaktır. Bu çerçevede, Valiye bırakılan yetkinin İl Genel Meclisi ile birlikte kullanılması hem atanacak müdürlerin çalışmalarının denetlenmesi açısından hem de muhtemel İl Genel Meclisi ile Vali arasında işlerde önceliklerin belirlenmesinde doğabilecek koordinasyonsuzlukların önlenmesinde ve sonuç olarak toplam verimliliğin artırılmasında son derece faydalı olacaktır. Aksi taktirde özellikle yönetici daire müdürlerinin atamasının tümüyle valiye bırakılması amaçladığımız yerleşme ilkesinden uzaklaşarak belki de daha fazla merkezleşme sonucunu doğurabilecektir.

Saygılarımla.

Emin Bilgiç

Isparta

ALT KOMİSYON RAPORU

Esas No. : 1/767

27.5.2004

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Komisyonumuzun 4.3.2004 tarihinde Hükümeti temsilen İçişleri Bakanı Abdülkadir AKSU ile İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilâtı ve Devlet Personel Başkanlığı temsilcilerinin de katılımlarıyla yapmış olduğu 35 inci birleşiminde 1/767 esas numaralı "İl Özel İdareleri Kanunu Tasarısı" görüşülmeye başlanmış, verilen bir önerge ile tasarının daha ayrıntılı bir şekilde incelenmesini teminen alt komisyon kurulmasına karar verilmiştir.

Alt komisyon, 7.5.2004, 10.5.2004, 11.5.2004, 12.5.2004, 13.5.2004 tarihlerinde tali komisyon olan İçişleri ve Avrupa Birliği Uyum Komisyonlarının önerilerini de dikkate alarak, ilgili kurumların temsilcilerinin de katılımlarıyla yapmış olduğu çalışmaları tamamlamıştır.

Alt Komisyonumuzca;

- Tasarının 7 nci maddesi; birinci fıkrası (e) bendinde il özel idarelerinin yetkileri ve imtiyazları içinde sayılan vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı on milyar Türk Lirasının altında olan dava konusu işlerin anlaşmayla tasfiyesine karar verilmesi konusunda miktarın belirlenmesine yönelik ve bununla ilişkili olarak 10 uncu maddenin birinci fıkrası (h) bendinde il genel meclisinin görev ve yetkileri içinde sayılan aynı konuya ilişkin düzenlemenin,

- 9 uncu maddesi; ikinci fıkrasında düzenlenen meclis üyelerinin dışında sayılan temsilcilerin meclis toplantılarına katılma ve görüş bildirme konusunun,

- 22 nci maddesi; il genel meclisinin feshine yol açacak şartlar ve bu konuda İçişleri Bakanlığı ve Danıştay'ın konularına ilişkin düzenlemelerin,

- 38 inci maddesi; il özel idaresinin denetiminin kapsamı ve türleri konusunda Kamu Yönetimi Temel Kanunu Tasarısı, Kamu Malı Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile paralelliğin sağlanması yönünde temel prensip ışığında konunun,

- 63 üncü maddesi; kaymakamlara, valinin verdiği özel idare görevlerini yapmaları karşılığında verilecek aylık ödeneğin temsil tazminatından düşülüp, düşülmemesi konusunun,

Komisyon gündeminde ayrıca değerlendirilmesi kararlaştırılmıştır.

Tasarının;

- 1 inci maddesi; "hukuki statüsünü" ibaresinin metinden çıkarılması suretiyle,

- 2, 3 ve 4 üncü maddeleri aynen,

- 5 inci maddesi; "il sınırları dahilidir." ibaresinin "il sınırlarını kapsar." şeklinde redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 6 ncı maddesi; ikinci fıkrası (a) bendine il sınırları içindeki görevlerinin arasına sosyal yardımlarla birlikte sosyal hizmetlerin de ilave edilmesi, üçüncü fıkrası il özel idarelerinin hizmetlerinin yerine getirilmesinde, verildiği yerin gelişmişlik düzeyinin de öncelikler arasında yer almasını teminen metne ilave edilmesi suretiyle,

- 7 nci maddesi; birinci fıkrası, (a) ve (g) bentlerinde İçişleri Komisyonu tarafından yapılan değişikliğin benimsenerek "ve denetlemek" ibarelerinin ilave edilmesi, (g) bendinde "sıhhi müesseselere" ibaresinin "gayri sıhhi müesseselere" şeklinde değiştirilmesi, dördüncü fıkrası, il özel idaresinin vergi, resim ve harçlarının haczedilebilmesini teminen yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- 8 inci maddesi; madde başlığının " il özel idaresine tanınan muafiyetler" olarak redaksiyona tabi tutulması ve il özel idaresine tanınan muafiyetler arasına katılma paylarının da ilave edilmesi suretiyle,

- 9 uncu maddesi, ikinci fıkrası meclis ve ihtisas komisyonu toplantılarına katılacak muhtar sayısının, her ilçe için il genel meclisi üye sayısı kadar olması yerine her ilçe için bir kişi ile sınırlandırılması, "faaliyet konularının" ibaresinin "faaliyet alanlarına giren konuların" olarak redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 10 uncu maddesi; birinci fıkrası (c) bendinde yer alan "ve" ibaresi "ile" olarak değiştirilmesi, (e) bendi "yatırım ortaklığı" ibaresinden önce gelmek üzere "gayrimenkul" ibaresinin eklenmesi, (h) bendi vergi, resim ve harç dışında kalan dava konusu iki milyardan on milyara kadar özel idare alacaklarının il genel meclisince anlaşma ile tasfiyesini teminen hükmün yeniden düzenlenmesi, (m) bendi 36 ncı madde ile norm kadronun nasıl belirleneceği düzenlendiğinden "İçişleri Bakanlığı tarafından belirlenecek" ibaresinin metinden çıkarılması, (p) bendinde "Kanunlarda vergi, resim, harç ve katılma payı konusu yapılmayan" ibaresi "il özel idaresine kanunlarla verilen görev ve hizmetler dışında kalan" olarak amacın daha iyi ifade edilmesi için değiştirilmesi ve (h) bendinde yer alan özel idare alacaklarına ilişkin düzenlemenin bünyesinde büyükşehir bulunan illerde dört katına kadar artırılmasını düzenleyen hükmün yeni ikinci fıkra olarak eklenmesi suretiyle,

- 11 inci maddesi; birinci ve üçüncü fıkraları daha iyi ifade edilebilmesini teminen redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 12 nci maddesi, dördüncü fıkrasına il genel meclisi toplantılarının halka açık yapılabilmesini teminen metnin düzenlenmesi, fıkranın sonuna salt çoğunluk kavramına açıklık getirilmesi amacıyla "Salt çoğunluk belli bir sayının yarısından az olmayan çoğunluğu ifade eder." hükmünün eklenmesi, beşinci fıkrası, "başkan ve katip üyeler tarafından imzalanır." ibaresinden önce gelmek üzere "tutanak" ibaresinin eklenmesi, "görüntülü cihazlarla" ibaresinin "sesli veya görüntülü cihazlarla" olarak redaksiyona tabi tutulması, ildeki ve özel idare teşkilâtındaki birim amirlerinin meclis toplantılarına davet edilebileceklerini düzenleyen bir hükmün metne yeni altıncı fıkra olarak ilave edilmesi suretiyle,

- 13 üncü maddesi; birinci fıkrasının sonunda yer alan "Ayrıca çeşitli yollarla da duyurulur." hükmü "Gündem, çeşitli yollarla da halka duyurulur." şeklinde redaksiyona tabi tutulması, ikinci fıkrasında yer alan çoğunluğun salt çoğunluk olduğuna açıklık getirmesi için redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 14 üncü maddesi; beşinci fıkrasında yer alan "çekimser oy kullanılamaz." hükmünün mecliste çekimser oy kullanmanın da demokratik bir hak olduğu görüşünden hareketle metinden çıkarılması ve buna paralel olarak "Oy verme kabul veya ret şeklinde olur." hükmünün "Oy verme kabul, ret veya çekimser şeklinde olur" olarak değiştirilmesi suretiyle,

- 15 inci maddesi; üçüncü fıkrasında valinin kesinleşen kararların iptalini ve yürütmesinin durdurulması isteyebilmesini düzenleyen hükmün, sözkonusu kararın meclisin ısrarı ile kesinleşen karar olduğuna açıklık getirecek şekilde ve idari yargılama esasları çerçevesinde idari yargıya başvurulabilmesini teminen "iptalini ve yürütülmesinin durdurulması" ibaresinin metinden çıkarılması, dördüncü fıkrası kesinleşen il genel meclisi karar özetlerinin halka duyurulacağı doğrultusunda redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 16 ncı maddesi; ihtisas komisyonlarının toplanması ve raporlarını meclise sunmaları ile ilgili hükümleri içeren üçüncü ve dördüncü fıkralarının, meclis toplantısını müteakip imar ve bayındırlık komisyonunun en fazla on iş günü, diğer komisyonlar ise beş iş günü toplanarak kendisine havale edilen işleri sonuçlandırmaları ve bu sürenin sonunda raporlarını Meclis Başkanlığına sunmamaları halinde meclis başkanının konuyu doğrudan gündeme alabilmesini teminen yeniden düzenlenmesi suretiyle üçüncü fıkra olarak,

- 17 nci maddesi; aynen
- 18 inci maddesi; beşinci fıkrası "İçişleri Bakanlığına" ibaresinden önce konuya açıklık getirmek üzere "gereği yapılmak üzere" ibaresinin eklenmesi suretiyle,
- 19 uncu maddesi; evlatlıklarında metne ilave edilmesi amacıyla "kan ve kayın hısımlarıyla ilgili" ibaresi "kan, kayın hısımları ve evlatlıkları ile ilgili" olarak değiştirilmesi suretiyle,
- 20 nci maddesi; il genel meclisi üyelerinin görev sürelerinin sona ermesinden itibaren iki yıl süreyle il özel idaresi ve bağlı kuruluşlara karşı doğrudan veya dolaylı taahhüde girilememesi, komisyonculuk ve temsilcilik yapılamaması yönünde yeniden düzenlemesi suretiyle,
- 21 inci maddesi; ikinci fıkrasında yer alan "çoğunluğuyla" ibaresinin salt çoğunluk olduğu ifade edecek şekilde redaksiyona tabi tutulması suretiyle,
- 22 nci maddesi; birinci fıkrası (a) bendi, meclisin feshinin nedenleri arasında yer alan kanunla kendine verilen görevleri süresi içinde yapmaktan çekinirse hükmüne açıklık getirmek üzere, "Kendisine kanunla verilen görevleri süresi içinde yapmayı ihmal eder ve bu durum il özel idaresine ait işleri sekteye uğrattırsa," şeklinde değiştirilmesi, (b) bendinde yer alan "siyasi konuları görüşür ve bu konuda karar alırsa," ibaresinin uygulamada sakıncalar yaratabileceği, konunun komisyonda ayrıntılı olarak değerlendirilmesi gerektiği ve "siyasi konularda karar alırsa," şeklinde değiştirilmesinin uygun olacağı, üçüncü fıkrasında yer alan "Danıştay, bu hususu en geç bir ay içinde karara bağlar." hükmü konuya açıklık getirmek amacıyla "Danıştay, toplantıların ertelenmesi hususunu en geç bir ay içinde karara bağlar." olarak redaksiyona tabi tutulması suretiyle,
- 23 üncü maddesi; madde başlığının redaksiyona tabi tutulması, (c) bendi AB Uyum Komisyonunun önerisi doğrultusunda "İçişleri Bakanı tarafından" ibaresinin metinden çıkarılması, (d) bendinin (b) bendi ile mükerrerliğinin giderilmesi amacıyla redaksiyona tabi tutulması suretiyle,
- 24 üncü maddesi; birinci fıkrası İçişleri Komisyonunun önerisi doğrultusunda "ödenebilir." ibaresinin "ödenir." olarak değiştirilmesi suretiyle,
- 25 inci maddesi aynen,
- 26 ncı maddesi; birinci fıkrasının (f) bendi 7 nci maddenin (e) bendinde yapılan değişikliğe paralel olarak yeniden düzenlenmesi, encümenin görev ve yetkileri arasına "Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak" hükmünün yeni (j) bendi olarak ilave edilmesi suretiyle,
- 27 nci maddesi; encümenin toplantı zamanını düzenleyen birinci fıkrasında yer alan "birden az olmamak" ibaresi "en az bir defa olmak" şeklinde düzeltilmesi; ikinci fıkrasında yer alan "çoğunluğuyla" ibarelerinden önce gelmek üzere "salt" ibaresinin eklenmesi, üçüncü fıkrasında yer alan "Vali tarafından havale edilmeyen konular encümende görüşülemez." hükmünün encümenin seçilmiş üyelerinin de valinin uygun görüşü ile gündem maddesi teklif edebilmeleri doğrultusunda yeniden düzenlenmesi, dördüncü fıkrası "Encümen, gündemindeki konuları en geç bir hafta içinde görüşüp karara bağlar." şeklinde redaksiyona tabi tutulması, altıncı fıkrasında yer alan "Vali kesinleşen encümen kararının uygulanmasını durdurarak iptali için idari yargı mercilerine başvurabilir." şeklindeki hükmün "Vali kesinleşen encümen kararının uygulanmasını durdurduğu takdirde, idari yargı mercilerine yürütmeyi durdurma talebi ile birlikte on gün içinde başvurur." şeklinde değiştirilmesi, yedinci fıkrası 19 uncu maddede yapılan değişikliğe paralel olarak encümen başkan ve üyelerinin kan ve kayın hısımları ile ilgili işlerin görüşüldüğü toplantılara katılmama durumları arasına evlatlıklarının da ilave edilmesi suretiyle,
- 28 inci maddesi; encümen başkan ve üyelerine aylık brüt ödenek ödenmesini düzenleyen hükmün başkan ve üyelere hiyerarşik farklı ödeme yapılabilmesi için, "Encümen başkan ve üyelerine, 15.000 gösterge rakamının" ibaresinin "Encümen başkanına 14.000, üyelerine 12.000 gösterge rakamının" şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

- 29 uncu maddesi; aynen,

- 30 uncu maddesi; (c) bendi "il özel idaresini devlet dairelerinde ve törenlerde, davacı veya davalı olarak da yargı yerlerinde temsil etmek veya vekil tayin etmek" şeklinde daha iyi ifade edilebilmesini teminen redaksiyona tabi tutulması, (k) bendi valinin il özel idaresine bağlı işletmeleri de denetlemesi doğrultusunda bende "işletmelerini" ibaresinin de ilave edilmesi ve bendin redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 31 inci maddesi; orta ve uzun vadeli stratejik plan kavramının mevzuatta yer almadığı ve ilgili olduğu yıl başında çalışma programının hazırlanmasını teminen, birinci fıkrasında "orta ve uzun vadeli stratejik plan ve" ibaresinin " stratejik plan ve ilgili olduğu yıl başından önce" olarak değiştirilmesi, üçüncü fıkrasında çalışma programının hazırlanıp kabulünden sonra bütçenin görüşülüp kabul edilebilmesini teminen "bütçeyle birlikte" ibaresinin "bütçeden önce" olarak değiştirilmesi suretiyle,

- 32 nci maddesi; aynen

- 33 üncü maddesi; madde başlığının "İhtilaf halinde temsil yetkisinin devri" olarak değiştirilmesi, valinin temsil yetkisinin devredilmesi durumunda yetki devri yapılan personelin görevlerini yapmaması halinde uygulanacak müeyyideler mevcut mevzuat çerçevesinde uygulanacağından mükerrerliğe neden olacak Türk Ceza Kanununun 230 uncu maddesine göre cezalandırılacaklarını ve kurumun uğradığı zararın kendilerine ödetileceğine dair bir hükmün yer almasına gerek bulunmadığından ikinci fıkranın metinden çıkarılması suretiyle,

- 34 üncü maddesi; birinci fıkrası il özel idaresi organlarının veya bu organların üyelerinin görevden uzaklaştırılmalarının ilgili mevzuatına göre yerine getirileceğinden İçişleri Bakanının metinden çıkarılması ve geçici bir önlem olarak kesin hükme kadar görevden uzaklaştırılabilmeyi düzenleyecek şekilde redaksiyona tabi tutulması, ikinci fıkrası görevden uzaklaştırma önleminin üç ay yerine iki ayda bir gözden geçirileceği şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

- 35 inci maddesi; birinci ve ikinci fıkraları birleştirilerek il özel idaresi teşkilâtının hangi birimlerden oluşacağı, norm kadronun hangi kriterler ve ihtiyaçlar dikkate alınarak belirleneceğine açıklık getirilmesi ile ihtiyaçlar doğrultusunda yeni birimler kurulmasına imkân sağlanması ve bu birimlerin büyükşehir belediyesi olan illerde daire başkanlığı ve müdürlükler, diğer illerde müdürlük şeklinde kurulabilmesine yönelik olarak yeniden düzenlenmesi, ikinci fıkrası direktif kelimesinin emir ile aynı anlamda olması nedeniyle metinden çıkarılması, dördüncü fıkrası üst yönetim görevine atanmayı ve eski görevlerine dönmeleri düzenleyen hükmün personelin istihdamı ile ilgili 36 ncı maddede yer alması gerektiğinden metinden çıkarılması, altıncı fıkrası nüfusu üç milyona kadar olan illerde en fazla iki, onun üzerindeki illerde en fazla dört genel sekreter yardımcısı kadrosu ihdas edilebilmesini teminen yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- 36 ncı maddesi; başlığının "Norm kadro ve personel istihdamı" olarak değiştirilmesi, il özel idaresinin norm kadro ilkelerinin belirlenmesi, personelin atanması ile ilgili esas ve usuller, personelin hangi unvanlarda ne şekilde çalıştırılabileceği, ücretlerinin belirlenmesinde uyulacak esaslar, genel sekreterlik kadrosunun özlük haklarının belirlenmesi, kamu kurum ve kuruluşlarından yapılacak görevlendirmelerde uyulacak esas ve usullere ilişkin hükümlerin yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- 37 nci maddesi; aynen,

- 38 inci maddesi; Kamu Yönetimi Temel Kanunu Tasarısı ve Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda iç denetim konusunda benimsenen esaslar çerçevesinde konunun Komisyonumuzda ayrıca ele alınmasının Komisyona önerilmesi, ikinci fıkrası iç denetimin iç denetçiler tarafından yapılacağı doğrultusunda düzenlenmesi suretiyle,

- 39 uncu maddesi; birinci fıkrası "hukuk hâkimi" ibaresinin "sulh hukuk hâkimi" olarak redaksiyona tabi tutulması suretiyle 40 ıncı madde olarak,
- 40 ıncı maddesi; 39 uncu madde olarak aynen,
- 41 inci maddesi; aynen
- 42 nci maddesi; birinci fıkrası (c) bendi "aktarılacak ödenekler" ibaresi "yapılacak ödemeler" olarak redaksiyona tabi tutulması, (f) bendinde yer alan kira gelirlerinin benften çıkarılması suretiyle,
- 43 üncü maddesi; birinci fıkrası (e) bendi köylere veya köylerin aralarında kurdukları birliklere yapılacak yardımı il genel meclisince belirlenecek ilkeler çerçevesinde yapılabilmesini teminen bendin yeniden düzenlenmesi, (g) bendi "diğer ücretler" ibaresinin "diğer ödemeler" olarak redaksiyona tabi tutulması, (h) bendinde yer alan sosyal yardımlar ibaresinin "sosyal hizmet ve yardımlar" olarak değiştirilmesi, (k) bendinde yer alan, "danışmanlık ve denetim ücretleri" ibaresi "danışmanlık ve denetim hizmetleri karşılığı yapılacak ödemeler" şeklinde değiştirilmesi suretiyle,
- 44 üncü maddesi, birinci fıkrası "orta ve uzun vadeli stratejik plan" kavramının 31 inci maddeye paralel olarak "stratejik plan" şeklinde değiştirilmesi, bütçelerin Devlet Bütçesine paralel üç yıllık hazırlanmasını teminen "malî yılı" ibaresinden sonra gelmek üzere" ve izleyen iki yıl" ibaresinin metne ilave edilmesi suretiyle,
- 45 inci maddesi; ikinci fıkrası il genel meclisince bütçenin yıl başından önce kabul edilmesine açıklık getirmek amacıyla redaksiyona tabi tutulması suretiyle,
- 46 ncı maddesi; birinci fıkrasında yer alan "harcama yetkilisi validir" ibaresinin "harcama yetkilisi genel sekreterdir." olarak değiştirilmesi, buna paralel olarak "Vali bu yetkisini genel sekretere, varsa" ibaresi, "Genel sekreter, bu yetkisini" olarak değiştirilmesi suretiyle,
- 47 nci maddesi aynen;
- 48 inci maddesi; madde başlığının "Bütçe" olarak değiştirilmesi, birinci fıkrası muhasebe ve raporlama standartları, çerçeve hesap planı ile düzenlenecek raporların şekil, süre ve türlerinin yönetmelikle düzenleneceğine ilişkin hükmün metinden çıkarılması suretiyle,
- 49 uncu maddesi aynen;
- 50 nci maddesi; başlığının "Gelecek yıllara yaygın hizmet yüklenmeleri" olarak değiştirilmesi, "benzeri" ibaresinin "diğer" olarak, "bakım ve onarım işleri" ibaresinden sonra gelmek üzere "ile diğer hizmetler" ibaresinin eklenmesi suretiyle,
- 51 inci maddesi; (a) bendi, dış borçlanmanın sadece yatırım programında yer alan projeler için 4749 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde yapılabileceğine açıklık getirilmek, (b) ve (c) bentlerinin borçlanmaya sınır getiren hükmü mevcut borçla ilişkilendirilmeksizin gelir kriterine bağlanması, getirilen limitin on puana kadar artırılmasında Bakanlar Kuruluna yetki verilmesi, İller Bankasından yatırım programında yer alan projeler için yapılan borçlanmalar ile diğer bazı projelerin finansmanında borçlanma sınırlaması uygulanmayacağına öngörülmesi suretiyle (b) bendi olarak, (d) bendi (b) bendi olarak, (e) bendi ikinci cümlesinin metinden çıkarılması suretiyle,
- 52 nci maddesi; il özel idaresinin şirket kurabilmesinin yanında kurulmuşlara da ortak olabilmesini teminen metnin sonuna "veya kurulmuşlara ortak olabilir." ibaresinin eklenmesi suretiyle,
- 53 üncü maddesi; birinci fıkrasında yer alan "bütçe içinde" ibaresi "bütçe içi" olarak redaksiyona tabi tutulması, ikinci fıkrası işletmelerin il özel idaresinin tabi olduğu usule göre denetleneceğine yönelik olarak yeniden düzenlenmesi suretiyle,
- 54 üncü maddesi; birinci fıkrasının "merkezi idare" ibaresinin çıkarılarak, kapsamın 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında kanun kapsamındaki hazine

alacakları hariç olmak üzere, tüm kamu kesimini içerecek şekilde genişletilmesi, kurumlar arasında borç-alacak ilişkilerinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesini temin etmek amacıyla mahsupla birlikte takas işleminin de kapsama dahil edilmesi ve buna uygun olarak madde başlığına takas ibaresinin eklenmesi, kapsamdaki kurum ve kuruluşların bütçelerine yeterli ve gerekli ödeneğin konulacağına ilişkin bir hükmün eklenmesi suretiyle,

- 55 inci maddesi; ikinci fıkrada yer alan "taranma" ibaresinin "bakım" olarak İçişleri Komisyonunun önerisi doğrultusunda değiştirilmesi, tesislere verilecek zararın tazminini düzenleyen 61 inci maddenin ikinci fıkrası hükmünün maddeye yeni üçüncü fıkra olarak taşınması suretiyle,

- 56 ncı maddesi; ticaret, sanat ve meslekten men cezasının metinden çıkarılması suretiyle,

- 57 nci maddesi; eylemlerle birlikte işlemlerinde düzenleme kapsamına alınmasını teminen birinci fıkrası "işlem ve eylemleri" olarak, ikinci fıkrası "işlem ve eylemin" olarak redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 58 inci maddesi aynen,

- 59 uncu maddesi; birinci fıkrası verilen ceza kararlarının Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edileceği yönünde yeniden düzenlenmesi, ikinci fıkrası, idari yargı mercilerine müracaatın para cezalarının yürütülmesini durdurması şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

- 60 ıncı maddesi; 56 ncı maddede yapılan değişikliğe paralel olarak ikinci fıkrasında yer alan "ticaret, sanat ve meslekten men cezası ise" ve "süresince geri alınması" ibarelerinin çıkarılması suretiyle,

- 61 inci maddesi; ikinci fıkrasının İçişleri Komisyonunun önerisinin benimsenerek 55 inci maddeye üçüncü fıkra olarak taşınması suretiyle,

- 62 ncı maddesi; aynen,

- 63 üncü maddesi; birinci fıkrası kaymakamlara yaptıkları görev karşılığında yapılacak ödemeye esas katsayısının valiye yapılan ödemedeki farklı olması gereğinden hareketle 15000 yerine 12000 olarak ve madde başlığının da "Kaymakamların görev ve ek ödeneği" olarak değiştirilmesi, ikinci fıkranın çıkarılıp çıkarılmaması konusunun da Komisyonumuzda ele alınmasının önerilmesi suretiyle,

- 64 üncü maddesi; (b) bendinde yer alan "Merkezi idareye ait" ibaresinden sonra gelmek üzere "asli görev ve" ibaresinin eklenmesi, "görülmesi" ibaresinin "yerine getirilmesi" olarak değiştirilmesi, (c) bendinde yer alan "dernekler" ibaresinin "kamu yararına çalışan dernekler", "vakıflar" ibaresinin de "vergi muafiyeti tanınmış vakıflar" olarak, (d) bendinde yer alan "hizmetlerinde" ibaresi "asli görev ve hizmetlerinde" olarak, ifadelere açıklık getirilmesi amacıyla redaksiyona tabi tutulması, kamu kurum ve kuruluşlarına il özel idarelerince karşılanan veya tahsil edilen taşınmazların lojman ve sosyal tesis olarak kullanılmayacağını düzenleyen bir hükmün yeni ikinci fıkra olarak eklenmesi suretiyle,

- 65 ve 66 ncı maddeleri aynen,

- 67 nci maddesi; "özel idare veya bağlı kuruluşları lehine takdir edilen avukatlık ücreti, hazine avukatlarının tabi olduğu usule göre dağıtılır" hükmünün ifadeye açıklık ve netlik kazandırmak amacıyla "mahkeme ve icra dairelerine karşı tarafa yükletilen ve tahsil edilen vekalet ücretlerinin dağıtımı 1389 sayılı Devlet Davalarına İntaç Eden Avukat ve Saireye Verilecek Ücreti Vekalet Hakkında Kanun hükümlerinin kıyas yolu ile uygulanacağı şeklinde düzenlenmesi suretiyle,

- 68 ve 69 uncu maddeleri aynen,

- 70 inci maddesi; "2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanunu" ibaresinden sonra gelmek üzere "14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu" ibaresinin eklenmesi suretiyle,

- 71 inci maddesi; aynen,

- Bu kanunun 11 inci maddesi gereğince yapılacak meclis başkanlık divanı seçiminin, Kanunun yayımlanmasından itibaren en geç bir ay içinde yapılmasını sağlamak ve il encümeni oluşuncaya kadar mevcut encümenin görevine devam etmesini temin eden hükmün yeni Geçici 1 inci madde olarak ilave edilmesi suretiyle,

- Norm kadro uygulamasına geçilinceye kadar ihdas, iptal ve boş kadro değişikliklerine ilişkin düzenlemelerin sağlanması amacıyla yeni Geçici 2 nci maddenin eklenmesi suretiyle,

- Yürürlük ve yürütmeye ilişkin 72 ve 73 üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Ayrıca, Tasarının başlığı "İl Özel İdaresi Kanunu Tasarısı" olarak değiştirilmiştir.

Alt Komisyonumuz bu değerlendirmeler çerçevesinde yaptığı çalışmalarını bir rapor ve metin halinde Komisyonumuza sunmaya karar vermiştir.

Başkan	Üye	Üye
<i>Mustafa Açıkalın</i>	<i>Ali Osman Sali</i>	<i>Alaattin Büyükkaya</i>
İstanbul	Balıkesir	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Birgen Keleş</i>	<i>Kemal Kılıçdaroğlu</i>	<i>Ali Kemal Kumkumoğlu</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
(Karşı oy yazım ektedir)	(Ayrışik oy ektedir)	(Ayrışik oy yazım ektedir)
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Sekmen</i>	<i>Mehmet Ceylan</i>	<i>Kazım Türkmən</i>
İstanbul	Karabük	Ordu
		(Ayrışik oy ektedir)

KARŞI OY YAZISI

1. Tasarı, “Kamu Yönetimi Temel Kanunu” esas alınarak hazırlanmıştır. Oysa bu tasarı, pek çok hükmüyle Anayasaya aykırılıklar içermektedir. Aynı mantıkla ele alınan İl Özel İdaresi Kanunu Tasarısında da doğal olarak Anayasaya aykırı düzenlemelere yer verilmiştir. Bu bağlamda Tasarının 6 ncı maddesi Anayasanın 123 üncü maddesine açıkça aykırıdır.

2. Planlama olgusu, öteden beri sağ iktidarlarca ciddiye alınmamış ve bunun doğal sonucu olarak, gerek ekonomik ve gerekse sosyal açıdan çarpık bir yapı ortaya çıkmıştır. Yerel yönetimlerde reform yapıyoruz iddiasıyla gündeme getirilen bu Tasarıda fiziki planlama olgusu ciddi bir şekilde ele alınmamış ve var olan sorunlara kalıcı hiçbir çözüm getirici düzenlemeye yer verilmemiştir. Oysa planlama olgusunun belli bir ekonomik ve sosyal bütünlük içinde ele alınmasını öngören yasal düzenlemelerin öngörülmesi gerekirdi. Bu hem sağlıklı kentleşme ve hem de büyüme açısından zorunludur.

3. Tasarıda, valinin uygun gördüğü yetkilerinin tümünü devretmesine olanak sağlayan düzenlemeye yer verilmiştir. Oysa vali ancak yetkilerinden bir kısmı devredilebilir. Yetkilerin tümünün devrini öngören bir düzenleme Anayasaya aykırılık oluşturur.

4. Tasarıda, bir yandan norm kadro uygulaması getirilirken, öte yandan kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurların, valinin talebi, kendilerinin isteği ve kurumlarının izniyle il özel idarelerinde görevlendirilmelerine olanak veren düzenlemeye yer verilmiştir. Bu anlayış, norm kadro uygulamasına ve norm kadro getirilmesindeki mantığa aykırıdır.

5. Tasarıda il özel idaresine verilen “denetleme” yetkisinin nasıl kullanılacağına yer verilmemiştir.

6. Tasarıda, il özel idaresinin vergi, resim ve harç gelirlerinin haczedilmesi öngörülmüştür. Bir kamu idaresinin vergi, resim ve harç gibi kamu alacakları, o idarenin gördüğü “kamu hizmeti”nin karşılığıdır. Bu alacakların haczinin öngörülmesi, o idarenin kamu hizmeti görmesinin engellenmesi ile eş anlamlıdır.

7. Tasarıda “performans ölçütleri”ni belirleme konusunda yetki, tümüyle yönetime bırakılmıştır. Bu anlayış yönetimde keyfilığe yol açacak, yönetimde sağlıklı bir performans ölçütünün oluşmasını engelleyecektir.

8. Tasarıda, il özel idaresi hizmetlerinin ciddi bir biçimde aksatıldığı ve bu durumun halkın sağlık, huzur ve esenliğini hayati derecede olumsuz etkilediğinin ilgili bakanlığın talebi üzerine yetkili “sulh hukuk hâkimi” tarafından belirleneceği hükmü getirilmektedir. Oysa idarenin “kamu gücünü kullanarak yaptığı işler” idare hukukuna tâbidir.

9. Tasarıda, il özel idaresi bütçesine ilişkin esas ve usullerin Maliye Bakanlığının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenmesi öngörülmüştür. İl özel idare bütçesine ilişkin esas ve usullerin belirlenmesine ilişkin ilkeler konusunda her hangi bir düzenleme maddede yer almamaktadır. Bu nedenle, bu konudaki usul ve esasları belirleyen bir yönetmelik, asli düzenleme yapmış olacaktır. Oysa Anayasanın gösterdiği ayırık haller dışında, yürütmenin asli düzenleme yetkisi yoktur; yürütme Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılacak ve yerine getirilecek bir yetki ve görevdir. Anayasanın 8 inci maddesinde ifade edilmiş olan bu ilke, yürütmenin ancak kanun ile asli olarak düzenlenmiş bir alanda düzenleme yetkisi kullanabileceğini açıkça ortaya koymaktadır. Anayasanın 7 nci maddesine göre ise, asli düzenleme yet-

kisi, TBMM'nindir ve devredilemez. Kanunda bir hususun yönetmelikle düzenleneceğinin belirtilmesi, o hususun kanunla düzenlenmiş olduğu anlamına gelmez. Kanunla yapılmış bir düzenlemeden söz edilebilmesi için, o hususun en azından temel ilkelerinin kanunda gösterilmesi gerekir.

10. Tasarıda, il özel idarelerinin şirket kurma ya da kurulu şirketlere ortak olma yolu sonuna kadar açılmaktadır. Böyle bir düzenleme açıkça yolsuzluklara açık bir yapının oluşmasına yol açacaktır. Nitekim bugün yerel yönetimlerdeki BİT'ler pekçok yolsuzluğun kaynağı durumundadır. Kaldı ki bunların denetimi de Türk Ticaret Kanunu çerçevesinde olacağından, bir kamu kaynağının kullanımı açıkça kamunun denetimi dışında da tutulmaktadır.

11. İl özel idarelerinin şirket kurmaları veya kurulu bir şirkete ortak olmaları ancak Bakanlar Kurulu kararı ile olanaklı iken, Tasarıda bu şirketlerin özelleştirilmeleri yetkisi, il genel meclisine bırakılmıştır. Bakanlar kurulu kararıyla kurulan bir şirketin, Bakanlar Kurulu Kararı olmaksızın il genel meclisince özelleştirilmesine karar verilmesi hukuka aykırıdır.

12. İl özel idarelerinin borçlanmaları konusunda yapılan düzenlemenin de yetersiz olduğu açıktır. Örneğin, il özel idareleri cari harcamalar için borçlanmamalıdır. Kaldı ki, bugün yerel yönetimlerin temel sorunu kaynak yetersizliğidir. Kaynak sorununun çözülmediği bir ortamda, yerel yönetimlerde yeni düzenlemelere gitmek sorunları çözmeyecektir. Bu nedenle öncelikle yerel yönetimlerin kaynak sorununu çözen tasarıların Parlamentoya getirilmesi gerekirdi.

13. İl Özel İdaresi Kanunu, Belediye Kanunu ve Büyükşehir Belediye Kanunu tasarılarında çok sayıda yetki ve görev mükerrerlikleri vardır. Böyle bir düzenleme, tasarılar yasalaştığında pek çok bürokratik işlemin doğmasına ve bürokraside gereksiz çekişmelere ortam hazırlayacaktır.

14. Bugün için Valilik kurumu politik baskılara açık bir kurumdur. Bu yapı düzeltilmediği ve vali belli güvencelere kavuşturulmadığı sürece, güçlendirilen il özel idareleri büyük ölçüde o il milletvekillerinin talepleri altında yanlış kararların alınmasına yol açacaktır. Bir başka anlatımla, kararları o ilin gereksinimleri değil, ağırlıklı olarak politik tercihler belirleyecektir.

Kemal Kılıçdaroğlu
İstanbul

Birgen Keleş
İstanbul

Ali Kemal Kumkumoğlu
İstanbul

Kâzım Türkmen
Ordu

ALT KOMİSYONUN KABUL ETTİĞİ METİN

İL ÖZEL İDARESİ KANUNU TASARISI

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- Bu Kanunun amacı; il özel idaresinin kuruluşunu, organlarını, yönetimini, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2.- Bu Kanun il özel idaresini kapsar.

Tanımlar

MADDE 3.- Bu Kanunun uygulanmasında;

a) İl özel idaresi: İlin ve il sınırları içindeki halkın mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişisini,

b) İl özel idaresinin organları: İl genel meclisini, il encümenini ve valiyi, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

İl Özel İdaresinin Kuruluşu ve Sınırları

Kuruluş

MADDE 4.- İl özel idaresi, ilin kurulmasına dair kanunla kurulur ve ilin kaldırılmasıyla tüzel kişiliği sona erer.

İl özel idaresinin görev alanı

MADDE 5.- İl özel idaresinin görev alanı il sınırlarını kapsar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İl Özel İdaresinin Görev Yetki ve Sorumlulukları

İl özel idaresinin görev ve sorumlulukları

MADDE 6.- İl özel idaresi; kanunlarla başka bir kamu kurum ve kuruluşuna verilmeyen mahallî müşterek nitelikteki her türlü görev ve hizmeti yapar, gerekli kararları alır, uygular ve denetler.

İl özel idaresi bu hizmetlerden;

a) Eğitim, sağlık, tarım, sanayi ve ticaret; ilin çevre düzeni planı, bayındırlık ve iskân, toprağın korunması, erozyonun önlenmesi, sosyal hizmet ve yardımlar, çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtlarına ilişkin hizmetleri il sınırları içinde,

b) İmar, yol, su, kanalizasyon, katı atık, çevre, acil yardım ve kurtarma, kültür, turizm, gençlik ve spor; orman köylerinin desteklenmesi, ağaçlandırma, park ve bahçe tesisine ilişkin hizmetleri belediye sınırları dışında,

yapmakla görevli ve yetkilidir.

Hizmetlerin yerine getirilmesinde öncelik sırası, il özel idaresinin malî durumu, hizmetin ivediliği ve verildiği yerin gelişmişlik düzeyi dikkate alınarak belirlenir.

İl özel idaresi hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur. Hizmet sunumunda özürsü, yaşlı, düşkün ve dar gelirliilerin durumuna uygun yöntemler uygulanır.

Hizmetlerin diğere mahallî idareler ve kamu kuruluşları arasında bütünlük ve uyum içinde yürütülmesine yönelik koordinasyon o ilin valisi tarafından sağlanır.

İl özel idaresinin yetkileri ve imtiyazları

MADDE 7. - İl özel idaresinin yetkileri ve imtiyazları şunlardır:

a) Kanunlarla verilen görev ve hizmetleri yerine getirebilmek için her türlü faaliyette bulunmak; gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri için kanunlarda belirtilen izin ve ruhsatları vermek ve denetlemek,

b) Kanunların il özel idaresine verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, emir vermek, yasak koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek,

c) Hizmetlerin yürütülmesi amacıyla, taşınır ve taşınmaz malları almak, satmak, kiralamak veya kiraya vermek, takas etmek, bunlar üzerinde sınırlı aynı hak tesis etmek,

d) Borç almak ve bağış kabul etmek,

e) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı on milyar Türk Lirasının altında olan dava konusu işlerin anlaşmayla tasfiyesine karar vermek,

f) Özel kanunları gereğince il özel idaresine ait vergi, resim ve harçların tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak,

g) Belediye sınırları dışındaki gayri sıhhi müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerine ruhsat vermek; büyükşehir belediyesinin olmadığı yerlerde belediye sınırları içindeki birinci sınıf gayri sıhhi müesseselere ruhsat vermek ve denetlemek.

İl özel idaresi, hizmetleri ile ilgili olarak, halkın görüş ve düşüncelerini belirlemek amacıyla kamuoyu yoklaması ve araştırması yapabilir.

İl özel idaresinin mallarına karşı suç işleyenler Devlet malına karşı suç işlemiş sayılır.

İl özel idaresinin proje karşılığı borçlanma yoluyla elde edilen gelirleri, şartlı bağışlar ve kamu hizmetlerinde fiilen kullanılan malları haczedilemez.

İl özel idaresine tanınan muafiyetler

MADDE 8. - İl özel idaresinin kamu hizmetine ayrılan veya kamunun yararlanmasına açık, gelir getirmeyen taşınmaz malları ile bunların inşa ve kullanımları her türlü vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarından muafıdır.

İKİNCİ KISIM

İl Özel İdaresinin Organları

BİRİNCİ BÖLÜM

İl Genel Meclisi

İl genel meclisi

MADDE 9. - İl genel meclisi, il özel idaresinin karar organıdır ve ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre ildeki seçmenler tarafından seçilmiş üyelerden oluşur.

Her ilçe için bir kişi olmak üzere köy muhtarlarının, her yıl kendi aralarından seçecekleri temsilcileri, kaymakamlar ve ildeki kamu kuruluşlarının amirleri ve ildeki kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, üniversite ve sendikalar ile gündemdeki konularla ilgili sivil toplum örgütlerinin temsilcileri, oy hakkı olmaksızın kendi görev ve faaliyet alanlarına giren konuların görüşüldüğü meclis ve ihtisas komisyonu toplantılarına katılabilir ve görüş bildirebilir.

İl genel meclisinin görev ve yetkileri

MADDE 10.- İl genel meclisinin görev ve yetkileri şunlardır:

a) Stratejik plan ile yatırım ve çalışma programlarını, özel idare faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini görüşmek ve kabul etmek,

b) Bütçe ve kesin hesabı kabul etmek, bütçede kurumsal kodlama yapılan birimler ile fonksiyonel sınıflandırmanın birinci düzeyleri arasında aktarma yapmak,

c) İl çevre düzeni planı ile belediye sınırları dışındaki alanların imar planlarını görüşmek ve kabul etmek,

d) Borçlanmaya karar vermek,

e) Bütçe içi işletmeler ile Türk Ticaret Kanununa tâbi ortaklıklar kurulmasına, kurulmuş veya kurulacak ortaklıklara katılmaya veya ayrılmaya, sermaye artışına ve gayrimenkul yatırım ortaklığı kurulmasına karar vermek,

f) Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın akar haline getirilmesine izin; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi yirmi beş yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar vermek,

g) Şartlı bağışları kabul etmek,

h) Vergi resim ve harç dışında kalan miktarı iki milyardan on milyar Türk Lirasına kadar dava konusu olan özel idare alacaklarının anlaşma ile tasfiyesine karar vermek,

i) Özel idare adına imtiyaz verilmesine ve özel idare yatırımlarının yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli ile yapılmasına; özel idareye ait şirket, işletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar vermek,

j) Encümen üyeleri ile ihtisas komisyonları üyelerini seçmek,

k) Halk denetçisini seçmek,

l) İl özel idaresi tarafından çıkarılacak yönetmelikleri kabul etmek,

m) Norm kadro çerçevesinde il özel idaresinin ve bağlı kuruluşlarının kadrolarının ihdas, iptal ve değiştirilmesine karar vermek,

n) Yurt içindeki ve yurt dışındaki mahallî idareler ve mahallî idare birlikleriyle karşılıklı iş birliği yapılmasına karar vermek,

o) Diğer mahallî idarelerle birlik kurulmasına, kurulmuş birliklere katılmaya veya ayrılmaya karar vermek,

p) İl özel idaresine kanunlarla verilen görev ve hizmetler dışında kalan ve ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak ücret tarifesini belirlemek.

(h) bendindeki parasal miktar, bünyesinde büyükşehir bulunan illerde dört katı olarak uygulanır.

Meclis başkanlık divanı

MADDE 11.- İl genel meclisi, seçim sonuçlarının ilânını izleyen beşinci gün kendiliğinden toplanır. Bu toplantıda meclise en yaşlı üye başkanlık eder. Meclis, bu toplantıda, üyeleri arasından ve gizli oyla meclis başkanını, meclis birinci ve ikinci başkan vekillerini, kâtip üyeleri ilk iki yıl için görev yapmak üzere seçer. İlk iki yıldan sonra seçilecek başkanlık divanı, yapılacak ilk mahallî idareler seçimlerine kadar görev yapar.

Meclis başkanlık divanı seçimi üç gün içinde tamamlanır.

Meclis başkanlığı ve başkanlık divanında boşalma olması durumunda, kalan süreyi tamamlamak üzere, yenisi seçilir.

İl genel meclisine meclis başkanı, bulunmaması durumunda meclis birinci başkan vekili, onun da bulunmaması durumunda ikinci başkan vekili başkanlık eder.

Meclis başkanı, meclis çalışmalarında düzeni sağlamakla yükümlüdür.

İl genel meclisinin çalışmalarına ilişkin esas ve usuller İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Meclis toplantısı

MADDE 12.- İl genel meclisi, her ayın ilk haftası meclis tarafından önceden belirlenen günde mutat toplantı yerinde toplanır. Kasım ayı toplantısı dönem başı toplantısıdır.

Bütçe görüşmesine rastlayan toplantı süresi en çok yirmi gün, diğer toplantıların süresi en çok beş gündür.

Mutat toplantı yeri dışında toplanılmasının zorunlu olduğu durumda üyelere ve valiye önceden bilgi vermek kaydıyla meclis başkanının belirlediği yerde toplantı yapılır. Ayrıca, toplantının yeri ve zamanı mutat usullerle halka duyurulur.

İl genel meclisinin toplantıları halka açıktır. Meclis başkanı veya üyelere herhangi birinin gerekçeli önerisi üzerine, toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla kapalı oturum yapılmasına karar verilebilir. Salt çoğunluk belli bir sayının yarısından az olmayan çoğunluğu ifade eder.

İl genel meclisi görüşmeleri görevlilerce tutanağa geçirilir, tutanak başkan ve kâtip üyeler tarafından imzalanır. Toplantılar, meclisin kararıyla sesli veya görüntülü cihazlarla da kaydedilebilir.

Özel idare teşkilatı ve ildeki kamu kurum ve kuruluşlarının birim amirleri gündemdeki konularla ilgili olarak meclis toplantılarına davet edilebilir ve bilgi alınabilir.

Gündem

MADDE 13.- Gündem, valinin görüşü alınarak meclis başkanı tarafından belirlenir ve üyelere en az üç gün önceden bildirilir. Valinin önerdiği hususlar gündeme alınır. Gündem, çeşitli yollarla da halka duyurulur.

İl genel meclisi üyeleri de il özel idaresine ait işlerle ilgili konuların gündeme alınmasını önerebilir. Öneri, toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla kabul edildiği takdirde gündeme alınır.

Toplantı ve karar yeter sayısı

MADDE 14.- İl genel meclisi, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve katılanların salt çoğunluğuyla karar verir. Ancak, karar yeter sayısı, üye tam sayısının dörtte birinden az olamaz.

Oylamada eşitlik çıkması durumunda meclis başkanının bulunduğu taraf çoğunluk sayılır. Gizli oylamalarda eşitlik çıkması durumunda oylama tekrarlanır, eşitliğin bozulmaması durumunda meclis başkanı tarafından kur'a çekilir.

Meclisin toplanmasında, üye tam sayısının salt çoğunluğu sağlanmadığı takdirde, başkan, gün ve saatini tespit ederek en geç üç gün içinde toplanmak üzere meclisi tatil eder. Gelecek toplantı, hazır bulunan üyelerle yapılır.

Görüşmeler sırasında başkan veya üyelerden birinin isteği üzerine yapılacak yoklamada karar yeter sayısının bulunmadığı anlaşılırsa, ikinci fıkradaki hükümler uygulanır.

Üyeler oylarını bizzat kullanır. Gizli oy kullanmaya fizikî bakımdan engelli üyeler, tayin edecekleri kişi eliyle oy kullanabilir.

Oylama; gizli, işaretle veya ad okunarak yapılır. Oy verme kabul, ret veya çekimsiz şeklinde olur.

Kararlar, meclis başkanı ve kâtip üyeler tarafından imzalanır ve bir sonraki toplantıda üyelere dağıtılır.

Meclis kararlarının kesinleşmesi

MADDE 15.- İl genel meclisi tarafından alınan kararların tam metni, en geç beş gün içinde valiye gönderilir. Vali, hukuka aykırı gördüğü kararları, yedi gün içinde gerekçesini de belirterek yeniden görüşülmek üzere il genel meclisine iade edebilir. Valiye gönderilmeyen meclis kararları yürürlüğe giremez.

Yeniden görüşülmesi istenilmeyen kararlar ile yeniden görüşülmesi istenip de il genel meclisi üye tam sayısının salt çoğunluğuyla ısrar edilen kararlar kesinleşir.

Vali, meclisin ısrarı ile kesinleşen kararlar aleyhine on gün içinde idarî yargıya başvurabilir.

Kesinleşen il genel meclisi karar özetleri toplantıyı izleyen en geç yedi gün içinde çeşitli yollarla halka duyurulur.

İhtisas komisyonları

MADDE 16.- İl genel meclisi, her dönem başı toplantısında, üyeleri arasından seçilecek en az üç en çok beş kişiden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir.

İhtisas komisyonları, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin il genel meclisindeki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşturulur. Eğitim, kültür ve sosyal hizmetler komisyonu, imar ve bayındırlık komisyonu, çevre ve sağlık komisyonu ile plan ve bütçe komisyonu kurulması zorunludur.

İmar ve bayındırlık komisyonu dışındaki komisyonların çalışma süreleri meclisin toplantı süresiyle sınırlıdır. Meclis toplantısını müteakip imar ve bayındırlık komisyonu en fazla on iş günü, diğer komisyonlar ise beş iş günü toplanarak kendisine havale edilen işleri sonuçlandırır. Rapor bu sürenin sonunda meclise sunulmadığı takdirde, konu meclis başkanı tarafından doğrudan gündeme alınır.

İhtisas komisyonlarının görev alanına giren işler bu komisyonlarda görüşüldükten sonra il genel meclisinde karara bağlanır.

Komisyon çalışmalarında uzman kişilerden yararlanılabilir.

Komasyon raporları alenîdir, çeşitli yollarla halka duyurulur ve isteyenlere il genel meclisi tarafından belirlenecek bedel karşılığında verilir.

Denetim komisyonu

MADDE 17.- İl genel meclisi, her ocak ayı toplantısında il özel idaresinin bir önceki yıl gelir ve giderleri ile hesap ve işlemlerinin denetimi için kendi üyeleri arasından gizli oyla ve üye sayısı üçten az beşten çok olmamak üzere bir denetim komisyonu oluşturur. Komisyon, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin il genel meclisindeki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşur.

Komasyon, vali tarafından il özel idare binası içinde belirlenen yerde çalışır ve çalışmalarında uzman kişi ve kuruluşlardan yararlanabileceği gibi valinin onayıyla kamu kuruluşları personelinden de yararlanabilir. Komisyon tarafından istenen bilgi ve belgelerin iade edilmek üzere verilmesi zorunludur.

Komasyon, çalışmasını şubat ayı sonuna kadar tamamlar ve buna ilişkin raporunu izleyen ayın on beşine kadar meclis başkanlığına sunar.

Konusu suç teşkil eden hususlarla ilgili olarak meclis başkanlığı tarafından yetkili mercilere suç duyurusunda bulunulur.

Meclisin bilgi edinme ve denetim yolları

MADDE 18.- İl genel meclisi, soru, genel görüşme ve faaliyet raporunu değerlendirme yollarıyla bilgi edinme ve denetim yetkisini kullanır.

Meclis üyeleri, meclis başkanlığına önerge vererek özel idare işleriyle ilgili konularda sözlü veya yazılı soru sorabilir. Soru, vali veya görevlendireceği kişi tarafından sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılır.

İl genel meclisi üyelerinin en az üçte biri, meclis başkanlığına istekte bulunarak, özel idarenin işleriyle ilgili bir konuda mecliste genel görüşme açılmasını isteyebilir. Bu istek, meclis tarafından kabul edildiği takdirde gündeme alınır.

Vali, mart ayı toplantısında bir önceki yıla ait faaliyet raporunu meclise sunar.

Faaliyet raporundaki açıklamalar, meclis üye tam sayısının dörtte üç çoğunluğuyla yeterli görülmezse, yetersizlik kararıyla görüşmeleri kapsayan tutanak, meclis başkanı tarafından gereği yapılmak üzere İçişleri Bakanlığına gönderilir.

Başkan ve meclis üyelerinin görüşmelere katılamayacağı durumlar

MADDE 19.- İl genel meclisi başkanı ve üyeleri, münhasıran kendileriyle veya ikinci derece dâhil kan, kayın hısımları ve evlatlıkları ile ilgili işlerin görüşüldüğü meclis toplantılarına katılamazlar.

Meclis üyelerinin yükümlülükleri

MADDE 20.- İl genel meclisi üyeleri, görevleri süresince ve görevlerinin sona ermesinden itibaren iki yıl süreyle il özel idaresi ve bağlı kuruluşlara karşı doğrudan doğruya veya dolaylı olarak taahhüde giremez, komisyonculuk ve temsilcilik yapamaz.

Meclis üyeliğinin sona ermesi

MADDE 21.- İl genel meclisi üyeliği, ölüm ve istifa durumunda kendiliğinden sona erer.

Özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya üç birleşim günü veya bir yıl içinde yapılan toplantıların yarısına katılmayan üyenin üyeliğinin düşmesine, savunması alındıktan sonra üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar verilir.

İl genel meclisi üyeliğine seçilme yeterliliğinin kaybedilmesi durumunda, valinin bildirmesi üzerine Danıştay tarafından üyeliğin düşmesine karar verilir.

Meclisin feshi

MADDE 22.- İl genel meclisi;

a) Kendisine kanunla verilen görevleri süresi içinde yapmayı ihmal eder ve bu durum il özel idaresine ait işleri sekteye uğratırsa,

b) İl özel idaresine verilen görevlerle ilgisi olmayan siyasi konularda karar alırsa,

İçişleri Bakanlığının bildirisi üzerine Danıştayın kararı ile feshedilir.

İçişleri Bakanlığı gerekli gördüğü takdirde meclisin feshine dair bildiri ile birlikte karar verilmeye kadar meclis toplantılarının ertelenmesini de ister. Danıştay, toplantıların ertelenmesi hususunu en geç bir ay içinde karara bağlar.

Bu şekilde feshedilen meclisin yerine seçilen meclis, kalan süreyi tamamlar.

Boşalan meclisin görevinin yerine getirilmesi

MADDE 23.- İl genel meclisinin;

a) Danıştay tarafından feshi veya meclis toplantılarının ertelenmesi,

b) Yedek üyelerin getirilmesinden sonra da meclis üye tam sayısının yarısından aşağı düşmesi,

c) Geçici olarak görevden uzaklaştırılması,

d) Meclis üye tamsayısının yarısından fazlasının tutuklanması,

durumlarında, meclis çalışabilir duruma gelinceye veya yeni meclis seçimi yapıncaya kadar il genel meclisi görevi, encümenin memur üyeleri tarafından yürütülür.

Meclis üyelerinin huzur hakları ve diğer sosyal hakları

MADDE 24.- İl genel meclis üyelerine, meclis toplantılarına katıldıkları her gün için 2200 gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda huzur hakkı ödenir.

İl genel meclisi üyeleri hastalıkları süresince izinli sayılır. Ayrıca mazeretleri durumunda, bir yıl içindeki toplantı süresinin yarısını aşmamak şartıyla istekleri üzerine meclis tarafından izin verilebilir.

İKİNCİ BÖLÜM

İl Encümeni

İl encümeni

MADDE 25.- İl encümeni, valinin başkanlığında, il genel meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için, gizli oyla seçeceği beş üye ile biri malî hizmetler birim amiri olmak üzere valinin her yıl birim amirleri arasından seçeceği beş üyeden oluşur.

Valinin katılmadığı encümen toplantısına genel sekreter başkanlık eder.

Encümen toplantılarına gündemdeki konularla ilgili olarak, ilgili birim amirleri, vali tarafından oy hakkı olmaksızın görüşleri alınmak üzere çağrılabilir.

Encümenin görev ve yetkileri

MADDE 26.- Encümenin görev ve yetkileri şunlardır.

- a) Stratejik plan ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesin hesabı inceleyip il genel meclisine görüş bildirmek,
  - b) Yıllık çalışma programına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararlarını almak ve uygulamak,
  - c) Öngörülmeyen giderler ödeneğinin harcama yerlerini belirlemek,
  - d) Bütçede fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasında aktarma yapmak,
  - e) Kanunlarda öngörülen cezaları vermek,
  - f) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı iki milyar Türk Lirasına kadar olan davaların sulhen halline karar vermek,
  - g) Taşınmaz mal satımına, takasına ve tahsisine ilişkin kararları uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralınmasına karar vermek,
  - h) Belediye sınırları dışındaki umuma açık yerlerin açılış ve kapanış saatlerini belirlemek,
  - i) Vali tarafından havale edilen konularda görüş bildirmek.
  - j) Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.
- (f) bendindeki parasal miktar, bünyesinde büyükşehir bulunan vilayetlerde 4 kat olarak uygulanır.

Encümen toplantısı

MADDE 27.- Encümen, haftada en az bir defa olmak üzere önceden belirlenen gün ve saatte toplanır. Başkan acil durumlarda encümeni toplantıya çağırabilir.

Encümen üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve katılanların salt çoğunluğuyla karar verir. Oyların eşitliği durumunda başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır. Çekimser oy kullanılamaz.

Encümen gündemi vali tarafından hazırlanır. Encümenin seçilmiş üyeleri valinin uygun görüşü ile gündem maddesi teklif edebilir.

Encümen, gündemindeki konuları en geç bir hafta içinde görüşüp karara bağlar.

Alınan kararlar başkan ve toplantıya katılan üyeler tarafından imzalanır. Karara muhalif kararlar gerekçelerini de açıklar.

Vali, kanun, tüzük, yönetmelik ve il genel meclisi kararlarına aykırı gördüğü encümen kararının bir sonraki toplantıda tekrar görüşülmesini isteyebilir. Encümen, kararında ısrar ederse karar kesinleşir. Vali, kesinleşen encümen kararının uygulanmasını durdurduğu takdirde, idari yargı mercilerine yürütmeyi durdurma talebi ile birlikte on gün içinde başvurur.

Encümen başkan ve üyeleri, münhasıran kendileri, ikinci derece dâhil kan ve kayın hısımları ve evlatlıkları ile ilgili işlerin görüldüğü encümen toplantılarına katılamazlar.

Encümen üyelerine verilecek ödenek

MADDE 28.- Encümen başkanına 14.000, üyelerine 12.000 gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık brüt ödenek verilir. Encümenin memur üyelerine encümen üyeleri için belirlenen gösterge rakamının yarısı ödenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Vali

Vali

MADDE 29.- Vali, il özel idaresinin başı ve tüzel kişiliğinin temsilcisidir.

Valinin görev ve yetkileri

MADDE 30.- Valinin görev ve yetkileri şunlardır:

- a) İl özel idaresi teşkilâtının en üst amiri olarak il özel idaresi teşkilâtını sevk ve idare etmek, il özel idaresinin hak ve menfaatlerini korumak,
- b) İl özel idaresini stratejik plana uygun olarak yönetmek, il özel idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi, il özel idaresi faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini hazırlamak ve uygulamak, izlemek ve değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmak,
- c) İl özel idaresini devlet dairelerinde ve törenlerde, davacı veya davalı olarak da yargı yerlerinde temsil etmek veya vekil tayin etmek,
- d) İl encümenine başkanlık etmek,
- e) İl özel idaresinin taşınır ve taşınmaz mallarını idare etmek,
- f) İl özel idaresinin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek,
- g) Yetkili organların kararını almak şartıyla sözleşme yapmak,
- h) İl genel meclisi ve encümen kararlarını uygulamak,
- i) Bütçeyi uygulamak, bütçede meclis ve encümenin yetkisi dışında kalan aktarmaları yapmak,
- j) Özel idare personelini atamak,
- k) İl özel idaresi, bağlı kuruluşlarını ve işletmelerini denetlemek,
- l) Şartsız bağışları kabul etmek,
- m) İl halkının huzur, esenlik, sağlık ve mutluluğu için gereken önlemleri almak,
- n) Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak,
- o) Kanunlarla il özel idaresine verilen ve il genel meclisi veya il encümeni kararını gerektirmeyen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak.

Stratejik plan ve çalışma programı

MADDE 31.- Vali, mahallî idareler genel seçimlerinden itibaren altı ay içerisinde; kalkınma planı ve çevre düzeni planına uygun olarak, alt yapı, ulaşım, çevre, tarım ve orman, sağlık, eğitim, sanayi ve ticaret, enerji, bayındırlık ve iskân, köy hizmetleri, içme ve sulama suyu, imar, katı atık, doğal afetler, kültürel mirasın korunması ve diğer hizmetlere ilişkin stratejik plan ve ilgili olduğu yıl başından önce bu planın yıllık dilimlerini oluşturmak üzere çalışma programını hazırlayıp il genel meclisine sunar.

Stratejik plan, varsa üniversiteler ve meslek odaları ile konuyla ilgili sivil toplum örgütlerinin görüşleri alınarak hazırlanır ve il genel meclisinde kabul edildikten sonra yürürlüğe girer.

Yıllık çalışma programı, bütçenin hazırlanmasına esas teşkil eder ve il genel meclisinde bütçeden önce görüşülerek kabul edilir.

Yetki devri

MADDE 32.- Vali, görev ve yetkilerinden uygun gördüklerini, yöneticilik sıfatı bulunan özel idare görevlileri ile ilçelerde kaymakamlara devredebilir.

İhtilaf halinde temsil yetkisinin devri

MADDE 33.- Vali ile birinci ve ikinci derecedeki kan ve kayın hısımlarının il özel idaresi ile ihtilâflı olduğu durumlarda, dava açılması ve bu davada özel idarenin temsili, meclis başkanı, bulunmadığı takdirde başkan vekili veya bunların yetkilendireceği kişiler tarafından yerine getirilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Organlara İlişkin Ortak Hükümler

Görevden uzaklaştırma

MADDE 34.- Görevleriyle ilgili bir suç nedeniyle haklarında soruşturma veya kovuşturma açılan il özel idaresi organları veya bu organların üyeleri, geçici bir önlem olarak kesin hükme kadar görevden uzaklaştırılabilir.

Görevden uzaklaştırma önemi iki ayda bir gözden geçirilir. Devamında kamu yararı bakımından yarar görülmeyen görevden uzaklaştırma önemi kaldırılır.

Soruşturma veya kovuşturma sonunda görevden uzaklaştırılan il özel idaresi organları veya bu organların üyeleri hakkında; 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanuna göre soruşturma izni verilmemesi, takipsizlik, kamu davasının düşmesi veya beraat kararı verilmesi, davanın genel af ile ortadan kaldırılması veya görevden düşürülmeyi gerektirmeyen bir suçla mahkûm olunması durumlarda görevden uzaklaştırma önemi kaldırılır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

İl Özel İdaresi Teşkilâtı

İl özel idaresi teşkilâtı

MADDE 35.- İl özel idaresi teşkilatı; genel sekreterlik, mali işler, sağlık, tarım, imar, insan kaynakları, hukuk işleri birimlerinden oluşur. İlin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal, kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak norm kadro sistemine ve ihtiyaca göre oluşturulacak diğer birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi il genel meclisinin kararıyla olur. Bu birimler büyükşehir belediyesi olan illerde daire başkanlığı ve müdürlük, diğer illerde müdürlük şeklinde kurulur.

Genel sekreter, il özel idaresi hizmetlerini vali adına ve onun emirleri yönünde, mevzuat hükümlerine, il genel meclisi ve il encümeni kararlarına, il özel idaresinin amaç ve politikalarına, stratejik plan ve yıllık çalışma programına göre düzenler ve yürütür. Bu amaçla il özel idaresi kuruluşlarına gereken emirleri verir ve bunların uygulanmasını gözetir ve sağlar.

Genel sekreter yukarıda belirtilen hizmetlerin yürütülmesinden valiyeye karşı sorumludur.

Toplam nüfusu 3.000.000'a kadar olan illerde, ihtiyaca göre en fazla iki, nüfusu bunun üzerinde olan illerde en fazla dört genel sekreter yardımcılığı kadrosu ihdas edilebilir.

İlçelerde, özel idare işlerini yürütmek amacıyla kaymakama bağlı ilçe özel idare teşkilâtı oluşturulabilir.

Norm kadro ve personel istihdamı

MADDE 36.- Norm kadro ilkeleri İçişleri Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığı tarafından müştereken belirlenir. Bu ilkeler çerçevesinde norm kadro çalışmasını il özel idaresi yapar veya yaptırır.

İl özel idaresi personeli, vali tarafından atanır ve ilk toplantıda il genel meclisinin bilgisine sunulur.

İl özel idareleri, norm kadro unvan ve sayıları dahilinde olmak kaydıyla, çevre, sağlık, veterinerlik, teknik, hukuk, sosyal ve ekonomi, kültür ve sanat, bilişim ve iletişim, planlama, araştırma ve geliştirme, eğitim ve danışmanlık alanlarında; tabip, uzman tabip, veteriner, avukat, mühendis, çözümleyici ve programcı, mimar, ebe, hemşire, teknisyen ve tekniker gibi ihtiyaç duydukları uzman ve teknik personeli, yıllık idari hizmet sözleşmesi ile çalıştırabilir. Bu şekilde sözleşmeli olarak çalıştırılacakların, yürütecekleri hizmete ilişkin nitelikleri taşımaları şarttır. Sözleşmeli personel eliyle yürütülen hizmetlere ilişkin boş kadrolara ayrıca atama yapılamaz.

Üçüncü fıkra hükmü uyarınca istihdam edileceklerin ücret miktarları, yılları Bütçe Kanununda belirlenecek ücret tavanını aşmamak üzere Bakanlar Kurulu tarafından belirlenen sınırlar içerisinde il genel meclisi tarafından belirlenir. Bu şekilde çalıştırılacaklara her ne ad altında olursa olsun sözleşme ücreti dışında herhangi bir ödeme yapılamaz ve ücret mahiyetinde aynı yada nakdi menfaat temin edilemez. Söz konusu personel hakkında bu Kanunda hüküm bulunmayan hususlarda vize hariç 14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin B fıkrasına göre istihdam edilenler hakkındaki hükümler uygulanır.

Genel Sekreterlik kadrosuna atananlar, büyükşehir belediyesi bulunan illerde genel idare hizmetleri sınıfına dahil bakanlık genel müdürü, diğer illerde ise genel idare hizmetleri sınıfına dahil müstakil daire başkanı için ilgili mevzuatında öngörülen tüm haklardan aynen yararlanırlar.

Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilmekte olan memurlar, valinin talebi, kendilerinin isteği ve kurumlarının muvafakatiyle il özel idarelerinde görevlendirilebilirler. Bu şekilde görevlendirmelerde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 68 inci maddesinin (B) bendinde öngörülen şartlar dikkate alınır. İl özel idarelerinde bu şekilde istihdam edilen kamu kurum ve kuruluşları personeli kurumlarından izinli sayılırlar. Bu personelin görevlendirildikleri süre zarfındaki, görevlendirildikleri kadroya ait her türlü mali hakları ile kurumları tarafından karşılanması gereken sosyal güvenlik ve benzeri diğer hakları il özel idaresi tarafından ödenir. İzinli oldukları müddet, terfi ve emekliliklerinde hesaba katılır ve terfi haklarını kazananlar başkaca bir işleme lüzum kalmaksızın terfi ettirilirlar. Bu şekilde görevlendirilenler, görevlendirme süresinin sona ermesinden itibaren on beş gün içerisinde yazılı olarak eski kurumlarına başvurmaları halinde en geç bir ay içerisinde kadrolarına, kadroları kaldırılmış veya kadrolarına zorunlu sebeplerle atama yapılmış ise durumlarına uygun bir kadroya atanırlar. Mülki idare amirliği hizmetleri sınıfında bulunanlar için il özel idaresinde geçen süre aynı zamanda meslek kademinde de değerlendirilir.

Sözleşmeli ve işçi statüsünde çalışanlar hariç il özel idaresi memurlarına, başarı durumlarına göre toplam memur sayısının yüzde 10'unu ve Devlet memurlarına uygulanan aylık katsayısının 20.000 gösterge rakamı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarı geçmemek üzere encümen kararıyla yılda en fazla iki kez ikramiye ödenebilir. Büyükşehir belediyelerinin olduğu yerlerde bu rakam 30.000 olarak uygulanır.

DÖRDÜNCÜ KISIM

İl Özel İdarelerinin Denetimi

Denetimin amacı

MADDE 37.- İl özel idarelerinin denetimi; faaliyet ve işlemlerinde hataların önlenmesine yardımcı olmak, çalışanların ve özel idare teşkilâtının gelişmesine, yönetim ve kontrol sistemlerinin geçerli, güvenilir ve tutarlı duruma gelmesine rehberlik etmek amacıyla; hizmetlerin süreç ve sonuçlarını mevzuata, önceden belirlenmiş amaç ve hedeflere, performans ölçütlerine ve kalite standartlarına göre tarafsız olarak analiz etmek, karşılaştırmak ve ölçmek; kanıtlara dayalı olarak değerlendirmek, elde edilen sonuçları rapor hâline getirerek ilgililere duyurmaktır.

Denetimin kapsamı ve türleri

MADDE 38.- İl özel idarelerinde iç ve dış denetim yapılır. Denetim, iş ve işlemlerin hukuka uygunluk, malî ve performans denetimini kapsar.

İç denetim iç denetçiler; dış denetim Sayıştay tarafından yapılır.

Ayrıca, il özel idaresinin malî işlemler dışında kalan diğer idarî işlemleri, idarenin bütünlüğüne ve kalkınma planı ve stratejilerine uygunluğu açısından İçişleri Bakanlığı tarafından da denetlenir.

İl özel idarelerine bağlı kuruluş ve işletmeleri yukarıdaki esaslara göre denetlenir.

Denetime ilişkin sonuçlar kamuoyuna açıklanır ve meclisin bilgisine sunulur.

Faaliyet raporu

MADDE 39.- Vali, Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 41 inci maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen biçimde; stratejik plan ve performans hedeflerine göre yürütülen faaliyetleri, belirlenmiş performans ölçütlerine göre hedef ve gerçekleşme durumu ile meydana gelen sapmaların nedenlerini açıklayan faaliyet raporunu hazırlar.

Faaliyet raporu mart ayı toplantısında vali veya görevlendireceği kişi tarafından meclise sunulur. Raporun bir örneği İçişleri Bakanlığına gönderilir ve kamuoyuna da açıklanır.

Hizmetlerde aksama

MADDE 40.- İl özel idaresi hizmetlerinin ciddi bir biçimde aksatıldığı ve bu durumun halkın sağlık, huzur ve esenliğini hayatî derecede olumsuz etkilediğinin ilgili bakanlığın talebi üzerine yetkili sulh hukuk hâkimi tarafından belirlenmesi durumunda;

İçişleri Bakanlığı;

a) Hizmetlerde meydana gelen aksamanın giderilmesini, hizmetin özelliğine göre makul bir süre vererek özel idareden ister.

b) Aksama giderilemezse, söz konusu hizmetin yerine getirilmesini o ilin valisinden ister. Bu durumda, vali, aksaklığı öncelikle özel idarenin araç, gereç, personel ve diğer kaynaklarıyla giderir. Mümkün olmadığı takdirde diğer kamu kurum ve kuruluşlarının imkânlarını da kullanabilir. Bu nedenle ortaya çıkacak maliyet vali tarafından İller Bankasına bildirilir ve İller Bankasınca o özel idarenin müteakip ay genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamı üzerinden özel idareye ayrılan paydan valilik emrine gönderilir.

Denetimle ilgili diğer hükümler

MADDE 41.- Denetimin yapılması ve faaliyet raporunun hazırlanması hususunda bu Kanunda hüküm bulunmayan durumlarda Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile diğer kanunların ilgili hükümleri uygulanır.

BEŞİNCİ KISIM
Malî Hükümler ve Cezalar
BİRİNCİ BÖLÜM

İl Özel İdaresinin Gelirleri ve Giderleri

İl özel idaresinin gelirleri

MADDE 42.- İl özel idaresinin gelirleri şunlardır:

- a) Kanunlarla gösterilen özel idare vergi, resim, harç ve katılma payları,
- b) Genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan paylar,
- c) Genel ve özel bütçeli idarelerden yapılacak ödemeler,
- d) Taşınır ve taşınmaz malların kira, satış ve başka suretle değerlendirilmesinden elde edilecek gelirler,
- e) İl genel meclisi tarafından belirlenecek tarifelere göre tahsil edilecek hizmet karşılığı ücretler,
- f) Faiz ve ceza gelirleri,
- g) Bağışlar,
- h) Her türlü girişim, iştirak ve faaliyetler karşılığı sağlanacak gelirler,
- i) Diğer gelirler.

İl özel idaresinin giderleri

MADDE 43.- İl özel idaresinin giderleri şunlardır:

- a) İl özel idaresinin hizmet binaları ve tesislerinin temini, bakımı ve onarımı için yapılan giderler,
- b) İl özel idaresinin personeline ve seçilmiş organlarının üyelerine ödenen maaş, ücret, ödenek, huzur hakkı, yolluklar, hizmete ilişkin eğitim harcamaları ile diğer giderler,
- c) Her türlü alt yapı, yapım, onarım ve bakım giderleri,
- d) Vergi, resim, harç, katılma payı, hizmet karşılığı alınacak ücretler ve diğer gelirlerin takip ve tahsili için yapılacak giderler,
- e) İl genel meclisince belirlenecek ilkeler çerçevesinde köylere veya köylerin aralarında kurdukları birliklere yapılacak yardımlar,
- f) İl özel idaresinin kuruluşuna katıldığı şirket, kuruluş ve birliklerle ilgili ortaklık payı, üyelik aidatı giderleri,
- g) Faiz, borçlanmaya ilişkin diğer ödemeler ve sigorta giderleri,
- h) Yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile özürülere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlar,
- i) Dava takip ve icra giderleri,
- j) Temsil, tören, ağırlama ve tanıtım giderleri,
- k) Avukatlık, danışmanlık ve denetim hizmetleri karşılığı yapılacak ödemeler,
- l) Yurt içi ve yurt dışı kamu ve özel kesim ile sivil toplum örgütleriyle birlikte yapılan ortak hizmetler ve diğer proje giderleri,
- m) Sosyo-kültürel ve bilimsel etkinlikler için yapılan giderler,
- n) Özel idare hizmetleriyle ilgili olarak yapılan kamuoyu yoklaması ve araştırması giderleri,
- o) Kanunla verilen görevler ve hizmetlerin yürütülmesi için yapılan diğer giderler.

İKİNCİ BÖLÜM

İl Özel İdaresi Bütçesi

İl özel idaresi bütçesi

MADDE 44. - İlın stratejik planına uygun olarak hazırlanan bütçe, il özel idaresinin malî yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösterir, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin verir.

Bütçeye ayrıntılı harcama programları ile finansman programları eklenir.

Bütçe yılı Devlet malî yılı ile aynıdır.

Bütçe dışı harcama yapılamaz.

Vali ve harcama yetkisi verilen diğer görevliler, bütçe ödeneklerinin verimli, tutumlu ve yerinde harcanmasından sorumludur.

Bütçenin hazırlanması ve kabulü

MADDE 45. - Vali tarafından hazırlanan bütçe tasarısı eylül ayı başında il encümenine sunulur. Encümen, bütçeyi inceleyerek görüşüyle birlikte kasım ayının birinci gününden önce il genel meclisine sunar.

İl genel meclisi bütçe tasarısını yıl başından önce aynen veya değiştirerek kabul eder. Ancak, meclis bütçe denkliliğini bozacak biçimde gider artırıcı ve gelir azaltıcı değişiklikler yapamaz.

Harcama yetkilisi

MADDE 46. - İl özel idaresi bütçesinin harcama yetkilisi genel sekreterdir. Genel sekreter, bu yetkisini genel sekreter yardımcılara, birim amirlerine ve ilçelerde kaymakamlara devredebilir.

İlçelere gönderilecek ödeneklerin, il özel idaresi malî kontrol yetkilisi tarafından vize edilmesi yeterlidir. Bu ödeneklerin harcanması sırasında ayrıca harcama öncesi kontrol işlemi yapılmaz.

Kesinhesap

MADDE 47. - Her yıl bütçesinin kesin hesabı, vali tarafından hesap döneminin bitiminden sonra gelen mart ayı içinde encümene sunulur. Kesin hesap il genel meclisinin mayıs ayı toplantısında görüşülerek karara bağlanır.

Kesin hesabın görüşülmesi ve kesinleşmesinde, bütçeye ilişkin hükümler uygulanır.

Bütçe

MADDE 48. - İl özel idaresi bütçesine ilişkin esas ve usuller Maliye Bakanlığının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Geçmiş yıl bütçesinin devamı

MADDE 49. - Herhangi bir nedenle yeni yıl bütçesi kesinleşmemiş ise yeni bütçenin kesinleşmesine kadar geçen yıl bütçesi uygulanır.

Bütçenin kabulüne kadar yapılan işlemler yeni yıl bütçesine göre yapılmış sayılır.

Gelecek yıllara yaygın hizmet yüklenmeleri

MADDE 50. - İl özel idarelerinde il genel meclisinin, özel idareye bağlı kuruluşlarda yetkili organın kararı ile park, bahçe ve havuz bakımı; araç kiralama, kontrollük, temizlik ve yemek hizmetleri; araç, bilgisayar, faks, fotokopi ve diğer teknolojik ürünlerin bakım ve onarım işleri ile diğer hizmetler süresi ilk mahalli idareler genel seçimlerini izleyen üçüncü ayın sonunu geçmemek üzere ihale yoluyla üçüncü şahıslara gördürülebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Borçlanma ve İktisadî Girişimler

Borçlanma

MADDE 51.- İl özel idaresi, görev ve hizmetlerinin gerektirdiği giderleri karşılamak amacıyla aşağıda belirtilen usul ve esaslara göre borçlanma yapabilir ve tahvil ihraç edebilir.

a) 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde yapılacak dış borçlanma sadece il özel idaresinin yatırım programında yer alan projelerin finansmanı amacıyla yapılabilir.

b) İller Bankasından yatırım kredisi ve nakit kredi kullanan il özel idaresi, ödeme planını bu bankaya sunmak zorundadır. İller Bankası hazırlanan geri ödeme planını yeterli görmediği il özel idaresinin kredi isteklerini reddeder.

c) Tahvil ihracı yatırım programında yer alan projelerin finansmanı için ve ilgili mevzuat hükümleri uyarınca yapılır.

d) İl özel idaresi ve bağlı kuruluşlarının bir yıl içerisinde yapacakları toplam borç kullanımı, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının Vergi Usul Kanununda belirlenen yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarının %10'unu geçemez. Bir il özel idaresinin bu oranın iki katına kadar borçlanabilmesi Bakanlar Kurulunun iznine tabidir. İl özel idaresinin yatırım programında yer alan projelerin finansmanı için İller Bankasından yapılan borçlanmalar ile toplu taşıma ve diğer ulaşım projeleri, içme ve kullanma suyu temini, atık su uzaklaştırma ve arıtma projelerinin finansmanı için yapılan borçlanmalar, sözkonusu borçlanma sınırlamasına tabi değildir.

Yukarıda belirtilen usul ve esaslara aykırı olarak borçlanan il özel idaresi sorumluları hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmeyen durumlarda Türk Ceza Kanununun 240 ıncı maddesi hükümleri uygulanır.

İl özel idaresi, borçlanmayla ilgili olarak Hazine Müsteşarlığı tarafından istenen bilgileri düzenli olarak göndermekle yükümlüdür.

Şirket kurulması

MADDE 52.- İl özel idaresi kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre sermaye şirketleri kurabilir veya kurulmuşlara ortak olabilir.

İşletme tesisi

MADDE 53.- İl özel idaresi, özel gelir ve gideri bulunan hizmetlerini İçişleri Bakanlığının izniyle bütçe içi işletme kurarak yapabilir.

Bu işletmeler il özel idaresinin tâbi olduğu usule göre denetlenir.

Borç ve alacakların takas ve mahsubu

MADDE 54.- 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun kapsamındaki Hazine alacakları hariç olmak üzere, il özel idaresinin, genel bütçeli kuruluşlardan, sosyal güvenlik kuruluşlarından, mahalli idarelerden ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarından olan özel hukuk ve kamu hukukuna tabi alacak ve borçları takas ve mahsup edilir. Bu kurum ve kuruluşların bütçelerine yeterli ve gerekli ödenek konur.

Bu madde gereğince takas ve mahsup işlemlerine ilişkin esas ve usuller, İçişleri Bakanlığının olumlu görüşü alınarak, Maliye Bakanlığı tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Cezalar

Cezalar

MADDE 55.- İl özel idaresinin görev ve yetki alanına giren konularda, kanunların verdiği yetkiye dayanarak il genel meclisi tarafından alınan ve usulüne uygun olarak ilân edilen kararlara aykırı davrananlara; mevzuatta başka bir ceza öngörülmediği durumlarda, üç yüz milyon Türk Lirasına kadar para cezası verilir. Suçun herhangi bir işyeri adına işlenmesi durumunda para cezası iki kat uygulanır.

Birinci fıkrada belirtilen suçların, yeme, içme, eğlenme, dinlenme, yatma, bakım ve temizlenme gibi ihtiyaçlarla ilgili ticaret, sanat ve meslekleri yapanlar tarafından işlenmesi durumunda ayrıca üç günden yedi güne kadar işyerinin kapatılması cezası verilir.

İl özel idaresinin görev ve sorumluluk alanlarında bulunan tesislere herhangi bir zarar verilmesi durumunda, özel idarece eski duruma getirilerek yapılan masraflar yüzde 30 fazlasıyla zarar verenden tahsil edilir.

Ceza verme yetkisi

MADDE 56.- 55 inci maddede öngörülen cezalar il encümeni tarafından verilir. Ancak vali ve kaymakam, suçun işlendiğini tespit ettirdiğinde yüz milyon Türk Lirasına kadar para cezası ve üç güne kadar işyerinin kapatılması cezası verebilir.

Tutanak düzenlenmesi

MADDE 57.- Cezayı gerektiren işlem ve eylemleri yapanlar hakkında özel idarenin yetkili personeli tarafından tespit tutanağı düzenlenir. Tutanakta yasağa aykırı olarak yapılan işlem ve eylemin yeri, zamanı, niteliği ve aykırı olduğu mevzuat hükmü gösterilir.

Tutanak, işlem ve eylemin yapıldığı yerde düzenlenir ve taraflarca imzalanarak bir örneği il-giliye, diğer örneği on gün içinde il özel idaresine verilir.

İlgilinin tutanağı imzalamaktan veya almaktan kaçınması hâlinde, durum tutanağa yazılır ve bu halde tutanak kendisine tebliğ edilmiş sayılır.

Tutanağa itiraz ve karara bağlama

MADDE 58.- Haklarında tespit tutanağı düzenlenenler tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde il özel idaresine itiraz edebilir. İtiraz, ilçelerde kaymakamlıklar kanalıyla yapılabilir. Kaymakamlıklara yapılan itirazlar yedi gün içinde il özel idaresine gönderilir.

İtiraz edilen veya edilmeyen tespit tutanakları on beş gün içinde il encümeni tarafından karara bağlanır.

Kararların tebliği ve itiraz

MADDE 59.- Bu Kanuna göre verilen ceza kararları 11.2.1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir.

İdarî yargı mercilerine yapılacak müracaat, para cezalarının yürütülmesini durdurur.

Cezaların uygulanması

MADDE 60.- Para cezaları, tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde il özel idaresi hesabına yatırılmadığı takdirde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun Hükümlerine göre tahsil edilir.

İşyeri kapatma cezası, ceza süresince iş yerinin mühürlenmesi suretiyle uygulanır.

Toplatma, yok etme ve eski duruma getirme

MADDE 61.- 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu hükümleri saklı kalmak üzere, il özel idaresi tarafından satışı ve kullanılması yasaklanmış bulunan maddeler toplattırılır. Yapılan inceleme ve tahlil sonucunda, sağlığa zararlı olanlar imha edilir. Diğerleri sahibine teslim edilir. Otuz gün içinde sahipleri tarafından teslim alınmayan mallar, il özel idaresi tarafından uygun biçimde değerlendirilir.

ALTINCI KISIM

Çeşitli ve Son Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Yurt dışı ilişkileri

MADDE 62.- İl özel idaresi, il genel meclisinin kararına bağlı olarak görev alanıyla ilgili konularda faaliyet gösteren uluslararası teşekkül ve organizasyonlara, kurucu üye veya üye olabilir.

İl özel idaresi, bu teşekkül ve organizasyonlarla ortak faaliyet ve hizmet projeleri gerçekleştirebilir.

Birinci ve ikinci fıkra gereğince yapılacak faaliyetlerin, dış politikaya ve uluslararası anlaşmalara uygun olarak yürütülmesi ve önceden İçişleri Bakanlığının izninin alınması zorunludur.

Kaymakamların görev ve ek ödeneği

MADDE 63.- Kaymakamlar, valinin verdiği özel idare görevlerini yapmakla yükümlü ve bu görevlerin yapılmasından valiyeye karşı sorumludur. Kaymakamlara yaptıkları görevler karşılığında 12000 rakamının Devlet memurlarına uygulanan aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ödenek verilir.

Bu madde ile 28 inci maddede belirtilen ödeneklerin ödenmesinde, 4505 sayılı Sosyal Güvenlikle İlgili Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Temsil Tazminatı Ödenmesi Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin (c) fıkrası ile 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 16 ncı maddesi hükümleri uygulanmaz.

Diğer kuruluşlarla ilişkiler

MADDE 64.- İl özel idaresi, il genel meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda;

a) Diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ait yapım, bakım, onarım ve taşıma işlerini bedelli veya bedelsiz üstelenebilir veya bu kuruluşlar ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir ve bu amaçla gerekli kaynak aktarımında bulunabilir. Bu takdirde iş, işin yapımını üstlenen kuruluşun tâbi olduğu mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır.

b) Merkezî idareye ait asli görev ve hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla gerekli bina ve tesisler ile arsa ve aynı ihtiyaçları karşılayabilir, geçici olarak araç ve personel görevlendirebilir.

c) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan dernekler, vergi muafiyeti tanınmış vakıflar ve 507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkarlar Kanunu kapsamına giren meslek odaları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir.

d) Kendilerine ait taşınmaz malları, asli görev ve hizmetlerinde kullanılmak ve süresi yirmi beş yılı geçmemek üzere bedelli veya bedelsiz olarak diğer kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis edebilir. Bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması durumunda, tahsis işlemi iptal edilir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden tahsis mümkündür.

(b) ve (d) bentleri uyarınca kamu kurum ve kuruluşlarına il özel idarelerince karşılanan veya tahsis edilen taşınmazlar, lojman ve sosyal tesis olarak kullanılamaz.

Özel idare hizmetlerine gönüllü katılım

MADDE 65.- İl özel idaresi, sağlık, eğitim, spor, çevre, trafik ve kültür hizmetleriyle, yaşlılara, kadın ve çocuklara, özürllülere, yoksul ve düşkünlere yönelik hizmetlerin yapılmasında ilde dayanışma ve katılımı sağlamak, hizmetlerde etkinlik, tasarruf ve verimliliği artırmak amacıyla gönüllü kişilerin katılımına yönelik programlar uygular.

Gönüllülerin nitelikleri ve çalıştırılmalarına ilişkin usul ve esaslar İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Yazışma

MADDE 66.- İl özel idaresi, kamu kurum ve kuruluşlarıyla doğrudan yazışabilir.

Avukatlık ücretinin dağıtımı

MADDE 67.- İl özel idaresi lehine sonuçlanan dava ve icra takipleri nedeniyle hükme bağlanarak karşı taraftan tahsil olunan vekalet ücretlerinin; kadroya bağlı olarak çalışan avukatlara ve hukuk servisinde fiilen görev yapan memurlara dağıtımı hakkında 2.2.1929 tarihli ve 1389 sayılı Devlet Davalarını İntaç Eden Avukat ve Saireye Verilecek Ücreti Vekalet Hakkında Kanun hükümleri kıyas yolu ile uygulanır.

Yeniden değerlendirme oranının uygulanması

MADDE 68.- Bu Kanunda belirtilen parasal miktarlar, her yıl 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranına göre artırılır.

Acil durum planlaması

MADDE 69.- İl özel idaresi, yangın, sanayi kazaları, deprem ve diğer doğal afetlerden korunmak veya bunların zararlarını azaltmak amacıyla ilin özelliklerini de dikkate alarak gerekli afet ve acil durum planlarını yapar, ekip ve donanımı hazırlar.

Acil durum planlarının hazırlanmasında varsa il ölçeğindeki diğer acil durum planlarıyla da koordinasyon sağlanır ve ilgili bakanlık, kamu kuruluşları, meslek teşekkülleriyle üniversitelerin ve diğer mahallî idarelerin görüşleri alınır.

Planlar doğrultusunda halkın eğitimi için gerekli önlemler alınarak ikinci fıkrada sayılan idareler, kurumlar ve örgütlerle ortak programlar yapılabilir.

İl özel idaresi, il dışında yangın ve doğal afetler meydana gelmesi durumunda, bu bölgelere gerekli yardım ve destek sağlayabilir.

Uygulanmayacak hükümler

MADDE 70.- Bu Kanunla, il özel idaresinin sorumlu ve yetkili kılındığı görev ve hizmetlerle ilgili olarak, 24.4.1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu, 4.7.1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu, 10.6.1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu, 2.7.1964

tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanunu, 14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 3.5.1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu, 14.6.1989 tarihli ve 3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun, 24.6.1995 tarihli ve 560 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Karamame ile 10.7.2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanununda bu Kanun hükümlerine aykırılık bulunması durumunda bu Kanun hükümleri uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 71.- 13 Mart 1329 tarihli İl Özel İdaresi Kanunu ile bu Kanunun ek ve değişiklikleri yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1.- Bu Kanunun 11 inci maddesi gereğince yapılacak meclis başkanlık divanı seçimi bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç bir ay içinde yapılır.

Bu Kanunun 25 inci maddesi hükmüne uygun il encümeni oluşuncaya kadar mevcut encümen görevine devam eder.

GEÇİCİ MADDE 2.- Memur kadrolarının, il özel idareleri ve bağlı kuruluşları ile mahalli idare birliklerinde norm kadro uygulamasına geçilinceye kadar ki ihdas ve iptalleri ile boş kadro değişiklikleri; Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığının görüşü ve İçişleri Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile yapılır. Sürekli işçi kadroları ile geçici iş pozisyonları, bu dönem içerisinde İçişleri Bakanlığının vizesine tabidir.

İKİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlük

MADDE 72.- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 73.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN
İL ÖZEL İDARELERİ KANUNU TASARISI

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1. - Bu Kanunun amacı; il özel idaresinin hukukî statüsünü, kuruluşunu, organlarını, yönetimini, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2. - Bu Kanun il özel idaresini kapsar.

Tanımlar

MADDE 3. - Bu Kanunun uygulanmasında;

a) İl özel idaresi: İlin ve il sınırları içindeki halkın mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisini,

b) İl özel idaresinin organları: İl genel meclisini, il encümenini ve valiyi, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

İl Özel İdaresinin Kuruluşu ve Sınırları

Kuruluş

MADDE 4. - İl özel idaresi, ilin kurulmasına dair kanunla kurulur ve ilin kalkındırılmasıyla tüzel kişiliği sona erer.

İl özel idaresinin görev alanı

MADDE 5. - İl özel idaresinin görev alanı il sınırları dâhilidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İl Özel İdaresinin Görev Yetki ve Sorumlulukları

İl özel idaresinin görev ve sorumlulukları

MADDE 6. - İl özel idaresi; kanunlarla başka bir kamu kurum ve kuruluşuna verilmeyen mahallî müşterek nitelikteki her türlü görev ve hizmeti yapar, gerekli kararları alır, uygular ve denetler.

İl özel idaresi bu hizmetlerden;

a) Eğitim, sağlık, tarım, sanayi ve ticaret; ilin çevre düzeni planı, bayındırlık ve iskân, toprağın korunması, erozyonun önlenmesi, sosyal hizmetler, çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtlarına ilişkin hizmetleri il sınırları içinde yapmakla,

b) İmar, yol, su, kanalizasyon, katı atık, çevre, acil yardım ve kurtarma, kültür, turizm, gençlik ve spor; orman köylerinin desteklenmesi, ağaçlandırma, park ve bahçe tesisine ilişkin hizmetleri belediye sınırları dışında yapmakla,
görevli ve yetkilidir.

Hizmetlerin yerine getirilmesinde öncelik sırası, il özel idaresinin malî durumu ve hizmetin ivediliği dikkate alınarak belirlenir.

İl özel idaresi hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur. Hizmet sunumunda özürü, yaşlı, düşkün ve dar gelirli durumuna uygun yöntemler uygulanır.

Hizmetlerin diğ er mahallî idareler ve kamu kuruluşları arasında bütünlük ve uyum içinde yürütülmesine yönelik koordinasyon o ilin valisi tarafından sağlanır.

İl özel idaresinin yetkileri ve imtiyazları

MADDE 7. - İl özel idaresinin yetkileri ve imtiyazları şunlardır:

- a) Kanunlarla verilen görev ve hizmetleri yerine getirebilmek için her türlü faaliyette bulunmak; gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri için kanunlarda belirtilen izin ve ruhsatları vermek,
- b) Kanunların il özel idaresine verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, emir vermek, yasak koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek,
- c) Hizmetlerin yürütülmesi amacıyla, taşınır ve taşınmaz malları almak, satmak, kiralamak veya kiraya vermek, takas etmek, bunlar üzerinde sınırlı ayrı hak tesis etmek,
- d) Borç almak ve bağış kabul etmek,
- e) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı on milyar Türk Lirasının altında olan dava konusu işlerin anlaşmayla tasfiyesine karar vermek,
- f) Özel kanunları gereğince il özel idaresine ait vergi, resim ve harçların tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak,
- g) Belediye sınırları dışındaki gayri sıhhi müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerine ruhsat vermek; büyükşehir belediyesinin olmadığı yerlerde belediye sınırları içindeki birinci sınıf sıhhi müesseselere ruhsat vermek.

İl özel idaresi, hizmetleri ile ilgili olarak, halkın görüş ve düşüncelerini belirlemek amacıyla kamuoyu yoklaması ve araştırması yapabilir.

İl özel idaresinin mallarına karşı suç işleyenler Devlet malına karşı suç işlemiş sayılır.

İl özel idaresi vergileri, resimleri, harçları, proje karşılığı borçlanma yoluyla elde edilen gelirleri, şartlı bağışlar ve kamu hizmetlerinde fiilen kullanılan malları haczedilemez.

İl özel idaresinin muafiyetleri

MADDE 8. - İl özel idaresinin kamu hizmetine ayrılan veya kamunun yararlanmasına açık, gelir getirmeyen taşınmaz malları ile bunların inşa ve kullanımları her türlü vergi, resim, harç ve katkı paylarından muafır.

İKİNCİ KISIM

İl Özel İdaresinin Organları

BİRİNCİ BÖLÜM

İl Genel Meclisi

İl genel meclisi

MADDE 9. - İl genel meclisi, il özel idaresinin karar organıdır ve ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre ildeki seçmenler tarafından seçilmiş üyelerden oluşur.

Her ilçe için köy muhtarlarının, o ilçenin il genel meclisi üye sayısı kadar her yıl kendi aralarından seçecekleri temsilcileri, kaymakamlar ve ildeki kamu kuruluşlarının amirleri, ildeki kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, üniversite ve sendikalar ile gündemdeki konularla ilgili sivil toplum örgütlerinin temsilcileri, oy hakkı olmaksızın kendi görev alanları ve faaliyet konularının görüşüldüğü meclis ve ihtisas komisyonu toplantılarına katılabilir ve görüş bildirebilir.

İl genel meclisinin görev ve yetkileri

MADDE 10. - İl genel meclisinin görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Stratejik plan ile yatırım ve çalışma programlarını, özel idare faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini görüşmek ve kabul etmek,

- b) Bütçe ve kesin hesabı kabul etmek, bütçede kurumsal kodlama yapılan birimler ile fonksiyonel sınıflandırmanın birinci düzeyleri arasında aktarma yapmak,
- c) İl çevre düzeni planı ve belediye sınırları dışındaki alanların imar planlarını görüşmek ve kabul etmek,
- d) Borçlanmaya karar vermek,
- e) Bütçe içi işletmeler ile Türk Ticaret Kanununa tâbi ortaklıklar kurulmasına, kurulmuş veya kurulacak ortaklıklara katılmaya veya ayrılmaya, sermaye artışına ve taşınmaz yatırım ortaklığı kurulmasına karar vermek,
- f) Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın akar haline getirilmesine izin; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi yirmi beş yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar vermek,
- g) Şartlı bağışları kabul etmek,
- h) Miktarı iki milyardan on milyar Türk Lirasına kadar dava konusu olan özel idare alacaklarının anlaşma ile tasfiyesine karar vermek,
- i) Özel idare adına imtiyaz verilmesine ve özel idare yatırımlarının yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli ile yapılmasına; özel idareye ait şirket, işletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar vermek,
- j) Encümen üyeleri ile ihtisas komisyonları üyelerini seçmek,
- k) Halk denetçisini seçmek,
- l) İl özel idaresi tarafından çıkarılacak yönetmelikleri kabul etmek,
- m) İçişleri Bakanlığı tarafından belirlenecek norm kadro çerçevesinde il özel idaresinin ve bağlı kuruluşlarının kadrolarının ihdas, iptal ve değiştirilmesine karar vermek,
- n) Yurt içindeki ve yurt dışındaki mahallî idareler ve mahallî idare birlikleriyle karşılıklı iş birliği yapılmasına karar vermek,
- o) Diğer mahallî idarelerle birlik kurulmasına, kurulmuş birliklere katılmaya veya ayrılmaya karar vermek,
- p) Kanunlarda vergi, resim, harç ve katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak ücret tarifesini belirlemek.

Meclis başkanlık divanı

MADDE 11. - İl genel meclisi, seçim sonuçlarının ilânını izleyen beşinci gün kendiliğinden toplanır. Bu toplantıda meclise en yaşlı üye başkanlık eder. Meclis, bu toplantıda, üyeleri arasından ve gizli oyla meclis başkanını, meclis birinci ve ikinci başkan vekillerini, kâtip üyeleri ilk iki yıl için görev yapmak üzere seçer. İlk iki yıldan sonra seçilecek başkanlık divanı yapılacak ilk mahallî idareler seçimlerine kadar görev yapar.

Meclis başkanlık divanı seçimi üç gün içinde tamamlanır.

Meclis başkanlığı ve başkanlık divanında boşalma olması durumunda kalan süreyi tamamlamak üzere yenisi seçilir.

İl genel meclisine meclis başkanı, bulunmaması durumunda meclis birinci başkan vekili, onun da bulunmaması durumunda ikinci başkan vekili başkanlık eder.

Meclis başkanı, meclis çalışmalarında düzeni sağlamakla yükümlüdür.

İl genel meclisinin çalışmalarına ilişkin esas ve usuller İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Meclis toplantısı

MADDE 12. - İl genel meclisi, her ayın ilk haftası meclis tarafından önceden belirlenen günde mutata toplantı yerinde toplanır. Kasım ayı toplantısı dönem başı toplantısıdır.

Bütçe görüşmesine rastlayan toplantı süresi en çok yirmi gün, diğer toplantıların süresi en çok beş gündür.

Mutat toplantı yeri dışında toplanılmasının zorunlu olduğu durumda üyelere ve valiye önceden bilgi vermek kaydıyla meclis başkanının belirlediği yerde toplantı yapılır. Ayrıca, toplantının yeri ve zamanı mutata usullerle halka duyurulur.

İl genel meclisinin toplantıları açıktır. Meclis başkanı veya üyelere herhangi birinin gerekçeli önerisi üzerine, toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla kapalı oturum yapılmasına karar verilebilir.

İl genel meclisi görüşmeleri görevlilerce tutanağa geçirilir, başkan ve kâtip üyeler tarafından imzalanır. Toplantılar, meclisin kararıyla görüntülü cihazlarla da kaydedilebilir.

Gündem

MADDE 13. - Gündem, valinin görüşü alınarak il genel meclis başkanı tarafından belirlenir ve üyelere en az üç gün önceden bildirilir. Valinin önerdiği hususlar öncelikle gündeme alınır. Ayrıca çeşitli yollarla da duyurulur.

İl genel meclisi üyeleri de il özel idaresine ait işlerle ilgili konuların gündeme alınmasını önerebilir. Öneri, toplantıya katılanların çoğunluğuyla kabul edildiği takdirde gündeme alınır.

Toplantı ve karar yeter sayısı

MADDE 14. - İl genel meclisi, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve katılanların çoğunluğuyla karar verir. Ancak, karar yeter sayısı, üye tam sayısının dörtte birinden az olamaz. Oylamada eşitlik çıkması durumunda meclis başkanının bulunduğu taraf çoğunluk sayılır. Gizli oylamalarda eşitlik çıkması durumunda oylama tekrarlanır, eşitliğin bozulmaması durumunda meclis başkanı tarafından kur'a çekilir.

Meclisin toplanmasında, üye tam sayısının salt çoğunluğu sağlanmadığı takdirde, başkan, gün ve saatini tespit ederek en geç üç gün içinde toplanmak üzere meclisi tatil eder. Gelecek toplantı, hazır bulunan üyelere yapılır.

Görüşmeler sırasında başkan veya üyelere birinin isteği üzerine yapılacak yoklamada karar yeter sayısının bulunmadığı anlaşılırsa, ikinci fıkradaki hükümler uygulanır.

Üyeler oylarını bizzat kullanır. Gizli oy kullanmaya fizikî bakımdan engelli üyeler, tayin edecekleri kişi eliyle oy kullanabilir.

Oylama; gizli, işaretle veya ad okunarak yapılır. Oy verme kabul veya ret şeklinde olur. Çekimser oy kullanılmaz.

Kararlar, meclis başkanı ve kâtip üyeler tarafından imzalanır ve bir sonraki toplantıda üyelere dağıtılır.

Meclis kararlarının kesinleşmesi

MADDE 15. - İl genel meclisi tarafından alınan kararların tam metni, en geç beş gün içinde valiye gönderilir. Vali, hukuka aykırı gördüğü kararları, yedi gün içinde gerekçesini de belirterek yeniden görüşülmek üzere il genel meclisine iade edebilir. Valiye gönderilmeyen meclis kararları yürürlüğe giremez.

Yeniden görüşülmesi istenilmeyen kararlar ile yeniden görüşülmesi istenip de il genel meclisi üye tam sayısının salt çoğunluğuyla ısrar edilen kararlar kesinleşir.

Vali, kesinleşen kararların iptalini ve yürütülmesinin durdurulmasını on gün içinde idarî yargı mercilerinden isteyebilir.

İl genel meclisi karar özetleri toplantıyı izleyen en geç yedi gün içinde çeşitli yollarla halka duyurulur.

İhtisas komisyonları

MADDE 16. - İl genel meclisi, her dönem başı toplantısında, üyeleri arasından seçilecek en az üç en çok beş kişiden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir.

İhtisas komisyonları, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin il genel meclisindeki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşturulur. Eğitim, kültür ve sosyal hizmetler komisyonu, imar ve bayındırlık komisyonu, çevre ve sağlık komisyonu ile plan ve bütçe komisyonu kurulması zorunludur.

İmar ve bayındırlık komisyonu dışındaki komisyonların çalışma süreleri meclisin toplantı süresiyle sınırlıdır. İmar ve bayındırlık komisyonu, havale edilen işleri bir ay içinde sonuçlandırır.

Komisyonlar, havale edilen işlerle ilgili raporlarını, ertesi ayın ilk toplantısına kadar meclise sunar. Rapor bu sürenin sonunda meclise sunulmadığı takdirde, konu meclis başkanı tarafından doğrudan gündeme alınır.

İhtisas komisyonlarının görev alanına giren işler bu komisyonlarda görüşüldükten sonra il genel meclisinde karara bağlanır.

Komisyon çalışmalarında uzman kişilerden yararlanılabilir.

Komisyon raporları alenîdir, çeşitli yollarla halka duyurulur ve isteyenlere il genel meclisi tarafından belirlenecek bedel karşılığında verilir.

Denetim komisyonu

MADDE 17. - İl genel meclisi, her ocak ayı toplantısında il özel idaresinin bir önceki yıl gelir ve giderleri ile hesap ve işlemlerinin denetimi için kendi üyeleri arasından gizli oyla ve üye sayısı üçten az beşten çok olmamak üzere bir denetim komisyonu oluşturur. Komisyon, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin il genel meclisindeki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşur.

Komisyon, vali tarafından il özel idare binası içinde belirlenen yerde çalışır ve çalışmalarında uzman kişi ve kuruluşlardan yararlanabileceği gibi valinin onayıyla kamu kuruluşları personelinden de yararlanabilir. Komisyon tarafından istenen bilgi ve belgelerin iade edilmek üzere verilmesi zorunludur.

Komisyon, çalışmasını şubat ayı sonuna kadar tamamlar ve buna ilişkin raporunu izleyen ayın on beşine kadar meclis başkanlığına sunar.

Konusu suç teşkil eden hususlarla ilgili olarak meclis başkanlığı tarafından yetkili mercilere suç duyurusunda bulunulur.

Meclisin bilgi edinme ve denetim yolları

MADDE 18. - İl genel meclisi, soru, genel görüşme ve faaliyet raporunu değerlendirme yollarıyla bilgi edinme ve denetim yetkisini kullanır.

Meclis üyeleri, meclis başkanlığına önerge vererek özel idare işleriyle ilgili konularda sözlü veya yazılı soru sorabilir. Soru, vali veya görevlendireceği kişi tarafından sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılır.

İl genel meclisi üyelerinin en az üçte biri, meclis başkanlığına istekte bulunarak, özel idarenin işleriyle ilgili bir konuda mecliste genel görüşme açılmasını isteyebilir. Bu istek, meclis tarafından kabul edildiği takdirde gündeme alınır.

Vali, mart ayı toplantısında bir önceki yıla ait faaliyet raporunu meclise sunar.

Faaliyet raporundaki açıklamalar, meclis üye tam sayısının dörtte üç çoğunluğuyla yeterli görülmezse, yetersizlik kararıyla görüşmeleri kapsayan tutanak, meclis başkanı tarafından İçişleri Bakanlığına gönderilir.

Başkan ve meclis üyelerinin görüşmelere katılamayacağı durumlar

MADDE 19. - İl genel meclisi başkanı ve üyeleri, münhasıran kendileriyle veya ikinci derece dâhil kan ve kayın hısımlarıyla ilgili işlerin görüşüldüğü meclis toplantılarına katılamazlar.

Meclis üyelerinin yükümlülükleri

MADDE 20. - İl genel meclisi üyeleri, görevleri süresince ve görevlerinin sona ermesinden itibaren üç yıl süreyle il özel idaresi ve bağlı kuruluşlarında doğrudan doğruya veya dolaylı olarak taahhüde giremez, komisyonculuk ve temsilcilik yapamaz.

Meclis üyeliğinin sona ermesi

MADDE 21. - İl genel meclisi üyeliği, ölüm ve istifa durumunda kendiliğinden sona erer.

Özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya üç birleşim günü veya bir yıl içinde yapılan toplantıların yarısına katılmayan üyenin üyeliğinin düşmesine, savunması alındıktan sonra üye tam sayısının çoğunluğuyla karar verilir.

İl genel meclisi üyeliğine seçilme yeterliliğinin kaybedilmesi durumunda, valinin bildirmesi üzerine Danıştay tarafından üyeliğin düşmesine karar verilir.

Meclisin feshi

MADDE 22. - İl genel meclisi;

- a) Kanunla verilen görevleri süresi içinde yapmaktan çekinirse,
- b) İl özel idaresine verilen görevlerle ilgisi olmayan siyasi konuları görüşür ve bu konuda karar alırsa,

İçişleri Bakanlığının bildirisi üzerine Danıştayın kararı ile feshedilir.

İçişleri Bakanlığı gerekli gördüğü takdirde meclisin feshine dair bildiri ile birlikte karar verilmeye kadar meclis toplantılarının ertelenmesini de ister. Danıştay, bu hususu en geç bir ay içinde karara bağlar.

Bu şekilde feshedilen meclisin yerine seçilen meclis, kalan süreyi tamamlar.

Boşalan meclis görevinin yerine getirilmesi

MADDE 23. - İl genel meclisinin;

- a) Danıştay tarafından feshi veya meclis toplantılarının ertelenmesi,
- b) Yedek üyelerin getirilmesinden sonra da meclis üye tam sayısının yarısından aşağı düşmesi,
- c) İçişleri Bakanı tarafından geçici olarak görevden uzaklaştırılması,
- d) Meclis üye tam sayısının yarıdan fazlasının tutuklanması ve yedek üyelerin çağrılmasından sonra da meclis üye sayısının, üye tam sayısının yarısından az olması, durumlarında, meclis çalışabilir duruma gelinceye veya yeni meclis seçimi yapılmaya kadar il genel meclisi görevi, encümenin memur üyeleri tarafından yürütülür.

Meclis üyelerinin huzur hakları ve diğer sosyal hakları

MADDE 24. - İl genel meclis üyelerine, meclis toplantılarına katıldıkları her gün için 2200 gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda huzur hakkı ödenebilir.

İl genel meclisi üyeleri hastalıkları süresince izinli sayılır. Ayrıca mazeretleri durumunda, bir yıl içindeki toplantı süresinin yarısını aşmamak şartıyla istekleri üzerine meclis tarafından izin verilebilir.

İKİNCİ BÖLÜM

İl Encümeni

İl encümeni

MADDE 25. - İl encümeni, valinin başkanlığında, il genel meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için, gizli oyla seçeceği beş üye ile biri malî hizmetler birim amiri olmak üzere valinin her yıl birim amirleri arasından seçeceği beş üyeden oluşur.

Valinin katılmadığı encümen toplantısına genel sekreter başkanlık eder.

Encümen toplantılarına gündemdeki konularla ilgili olarak, ilgili birim amirleri, vali tarafından oy hakkı olmaksızın görüşleri alınmak üzere çağrılabilir.

Encümenin görev ve yetkileri

MADDE 26. - Encümenin görev ve yetkileri şunlardır.

- a) Stratejik plan ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesin hesabı inceleyip il genel meclisine görüş bildirmek,
- b) Yıllık çalışma programına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararlarını almak ve uygulamak,
- c) Öngörülme-yen giderler ödeneğinin harcama yerlerini belirlemek,
- d) Bütçede fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasında aktarma yapmak,
- e) Kanunlarda öngörülen cezaları vermek,
- f) İki milyar Türk Lirasına kadar olan davaların sulhen halline karar vermek,
- g) Taşınmaz mal satımına, takasına ve tahsisine ilişkin kararları uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek,
- h) Belediye sınırları dışındaki umuma açık yerlerin açılış ve kapanış saatlerini belirlemek,
- i) Vali tarafından havale edilen konularda görüş bildirmek.

Encümen toplantısı

MADDE 27. - Encümen, haftada birden az olmamak üzere önceden belirlenen gün ve saatte toplanır. Başkan acil durumlarda encümeni toplantıya çağırabilir.

Encümen üye tam sayısının çoğunluğuyla toplanır ve katılanların çoğunluğuyla karar verir. Oyların eşitliği durumunda başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır. Çekimser oy kullanılmaz.

Encümen gündemi vali tarafından hazırlanır. Vali tarafından havale edilmeyen konular encümeninde görüşülemez.

Encümene havale edilen konular bir hafta içinde görüşülerek karara bağlanır.

Alınan kararlar başkan ve toplantıya katılan üyeler tarafından imzalanır. Karara muhalif kalanlar gerekçelerini de açıklar.

Vali, kanun, tüzük, yönetmelik ve il genel meclisi kararlarına aykırı gördüğü encümen kararının bir sonraki toplantıda tekrar görüşülmesini isteyebilir. Encümen, kararında ısrar ederse karar kesinleşir. Vali, kesinleşen encümen kararının uygulanmasını durdurarak iptali için idarî yargı mercilerine başvurabilir.

Encümen başkan ve üyeleri, münhasıran kendileri ve ikinci derece dâhil kan ve kayın hısımlarıyla ilgili işlerin görüşüldüğü encümen toplantılarına katılamazlar.

Encümen üyelerine verilecek ödenek

MADDE 28. - Encümen başkan ve üyelerine, 15.000 gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık brüt ödenek verilir. Encümenin memur üyelerine bu miktarın yarısı ödenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Vali

Vali

MADDE 29. - Vali, il özel idaresinin başı ve tüzel kişiliğinin temsilcisidir.

Valinin görev ve yetkileri

MADDE 30. - Valinin görev ve yetkileri şunlardır:

- a) İl özel idaresi teşkilâtının en üst amiri olarak il özel idaresi teşkilâtını sevk ve idare etmek, il özel idaresinin hak ve menfaatlerini korumak,
- b) İl özel idaresini stratejik plana uygun olarak yönetmek, il özel idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi, il özel idaresi faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini hazırlamak ve uygulamak, izlemek ve değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmak,
- c) Devlet dairelerinde ve yargı organlarında il özel idaresini, davacı veya davalı olarak temsil etmek veya vekil tayin etmek,
- d) İl encümenine başkanlık etmek,
- e) İl özel idaresinin taşınır ve taşınmaz mallarını idare etmek,
- f) İl özel idaresinin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek,
- g) Yetkili organların kararını almak şartıyla sözleşme yapmak,
- h) İl genel meclisi ve encümen kararlarını uygulamak,
- i) Bütçeyi uygulamak, bütçede meclis ve encümenin yetkisi dışında kalan aktarmaları yapmak,
- j) Özel idare personelini atamak,
- k) İl özel idaresi ve bağlı kuruluşlarını denetlemek,
- l) Şartsız bağışları kabul etmek,
- m) İl halkının huzur, esenlik, sağlık ve mutluluğu için gereken önlemleri almak,
- n) Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak,
- o) Kanunlarla il özel idaresine verilen ve il genel meclisi veya il encümeni kararını gerektirmeyen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak.

Stratejik plan ve çalışma programı

MADDE 31. - Vali, mahallî idareler genel seçimlerinden itibaren altı ay içerisinde; kalkınma planı ve çevre düzeni planına uygun olarak, alt yapı, ulaşım, çevre, tarım ve orman, sağlık, eğitim, sanayi ve ticaret, enerji, bayındırlık ve iskân, köy hizmetleri, içme ve sulama suyu, imar, katı atık, doğal afetler, kültürel mirasın korunması ve diğer hizmetlere ilişkin orta veya uzun vadeli stratejik plan ve bu planın yıllık dilimlerini oluşturmak üzere çalışma programını hazırlayıp il genel meclisine sunar.

Stratejik plan, varsa üniversiteler ve meslek odaları ile konuyla ilgili sivil toplum örgütlerinin görüşleri alınarak hazırlanır ve il genel meclisinde kabul edildikten sonra yürürlüğe girer.

Yıllık çalışma programı, bütçenin hazırlanmasına esas teşkil eder ve il genel meclisinde bütçeyle birlikte görüşülerek kabul edilir.

Yetki devri

MADDE 32. - Vali, görev ve yetkilerinden uygun gördüklerini, yöneticilik sıfatı bulunan özel idare görevlileri ile ilçelerde kaymakamlara devredebilir.

İl özel idaresi ile valinin ihtilâflı olması

MADDE 33. - Vali ile birinci ve ikinci derecedeki kan ve kayın hısımlarının il özel idaresi ile ihtilâflı olduğu durumlarda, dava açılması ve bu davada özel idarenin temsili, meclis başkanı, bulunmadığı takdirde başkan vekili veya bunların yetkilendireceği kişiler tarafından yerine getirilir.

Birinci fıkrada sayılan görevliler aynı fıkrayla verilen görevleri yapmadıkları takdirde Türk Ceza Kanununun 230 uncu maddesi hükmüne göre cezalandırılırlar ve belediyenin uğradığı zarar aynı maddenin son fıkrası hükmü uyarınca kendilerine ödettilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Organlara İlişkin Ortak Hükümler

Görevden uzaklaştırma

MADDE 34. - Görevleriyle ilgili bir suç nedeniyle haklarında soruşturma veya kovuşturma açılan il özel idaresi organlarını veya bu organların üyelerini, İçişleri Bakanı, geçici bir önlem olarak kesin hükme kadar görevden uzaklaştırabilir.

Görevden uzaklaştırma önlemi üç ayda bir gözden geçirilir. Devamında kamu yararı bakımından yarar görülmeven görevden uzaklaştırma önlemi kaldırılır.

Soruşturma veya kovuşturma sonunda görevden uzaklaştırılan il özel idaresi organları veya bu organların üyeleri hakkında; 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanuna göre soruşturma izni verilmemesi, takipsizlik, kamu davasının düşmesi veya beraat kararı verilmesi, davanın genel af ile ortadan kaldırılması veya görevden düşürülmeyi gerektirmeyen bir suçla mahkûm olunması durumlarında görevden uzaklaştırma önlemi kaldırılır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

İl Özel İdaresi Teşkilâtı

İl özel idaresi teşkilâtı

MADDE 35. - İl özel idaresi teşkilâtı; ilin nüfusu, fizikî ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal, kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeline göre İçişleri Bakanlığı tarafından belirlenecek norm kadro sistemine uygun olarak genel sekreterlik sağlık, tarım, imar, insan kaynakları, hukuk işleri daire başkanlıkları ile ihtiyaca göre kurulacak diğer daire başkanlıkları ve müdürlüklerden oluşur.

Birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi il genel meclisinin kararıyla olur.

Genel sekreter, il özel idaresi hizmetlerini vali adına ve onun direktif ve emirleri yönünde, mevzuat hükümlerine, il genel meclisi ve il encümeni kararlarına, il özel idaresinin amaç ve politikalarına, stratejik plan ve yıllık çalışma programına göre düzenler ve yürütür. Bu amaçla il özel idaresi kuruluşlarına gereken emirleri verir ve bunların uygulanmasını gözetir ve sağlar.

İl özel idaresi genel sekreterliği görevine vali yardımcısı ve kaymakamlık görevlerinde bulunmuş olanlar arasından atama yapılacaklarla ilgili olarak İçişleri Bakanlığının ve kendilerinin muvafakati aranır. Genel sekreter olarak atananların bu görevde geçen süreleri meslekî kıdemlerinde geçmiş sayılır. Bu şekilde atananlar, genel sekreterlik görevinin sona ermesinden itibaren bir ay içerisinde, İçişleri Bakanlığı tarafından meslekî kıdemlerine uygun vali yardımcılığı ve kaymakamlık görevine atanırlar.

Genel sekreter yukarıda belirtilen hizmetlerin yürütülmesinden valiyeye karşı sorumludur.

İl toplam nüfusu 500.000'in üzerinde olan illerde, genel sekretere yardımcı olmak üzere, ihtiyaca göre en fazla iki genel sekreter yardımcılığı kadrosu ihdas edilebilir.

İlçelerde, özel idare işlerini yürütmek amacıyla kaymakama bağlı ilçe özel idare teşkilâtı oluşturulabilir.

Personel istihdamı

MADDE 36. - İl özel idaresi hizmetleri, memurlar, diğer kamu görevlileri ve işçiler eliyle yürütülür.

İl özel idaresi personeli, vali tarafından atanır ve ilk toplantıda il genel meclisinin bilgisine sunulur.

İl özel idaresinde, norm kadroya uygun olarak çevre, sağlık, veterinerlik, teknik, hukuk, sosyal ve ekonomi, kültür ve sanat, bilişim ve iletişim, planlama, araştırma ve geliştirme, eğitim ve danışmanlık alanlarında tabip, uzman tabip, veteriner, avukat, mühendis, çözümleyici ve programcı, mimar, ebe, hemşire, teknisyen, tekniker ve benzeri uzman ve teknik elemanlar sözleşmeli olarak çalıştırılabilir.

Genel sekreterlik görevine atanmada ve bunlara ödenecek maaş, gösterge, ek gösterge, zam ve tazminatlar ile diğer ödemeler hakkında, bakanlık genel müdürlerinin tâbi olduğu hükümler uygulanır.

Sözleşmeli olarak çalıştırılacakların ücret miktarı ve her çeşit ödemeleri, Bakanlar Kurulu tarafından belirlenen sınırlar içinde il genel meclisi tarafından kararlaştırılır. Sözleşmede, süre, performans ölçütleri, performans değerlendirmesine dayalı ödüllendirme ve diğer hususlar yer alır.

Personelin her türlü alacakları zamanında ve öncelikle ödenir.

Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, valinin talebi, kendilerinin ve kurumlarının muvafakatiyle ve süreleri seçim döneminin bitiminden sonraki otuzuncu günü geçmemek üzere il özel idarelerinin yönetici kadrolarında görevlendirilebilir. Bu şekildeki görevlendirmelerde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 68 inci maddesinin (B) fıkrasında öngörülen atamaya ilişkin şartlar dikkate alınır. Görevlendirilen memurlar kurumlarından izinli sayılır ve asıl kadrolarıyla ilişkileri devam eder. Görevlendirildikleri kadroda geçen hizmetleri asıl kadrolarında geçmiş gibi değerlendirilerek intibakları yapılır. Bunlar, görevlendirildikleri kadronun mal ve sosyal haklarından yararlandırılır. Bu şekilde görevlendirilenler, görevlendirme süresinin sona ermesinden itibaren en geç bir ay içerisinde herhangi bir işleme gerek kalmaksızın asıl kadrolarındaki görevlerine başlatılır.

Sözleşmeli ve işçi statüsünde çalışanlar hariç il özel idaresi memurlarına, başarı durumlarına göre toplam memur sayısının yüzde 10'unu ve Devlet memurlarına uygulanan aylık katsayısının 20.000 gösterge rakamı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarı geçmemek üzere encümen kararıyla yılda en fazla iki kez ikramiye ödenebilir. Büyükşehir belediyelerinin olduğu yerlerde bu rakam 30.000 olarak uygulanır.

DÖRDÜNCÜ KISIM

İl Özel İdarelerinin Denetimi

Denetimin amacı

MADDE 37. - İl özel idarelerinin denetimi; faaliyet ve işlemlerinde hataların önlenmesine yardımcı olmak, çalışanların ve özel idare teşkilâtının gelişmesine, yönetim ve kontrol sistemlerinin geçerli, güvenilir ve tutarlı duruma gelmesine rehberlik etmek amacıyla; hizmetlerin süreç ve sonuçlarını mevzuata, önceden belirlenmiş amaç ve hedeflere, performans ölçütlerine ve kalite standartlarına göre tarafsız olarak analiz etmek, karşılaştırmak ve ölçmek; kanıtlara dayalı olarak değerlendirmek, elde edilen sonuçları rapor hâline getirerek ilgililere duyurmaktır.

Denetimin kapsamı ve türleri

MADDE 38. - İl özel idarelerinde iç ve dış denetim yapılır. Denetim, iş ve işlemlerin hukuka uygunluk, malî ve performans denetimini kapsar.

İç denetim; vali veya görevlendireceği iç denetçiler; dış denetim Sayıştay tarafından yapılır.

Ayrıca, il özel idaresinin malî işlemler dışında kalan diğer idarî işlemleri, idarenin bütünlüğüne ve kalkınma planı ve stratejilerine uygunluğu açısından İçişleri Bakanlığı tarafından denetlenir.

İl özel idarelerine bağlı kuruluş ve işletmeleri yukarıdaki esaslara göre denetlenir.

Denetime ilişkin sonuçlar kamuoyuna açıklanır ve meclisin bilgisine sunulur.

Hizmetlerde aksama

MADDE 39. - İl özel idaresi hizmetlerinin ciddi bir biçimde aksatıldığı ve bu durumun halkın sağlık, huzur ve esenliğini hayati derecede olumsuz etkilediğinin ilgili bakanlığın talebi üzerine yetkili hukuk hâkimi tarafından belirlenmesi durumunda;

İçişleri Bakanlığı;

a) Hizmetlerde meydana gelen aksamanın giderilmesini, hizmetin özelliğine göre makul bir süre vererek özel idareden ister.

b) Aksama giderilemezse, söz konusu hizmetin yerine getirilmesini o ilin valisinden ister. Bu durumda, vali, aksaklığı öncelikle özel idarenin araç, gereç, personel ve diğer kaynaklarıyla giderir. Mümkün olmadığı takdirde diğer kamu kurum ve kuruluşlarının imkânlarını da kullanabilir. Bu nedenle ortaya çıkacak maliyet vali tarafından İller Bankasına bildirilir ve İller Bankasınca o özel idarenin müteakip ay genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamı üzerinden özel idareye ayrılan paydan valilik emrine gönderilir.

Faaliyet raporu

MADDE 40. - Vali, Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 41 inci maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen biçimde; stratejik plan ve performans hedeflerine göre yürütülen faaliyetleri, belirlenmiş performans ölçütlerine göre hedef ve gerçekleşme durumu ile meydana gelen sapmaların nedenlerini açıklayan faaliyet raporunu hazırlar.

Faaliyet raporu mart ayı toplantısında vali veya görevlendireceği kişi tarafından meclise sunulur. Raporun bir örneği İçişleri Bakanlığına gönderilir ve kamuoyuna da açıklanır.

Denetimle ilgili diğer hükümler

MADDE 41. - Denetimin yapılması ve faaliyet raporunun hazırlanması hususunda bu Kanunda hüküm bulunmayan durumlarda Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile diğer kanunların ilgili hükümleri uygulanır.

BEŞİNCİ KISIM

Malî Hükümler ve Cezalar

BİRİNCİ BÖLÜM

İl Özel İdaresinin Gelirleri ve Giderleri

İl özel idaresinin gelirleri

MADDE 42. - İl özel idaresinin gelirleri şunlardır:

- a) Kanunlarla gösterilen özel idare vergi, resim, harç ve katılma payları,
- b) Genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan paylar,
- c) Genel ve özel bütçeli idarelerden aktarılabacak ödenekler,
- d) Taşınır ve taşınmaz malların kira, satış ve başka suretle değerlendirilmesinden elde edilecek gelirler,
- e) İl genel meclisi tarafından belirlenecek tarifelere göre tahsil edilecek hizmet karşılığı ücretler,
- f) Kira, faiz ve ceza gelirleri,
- g) Bağışlar,
- h) Her türlü girişim, iştirak ve faaliyetler karşılığı sağlanacak gelirler,
- i) Diğer gelirler.

İl özel idaresinin giderleri

MADDE 43. - İl özel idaresinin giderleri şunlardır:

- a) İl özel idaresinin hizmet binaları ve tesislerinin temini, bakımı ve onarımı için yapılan giderler,
- b) İl özel idaresinin personeline ve seçilmiş organlarının üyelerine ödenen maaş, ücret, ödenek, huzur hakkı, yolluklar, hizmete ilişkin eğitim harcamaları ile diğer giderler,
- c) Her türlü alt yapı, yapım, onarım ve bakım giderleri,
- d) Vergi, resim, harç, katılma payı, hizmet karşılığı alınacak ücretler ve diğer gelirlerin takip ve tahsili için yapılacak giderler,
- e) Köylere veya köylerin aralarında kurdukları birliklere yapılacak yardımlar,
- f) İl özel idaresinin kuruluşuna katıldığı şirket, kuruluş ve birliklerle ilgili ortaklık payı, üyelik aidatı giderleri,
- g) Faiz, borçlanmaya ilişkin diğer ücretler ve sigorta giderleri,
- h) Yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile özörlülere yapılacak sosyal yardımlar,
- i) Dava takip ve icra giderleri,
- j) Temsil, tören, ağırlama ve tanıtım giderleri,
- k) Avukatlık, danışmanlık ve denetim ücretleri,
- l) Yurt içi ve yurt dışı kamu ve özel kesim ile sivil toplum örgütleriyle birlikte yapılan ortak hizmetler ve diğer proje giderleri,
- m) Sosyo-kültürel ve bilimsel etkinlikler için yapılan giderler,
- n) Özel idare hizmetleriyle ilgili olarak yapılan kamuoyu yoklaması ve araştırması giderleri,
- o) Kanunla verilen görevler ve hizmetlerin yürütülmesi için yapılan diğer giderler.

İKİNCİ BÖLÜM

İl Özel İdaresi Bütçesi

İl özel idaresi bütçesi

MADDE 44. - İlin orta ve uzun vadeli stratejik planına uygun olarak hazırlanan bütçe, il özel idaresinin malî yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösterir, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin verir.

Bütçeye ayrıntılı harcama programları ile finansman programları eklenir.

Bütçe yılı Devlet malî yılı ile aynıdır.

Bütçe dışı harcama yapılamaz.

Vali ve harcama yetkisi verilen diğer görevliler, bütçe ödeneklerinin verimli, tutumlu ve yerinde harcanmasından sorumludur.

Bütçenin hazırlanması ve kabulü

MADDE 45. - Vali tarafından hazırlanan bütçe tasarısı eylül ayı başında il encümenine sunulur. Encümen, bütçeyi inceleyerek görüşüyle birlikte kasım ayının birinci gününden önce il genel meclisine sunar.

İl genel meclisi bütçe tasarısını aynen veya değiştirerek kabul eder. Ancak, meclis bütçe denliğini bozacak biçimde gider artırıcı ve gelir azaltıcı değişiklikler yapamaz.

Harcama yetkilisi

MADDE 46. - İl özel idaresi bütçesinin harcama yetkilisi validir. Vali bu yetkisini genel sekretere, varsa genel sekreter yardımcılara, birim amirlerine ve ilçelerde kaymakamlara devredebilir.

İlçelere gönderilecek ödeneklerin, il özel idaresi malî kontrol yetkilisi tarafından vize edilmesi yeterlidir. Bu ödeneklerin harcanması sırasında ayrıca harcama öncesi kontrol işlemi yapılmaz.

Kesinhesap

MADDE 47. - Her yıl bütçesinin kesin hesabı, vali tarafından hesap döneminin bitiminden sonra gelen mart ayı içinde encümenine sunulur. Kesin hesap il genel meclisinin mayıs ayı toplantısında görüşülerek karara bağlanır.

Kesin hesabın görüşülmesi ve kesinleşmesinde, bütçeye ilişkin hükümler uygulanır.

Bütçe ve muhasebe sistemi

MADDE 48. - İl özel idaresi bütçesine ilişkin esas ve usuller ile muhasebe ve raporlama standartları, çerçeve hesap planı ile düzenlenecek raporların şekil, süre ve türleri Maliye Bakanlığının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Geçmiş yıl bütçesinin devamı

MADDE 49. - Herhangi bir nedenle yeni yıl bütçesi kesinleşmemiş ise yeni bütçenin kesinleşmesine kadar geçen yıl bütçesi uygulanır.

Bütçenin kabulüne kadar yapılan işlemler yeni yıl bütçesine göre yapılmış sayılır.

Gelecek yıllara yaygın yüklenmeler

MADDE 50. - İl özel idarelerinde il genel meclisinin, özel idareye bağlı kurum ve kuruluşlarda yetkili organın kararı ile park, bahçe ve havuz bakımı; araç kiralama, kontrollük, temizlik ve yemek hizmetleri; araç, bilgisayar, faks, fotokopi ve benzeri teknolojik ürünlerin bakım ve onarım işleri süresi ilk mahallî idareler genel seçimlerini izleyen üçüncü ayın sonunu geçmemek üzere ihale yoluyla üçüncü şahıslara gördürülebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Borçlanma ve İktisadî Girişimler

Borçlanma

MADDE 51. - İl özel idaresi, görev ve hizmetlerinin gerektirdiği giderleri karşılamak amacıyla aşağıda belirtilen usul ve esaslara göre borçlanma yapabilir ve tahvil ihraç edebilir.

a) Dış borçlanma, 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde sadece il özel idaresinin yatırım programında yer alan projelerin finansmanı amacıyla yapılabilir.

b) İl özel idaresi, en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin, Vergi Usul Kanununda belirlenen yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarının yüzde 10'unu geçmeyen iç borçlanmayı il genel meclisinin kararı; yüzde 10'u geçen miktarlar için meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ve İçişleri Bakanlığının onayı ile yapabilir.

c) İl özel idaresi ve bağlı kuruluşlarının toplam iç ve dış borçlarının ana para ve faiz tutarı, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının Vergi Usul Kanununda belirlenen yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarının iki katını aşamaz.

d) İller Bankasından yatırım kredisi ve nakit kredi kullanan il özel idaresi, ödeme planını bu bankaya sunmak zorundadır. İller Bankası hazırlanan geri ödeme planını yeterli görmediği il özel idaresinin kredi isteklerini reddeder.

e) Tahvil ihracı yatırım programında yer alan projelerin finansmanı için ve ilgili mevzuat hükümleri uyarınca yapılır. Tahvil ihracı yoluyla yapılacak toplam borçlanma (b) ve (c) bentlerindeki oranların hesabına dahil edilir.

Yukarıda belirtilen usul ve esaslara aykırı olarak borçlanan il özel idaresi sorumluları hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmeyen durumlarda Türk Ceza Kanununun 240 ıncı maddesi hükümleri uygulanır.

İl özel idaresi, borçlanmayla ilgili olarak Hazine Müsteşarlığı tarafından istenen bilgileri düzenli olarak göndermekle yükümlüdür.

Şirket kurulması

MADDE 52. - İl özel idaresi kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre sermaye şirketleri kurabilir.

İşletme tesisi

MADDE 53. - İl özel idaresi, özel gelir ve gideri bulunan hizmetlerini İçişleri Bakanlığının izniyle bütçe içinde işletme kurarak yapabilir.

Bu işletmelerin denetimi il özel idaresinin tâbi olduğu usule tâbidir.

Borç ve alacakların mahsubu

MADDE 54. - İl özel idaresinin, diğer mahallî idarelerden veya merkezî idare kuruluşlarından olan özel hukuk ve kamu hukukuna tâbi alacak ve borçları mahsup edilir.

Bu Madde gereğince yapılacak mahsup işlemlerine ilişkin esas ve usuller, İçişleri Bakanlığının olumlu görüşü alınarak, Maliye Bakanlığı tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Cezalar

Özel idare cezaları

MADDE 55. - Belediye ve mücavir alan sınırları dışında il özel idaresinin görev ve yetki alanına giren konularda, kanunların verdiği yetkiye dayanarak il genel meclisi tarafından alınan ve usulüne uygun olarak ilân edilen kararlara aykırı davrananlara; mevzuatta başka bir ceza öngörülmediği durumlarda, üç yüz milyon Türk Lirasına kadar para cezası verilir. Suçun herhangi bir işyeri adına işlenmesi durumunda para cezası iki kat uygulanır.

Birinci fıkrada belirtilen suçların, yeme, içme, eğlenme, dinlenme, yatma, taranma ve temizlenme gibi ihtiyaçlarla ilgili ticaret, sanat ve meslekleri yapanlar tarafından işlenmesi durumunda ayrıca üç günden yedi güne kadar işyerinin kapatılması veya ticaret, sanat ve meslekten men cezası verilir.

Ceza verme yetkisi

MADDE 56. - 55 inci madde de öngörülen cezalar il encümeni tarafından verilir. Ancak vali ve kaymakam, suçun işlendiğini tespit ettirdiğinde yüz milyon Türk Lirasına kadar para cezası ve üç güne kadar iş yerinin kapatılması veya ticaret, sanat ve meslekten men cezası verebilir.

Tutanak düzenlenmesi

MADDE 57. - Cezayı gerektiren eylemleri yapanlar hakkında özel idarenin yetkili personeli tarafından tespit tutanağı düzenlenir. Tutanakta yasağa aykırı olarak yapılan eylemin yeri, zamanı, niteliği ve aykırı olduğu mevzuat hükmü gösterilir.

Tutanak, eylemin yapıldığı yerde düzenlenir ve taraflarca imzalanarak bir örneği ilgiliye, diğer örneği on gün içinde il özel idaresine verilir.

İlgilinin tutanağı imzalamaktan veya almaktan kaçınması hâlinde, durum tutanağa yazılır ve bu halde tutanak kendisine tebliğ edilmiş sayılır.

Tutanağa itiraz ve karara bağlama

MADDE 58. - Haklarında tespit tutanağı düzenlenenler tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde il özel idaresine itiraz edebilir. İtiraz, ilçelerde kaymakamlıklar kanalıyla yapılabilir. Kaymakamlıklara yapılan itirazlar yedi gün içinde il özel idaresine gönderilir.

İtiraz edilen veya edilmeyen tespit tutanakları on beş gün içinde il encümeni tarafından karara bağlanır.

Kararların tebliği ve itiraz

MADDE 59. - Bu Kanuna göre verilen ceza kararları Tebligat Kanunu hükümlerine göre veya ilgilinin kabul etmesi durumunda imza karşılığı elden tebliğ edilir.

İdarî yargı mercilerine yapılacak itiraz, para cezalarının yürütülmesini durdurmaz.

Cezaların uygulanması

MADDE 60. - Para cezaları, tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde il özel idaresi hesabına yatırılmadığı takdirde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun Hükümlerine göre tahsil edilir.

İşyeri kapatma cezası, ceza süresince iş yerinin mühürlenmesi; ticaret, sanat ve meslekten men cezası ise, ticaret, sanat ve mesleğin yapılmasını sağlayan belgenin ceza süresince geri alınması suretiyle uygulanır.

Toplatma, yok etme ve eski duruma getirme

MADDE 61. - 1593 sayılı Umumî Hıfzıssıhha Kanunu hükümleri saklı kalmak üzere, il özel idaresi tarafından satışı ve kullanılması yasaklanmış bulunan maddeler toplattırılır. Yapılan inceleme ve tahlil sonucunda, sağlığa zararlı olanlar imha edilir. Diğerleri sahibine teslim edilir. Otuz gün içinde sahipleri tarafından teslim alınmayan mallar, il özel idaresi tarafından uygun biçimde değerlendirilir.

İl özel idaresinin görev ve sorumluluk alanlarında bulunan tesislere herhangi bir zarar verilmesi durumunda, özel idarece eski duruma getirilerek yapılan masraflar yüzde 30 fazlasıyla zarar verenden tahsil edilir.

ALTINCI KISIM

Çeşitli ve Son Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Yurt dışı ilişkileri

MADDE 62. - İl özel idaresi, il genel meclisinin kararına bağlı olarak görev alanıyla ilgili konularda faaliyet gösteren uluslararası teşekkül ve organizasyonlara, kurucu üye veya üye olabilir.

İl özel idaresi, bu teşekkül ve organizasyonlarla ortak faaliyet ve hizmet projeleri gerçekleştirebilir.

Birinci ve ikinci fıkra gereğince yapılacak faaliyetlerin, dış politikaya ve uluslararası anlaşmalara uygun olarak yürütülmesi ve önceden İçişleri Bakanlığının izninin alınması zorunludur.

Kaymakamların görevleri

MADDE 63. - Kaymakamlar, valinin verdiği özel idare görevlerini yapmakla yükümlü ve bu görevlerin yapılmasından valiye karşı sorumludur. Kaymakamlara yaptıkları görevler karşılığında 15.000 rakamının Devlet memurlarına uygulanan aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ödenek verilir.

Bu Madde ile 28 inci maddede belirtilen ödeneklerin ödenmesinde, 4505 sayılı Sosyal Güvenlikle İlgili Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Temsil Tazminatı Ödenmesi Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin (c) fıkrası ile 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Malî ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnemenin 16 ncı maddesi hükümleri uygulanmaz.

Diğer kuruluşlarla ilişkiler

MADDE 64 . - İl özel idaresi, il genel meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda;

a) Diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ait yapım, bakım, onarım ve taşıma işlerini bedelli veya bedelsiz üstlenebilir veya bu kuruluşlar ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir ve bu amaçla gerekli kaynak aktarımında bulunabilir. Bu takdirde iş, işin yapımını üstlenen kuruluşun tâbi olduğu mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır.

b) Merkezî idareye ait hizmetlerin görülmesi amacıyla gerekli bina ve tesisler ile arsa ve aynı ihtiyaçları karşılayabilir, geçici olarak araç ve personel görevlendirebilir.

c) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, dernekler, vakıflar ve 507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkarlar Kanunu kapsamına giren meslek odaları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir.

d) Kendilerine ait taşınmaz malları, hizmetlerinde kullanılmak ve süresi yirmi beş yılı geçmemek üzere bedelli veya bedelsiz olarak diğer kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis edebilir. Bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması durumunda, tahsis işlemi iptal edilir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden tahsis mümkündür.

Özel idare hizmetlerine gönüllü katılım

MADDE 65. - İl özel idaresi, sağlık, eğitim, spor, çevre, trafik ve kültür hizmetleriyle, yaşlılara, kadın ve çocuklara, özürhülere, yoksul ve düşkünlere yönelik hizmetlerin yapılmasında ilde dayanışma ve katılımı sağlamak, hizmetlerde etkinlik, tasarruf ve verimliliği artırmak amacıyla gönüllü kişilerin katılımına yönelik programlar uygular.

Gönüllülerin nitelikleri ve çalıştırılmalarına ilişkin usul ve esaslar İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Yazışma

MADDE 66. - İl özel idaresi, kamu kurum ve kuruluşlarıyla doğrudan yazışabilir.

Avukatlık ücretinin dağıtımı

MADDE 67. - Bir kadroya bağlı olarak aylık veya ücreti özel idare veya bağlı kuruluşları bütçesinden verilen avukatların takip ettikleri dava ve işlerde; özel idare veya bağlı kuruluşları lehine takdir edilen avukatlık ücreti, hazine avukatlarının tâbi olduğu usule dağıtılır.

Yeniden değerlendirme oranının uygulanması

MADDE 68. - Bu Kanunda belirtilen parasal miktarlar, her yıl 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranına göre artırılır.

Acil durum planlaması

MADDE 69. - İl özel idaresi, yangın, sanayi kazaları, deprem ve diğer doğal afetlerden korunmak veya bunların zararlarını azaltmak amacıyla ilin özelliklerini de dikkate alarak gerekli afet ve acil durum planlarını yapar, ekip ve donanımı hazırlar.

Acil durum planlarının hazırlanmasında varsa il ölçeğindeki diğer acil durum planlarıyla da koordinasyon sağlanır ve ilgili bakanlık, kamu kuruluşları, meslek teşekkülleriyle üniversitelerin ve diğer mahalli idarelerin görüşleri alınır.

Planlar doğrultusunda halkın eğitimi için gerekli önlemler alınarak ikinci fıkrada sayılan idareler, kurumlar ve örgütlerle ortak programlar yapılabilir.

İl özel idaresi, il dışında yangın ve doğal afetler meydana gelmesi durumunda, bu bölgelere gerekli yardım ve destek sağlayabilir.

Uygulanmayacak hükümler

MADDE 70. – Bu Kanunla, il özel idaresinin sorumlu ve yetkili kılındığı görev ve hizmetlerle ilgili olarak, 24.4.1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumî Hıfzıssıhha Kanunu, 4.7.1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu, 10.6.1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu, 2.7.1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanunu, 3.5.1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu, 14.6.1989 tarihli ve 3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun, 24.6.1995 tarihli ve 560 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname ile 10.7.2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanununda bu Kanun hükümlerine aykırılık bulunması durumunda bu Kanun hükümleri uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 71. - 13 Mart 1329 tarihli İl Özel İdaresi Kanunu ile bu Kanunun ek ve değişiklikleri yürürlükten kaldırılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlük

MADDE 72. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 73. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd. V.

B. Atalay

Devlet Bakanı

B. Atalay

Devlet Bakanı

G. Akşit

Millî Savunma Bakanı V.

A. Aksu

Millî Eğitim Bakanı

H. Çelik

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. Coşkun

Devlet Bak. ve Başb. Yrd. V.

R. Akdağ

Devlet Bakanı

A. Babacan

Devlet Bakanı V.

A. Coşkun

İçişleri Bakanı

A. Aksu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Z. Ergezen

Tarım ve Köyişleri Bakanı

S. Güçlü

En. ve Tab. Kay. Bakanı

M. H. Güler

Çevre ve Orman Bakanı

O. Pepe

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

M. A. Şahin

Devlet Bakanı

M. Aydın

Adalet Bakanı V.

M. A. Şahin

Maliye Bakanı

K. Unakıtan

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

M. Başesgioğlu

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Mumcu

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

İL ÖZEL İDARESİ KANUNU TASARISI

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1.- Bu Kanunun amacı; il özel idaresinin kuruluşunu, organlarını, yönetimini, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2.- Bu Kanun il özel idaresini kapsar.

Tanımlar

MADDE 3.- Bu Kanunun uygulanmasında;

a) İl özel idaresi: İlin ve il sınırları içindeki halkın mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisini,

b) İl özel idaresinin organları: İl genel meclisini, il encümenini ve valiyi, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

İl Özel İdaresinin Kuruluşu ve Sınırları

Kuruluş

MADDE 4.- İl özel idaresi, ilin kurulmasına dair kanunla kurulur ve ilin kaldırılmasıyla tüzel kişiliği sona erer.

İl özel idaresinin görev alanı

MADDE 5.- İl özel idaresinin görev alanı il sınırlarını kapsar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İl Özel İdaresinin Görev, Yetki ve Sorumlulukları

İl özel idaresinin görev ve sorumlulukları

MADDE 6.- İl özel idaresi; kanunlarla başka bir kamu kurum ve kuruluşuna verilmeyen mahallî müşterek nitelikteki her türlü görev ve hizmeti yapar, gerekli kararları alır, uygular ve denetler.

İl özel idaresi bu hizmetlerden;

a) Eğitim, sağlık, tarım, sanayi ve ticaret; ilin çevre düzeni planı, bayındırlık ve iskân, toprağın korunması, erozyonun önlenmesi, sosyal hizmet ve yardımlar, çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtlarına ilişkin hizmetleri il sınırları içinde,

b) İmar, yol, su, kanalizasyon, katı atık, çevre, acil yardım ve kurtarma, kültür, turizm, gençlik ve spor; orman köylerinin desteklenmesi, ağaçlandırma, park ve bahçe tesisine ilişkin hizmetleri belediye sınırları dışında,

yapmakla görevli ve yetkilidir.

Hizmetlerin yerine getirilmesinde öncelik sırası, il özel idaresinin malî durumu, hizmetin ivediliği ve verildiği yerin gelişmişlik düzeyi dikkate alınarak belirlenir.

İl özel idaresi hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur. Hizmet sunumunda özürllü, yaşlı, düşkün ve dar gelirliilerin durumuna uygun yöntemler uygulanır.

Hizmetlerin diğer mahallî idareler ve kamu kuruluşları arasında bütünlük ve uyum içinde yürütülmesine yönelik koordinasyon o ilin valisi tarafından sağlanır.

İl özel idaresinin yetkileri ve imtiyazları

MADDE 7.- İl özel idaresinin yetkileri ve imtiyazları şunlardır:

a) Kanunlarla verilen görev ve hizmetleri yerine getirebilmek için her türlü faaliyette bulunmak; gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri için kanunlarda belirtilen izin ve ruhsatları vermek ve denetlemek,

b) Kanunların il özel idaresine verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, emir vermek, yasak koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek,

c) Hizmetlerin yürütülmesi amacıyla, taşınır ve taşınmaz malları almak, satmak, kiralamak veya kiraya vermek, takas etmek, bunlar üzerinde sınırlı aynı hak tesis etmek,

d) Borç almak ve bağış kabul etmek,

e) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı yirmibeş milyar Türk Lirasına kadar olan dava konusu uyuşmazlıkların anlaşmayla tasfiyesine karar vermek,

f) Özel kanunları gereğince il özel idaresine ait vergi, resim ve harçların tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak,

g) Belediye sınırları dışındaki gayri sıhî müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerine ruhsat vermek; büyükşehir belediyesinin olmadığı yerlerde belediye sınırları içindeki birinci sınıf gayri sıhî müesseselere ruhsat vermek ve denetlemek.

İl özel idaresi, hizmetleri ile ilgili olarak, halkın görüş ve düşüncelerini belirlemek amacıyla kamuoyu yoklaması ve araştırması yapabilir.

İl özel idaresinin mallarına karşı suç işleyenler Devlet malına karşı suç işlemiş sayılır.

İl özel idaresinin proje karşılığı borçlanma yoluyla elde edilen gelirleri, şartlı bağışlar ve kamu hizmetlerinde fiilen kullanılan malları haczedilemez.

İl özel idaresine tanınan muafiyetler

MADDE 8.- İl özel idaresinin kamu hizmetine ayrılan veya kamunun yararlanmasına açık, gelir getirmeyen taşınmaz malları ile bunların inşa ve kullanımları her türlü vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarından muafır.

İKİNCİ KISIM

İl Özel İdaresinin Organları

BİRİNCİ BÖLÜM

İl Genel Meclisi

İl genel meclisi

MADDE 9.- İl genel meclisi, il özel idaresinin karar organıdır ve ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre ildeki seçmenler tarafından seçilmiş üyelerden oluşur.

İl genel meclisinin görev ve yetkileri

MADDE 10.- İl genel meclisinin görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Stratejik plan ile yatırım ve çalışma programlarını, özel idare faaliyetlerini ve personelinin performans ölçütlerini görüşmek ve kabul etmek,
- b) Bütçe ve kesin hesabı kabul etmek, bütçede kurumsal kodlama yapılan birimler ile fonksiyonel sınıflandırmanın birinci düzeyleri arasında aktarma yapmak,
- c) İl çevre düzeni planı ile belediye sınırları dışındaki alanların imar planlarını görüşmek ve kabul etmek,
- d) Borçlanmaya karar vermek,
- e) Bütçe içi işletmeler ile Türk Ticaret Kanununa tâbi ortaklıklar kurulmasına veya bu ortaklıklardan ayrılmaya, sermaye artışına ve gayrimenkul yatırım ortaklığı kurulmasına karar vermek,
- f) Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın akar haline getirilmesine izin; üç yıldan fazla kiralınmasına ve süresi yirmi beş yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar vermek,
- g) Şartlı bağışları kabul etmek,
- h) Vergi resim ve harç dışında kalan miktarı beş milyardan yirmibeş milyar Türk Lirasına kadar dava konusu olan özel idare alacaklarının anlaşma ile tasfiyesine karar vermek,
- i) Özel idare adına imtiyaz verilmesine ve özel idare yatırımlarının yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli ile yapılmasına; özel idareye ait şirket, işletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar vermek,
- j) Encümen üyeleri ile ihtisas komisyonları üyelerini seçmek,
- k) Halk denetçisini seçmek,
- l) İl özel idaresi tarafından çıkarılacak yönetmelikleri kabul etmek,
- m) Norm kadro çerçevesinde il özel idaresinin ve bağlı kuruluşlarının kadrolarının ihdas, iptal ve değiştirilmesine karar vermek,
- n) Yurt içindeki ve yurt dışındaki mahallî idareler ve mahallî idare birlikleriyle karşılıklı iş birliği yapılmasına karar vermek,
- o) Diğer mahallî idarelerle birlik kurulmasına, kurulmuş birliklere katılmaya veya ayrılmaya karar vermek,
- p) İl özel idaresine kanunlarla verilen görev ve hizmetler dışında kalan ve ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak ücret tarifesini belirlemek.

Meclis başkanlık divanı

MADDE 11.- İl genel meclisi, seçim sonuçlarının ilânını izleyen beşinci gün kendiliğinden toplanır. Bu toplantıda meclise en yaşlı üye başkanlık eder. Meclis, bu toplantıda, üyeleri arasından ve gizli oyla meclis başkanını, meclis birinci ve ikinci başkan vekillerini, kâtip üyeleri ilk iki yıl için görev yapmak üzere seçer. İlk iki yıldan sonra seçilecek başkanlık divanı, yapılacak ilk mahallî idareler seçimlerine kadar görev yapar.

Meclis başkanlık divanı seçimi üç gün içinde tamamlanır.

Meclis başkanlığı ve başkanlık divanında boşalma olması durumunda, kalan süreyi tamamlamak üzere, yenisi seçilir.

İl genel meclisine meclis başkanı, bulunmaması durumunda meclis birinci başkan vekili, onun da bulunmaması durumunda ikinci başkan vekili başkanlık eder.

Meclis başkanı, meclis çalışmalarında düzeni sağlamakla yükümlüdür.

İl genel meclisinin çalışmalarına ilişkin esas ve usuller İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Meclis toplantısı

MADDE 12.- İl genel meclisi, her ayın ilk haftası meclis tarafından önceden belirlenen günde mutat toplantı yerinde toplanır. Kasım ayı toplantısı dönem başı toplantısıdır.

Bütçe görüşmesine rastlayan toplantı süresi en çok yirmi gün, diğer toplantıların süresi en çok beş gündür.

Mutat toplantı yeri dışında toplanılmasının zorunlu olduğu durumda üyelere ve valiye önceden bilgi vermek kaydıyla meclis başkanının belirlediği yerde toplantı yapılır. Ayrıca, toplantının yeri ve zamanı mutat usullerle halka duyurulur.

İl genel meclisinin toplantıları açıktır. Meclis başkanı veya üyelere herhangi birinin gerekli önerisi üzerine, toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla kapalı oturum yapılmasına karar verilebilir. Salt çoğunluk belli bir sayının yarısından az olmayan çoğunluğu ifade eder.

İl genel meclisi görüşmeleri görevlilerce tutanağa geçirilir, tutanak başkan ve kâtip üyeler tarafından imzalanır. Toplantılar, meclisin kararıyla sesli veya görüntülü cihazlarla da kaydedilebilir.

Özel idare teşkilatı ve ildeki kamu kurum ve kuruluşlarının birim amirleri gündemdeki konularla ilgili olarak meclis toplantılarına davet edilebilir ve bilgi alınabilir.

Gündem

MADDE 13.- Gündem, valinin görüşü alınarak meclis başkanı tarafından belirlenir ve üyelere en az üç gün önceden bildirilir. Valinin önerdiği hususlar gündeme alınır. Gündem, çeşitli yollarla da halka duyurulur.

İl genel meclisi üyeleri de il özel idaresine ait işlerle ilgili konuların gündeme alınmasını önerebilir. Öneri, toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla kabul edildiği takdirde gündeme alınır.

Toplantı ve karar yeter sayısı

MADDE 14.- İl genel meclisi, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve katılanların salt çoğunluğuyla karar verir. Ancak, karar yeter sayısı, üye tam sayısının dörtte birinden az olamaz. Oylamada eşitlik çıkması durumunda meclis başkanının bulunduğu taraf çoğunluk sayılır. Gizli oylamalarda eşitlik çıkması durumunda oylama tekrarlanır, eşitliğin bozulmaması durumunda meclis başkanı tarafından kur'a çekilir.

Meclisin toplanmasında, üye tam sayısının salt çoğunluğu sağlanamadığı takdirde, başkan, gün ve saatini tespit ederek en geç üç gün içinde toplanmak üzere meclisi tatil eder. Gelecek toplantı, hazır bulunan üyelerle yapılır.

Görüşmeler sırasında başkan veya üyelere birinin isteği üzerine yapılacak yoklamada karar yeter sayısının bulunmadığı anlaşılırsa, ikinci fıkradaki hükümler uygulanır.

Üyeler oylarını bizzat kullanır. Gizli oy kullanmaya fizikî bakımdan engelli üyeler, tayin edecekleri kişi eliyle oy kullanabilir.

Oylama; gizli, işaretle veya ad okunarak yapılır. Oy verme kabul, ret veya çekimser şeklinde olur.

Kararlar, meclis başkanı ve kâtip üyeler tarafından imzalanır ve bir sonraki toplantıda üyelere dağıtılır.

Meclis kararlarının kesinleşmesi

MADDE 15.- İl genel meclisi tarafından alınan kararların tam metni, en geç beş gün içinde valiye gönderilir. Vali, hukuka aykırı gördüğü kararları, yedi gün içinde gerekçesini de belirterek yeniden görüşülmek üzere il genel meclisine iade edebilir. Valiye gönderilmeyen meclis kararları yürürlüğe giremez.

Yeniden görüşülmesi istenilmeyen kararlar ile yeniden görüşülmesi istenip de il genel meclisi üye tam sayısının salt çoğunluğuyla ısrar edilen kararlar kesinleşir.

Vali, meclisin ısrarı ile kesinleşen kararlar aleyhine on gün içinde idarî yargıya başvurabilir.

Kesinleşen il genel meclisi karar özetleri toplantıyı izleyen en geç yedi gün içinde çeşitli yollarla halka duyurulur.

İhtisas komisyonları

MADDE 16.- İl genel meclisi, her dönem başı toplantısında, üyeleri arasından seçilecek en az üç en çok beş kişiden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir.

İhtisas komisyonları, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin il genel meclisindeki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşturulur. Eğitim, kültür ve sosyal hizmetler komisyonu, imar ve bayındırlık komisyonu, çevre ve sağlık komisyonu ile plan ve bütçe komisyonu kurulması zorunludur.

İmar ve bayındırlık komisyonu dışındaki komisyonların çalışma süreleri meclisin toplantı süresiyle sınırlıdır. Meclis toplantısını müteakip imar ve bayındırlık komisyonu en fazla on iş günü, diğer komisyonlar ise beş iş günü toplanarak kendisine havale edilen işleri sonuçlandırır. Rapor bu sürenin sonunda meclise sunulmadığı takdirde, konu meclis başkanı tarafından doğrudan gündeme alınır.

Her ilçe için bir kişi olmak üzere köy muhtarlarının, her yıl kendi aralarından seçecekleri temsilcileri, kaymakamlar ve ildeki kamu kuruluşlarının amirleri ve ildeki kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, üniversite ve sendikalar ile gündemdeki konularla ilgili sivil toplum örgütlerinin temsilcileri, oy hakkı olmaksızın kendi görev ve faaliyet alanlarına giren konuların görüşüldüğü ihtisas komisyonu toplantılarına katılabilir ve görüş bildirebilir.

İhtisas komisyonlarının görev alanına giren işler bu komisyonlarda görüşüldükten sonra il genel meclisinde karara bağlanır.

Komisyon çalışmalarında uzman kişilerden yararlanılabilir.

Komisyon raporları alenîdir, çeşitli yollarla halka duyurulur ve isteyenlere il genel meclisi tarafından belirlenecek bedel karşılığında verilir.

Denetim komisyonu

MADDE 17.- İl genel meclisi, her ocak ayı toplantısında il özel idaresinin bir önceki yıl gelir ve giderleri ile hesap ve işlemlerinin denetimi için kendi üyeleri arasından gizli oyla ve üye sayısı

üçten az beşten çok olmamak üzere bir denetim komisyonu oluşturur. Komisyon, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin il genel meclisindeki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşur.

Komisyon, vali tarafından il özel idare binası içinde belirlenen yerde çalışır ve çalışmalarında uzman kişi ve kuruluşlardan yararlanabileceği gibi valinin onayıyla kamu kuruluşları personelinden de yararlanabilir. Komisyon tarafından istenen bilgi ve belgelerin iade edilmek üzere verilmesi zorunludur.

Komisyon, çalışmasını şubat ayı sonuna kadar tamamlar ve buna ilişkin raporunu izleyen ayın on beşine kadar meclis başkanlığına sunar.

Konusu suç teşkil eden hususlarla ilgili olarak meclis başkanlığı tarafından yetkili mercilere suç duyurusunda bulunulur.

Meclisin bilgi edinme ve denetim yolları

MADDE 18.- İl genel meclisi, soru, genel görüşme ve faaliyet raporunu değerlendirme yollarıyla bilgi edinme ve denetim yetkisini kullanır.

Meclis üyeleri, meclis başkanlığına önerge vererek özel idare işleriyle ilgili konularda sözlü veya yazılı soru sorabilir. Soru, vali veya görevlendireceği kişi tarafından sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılır.

İl genel meclisi üyelerinin en az üçte biri, meclis başkanlığına istekte bulunarak, özel idarenin işleriyle ilgili bir konuda mecliste genel görüşme açılmasını isteyebilir. Bu istek, meclis tarafından kabul edildiği takdirde gündeme alınır.

Vali, mart ayı toplantısında bir önceki yıla ait faaliyet raporunu meclise sunar.

Faaliyet raporundaki açıklamalar, meclis üye tam sayısının dörtte üç çoğunluğuyla yeterli görülmezse, yetersizlik kararıyla görüşmeleri kapsayan tutanak, meclis başkanı tarafından gereği yapılmak üzere İçişleri Bakanlığına gönderilir.

Başkan ve meclis üyelerinin görüşmelere katılmayacağı durumlar

MADDE 19.- İl genel meclisi başkanı ve üyeleri, münhasıran kendileriyle veya ikinci derece dahil kan, kayın hısımları ve evlatlıkları ile ilgili işlerin görüşüldüğü meclis toplantılarına katılamazlar.

Meclis üyelerinin yükümlülükleri

MADDE 20.- İl genel meclisi üyeleri, görevleri süresince ve görevlerinin sona ermesinden itibaren iki yıl süreyle il özel idaresi ve bağlı kuruluşlarına karşı doğrudan doğruya veya dolaylı olarak taahhüde giremez, komisyonculuk ve temsilcilik yapamaz.

Meclis üyeliğinin sona ermesi

MADDE 21.- İl genel meclisi üyeliği, ölüm ve istifa durumunda kendiliğinden sona erer.

Özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya üç birleşim günü veya bir yıl içinde yapılan toplantıların yarısına katılmayan üyenin üyeliğinin düşmesine, savunması alındıktan sonra üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar verilir.

İl genel meclisi üyeliğine seçilme yeterliliğinin kaybedilmesi durumunda, valinin bildirmesi üzerine Danıştay tarafından üyeliğin düşmesine karar verilir.

Meclisin feshi

MADDE 22.- İl genel meclisi;

a) Kendisine kanunla verilen görevleri süresi içinde yapmayı ihmal eder ve bu durum il özel idaresine ait işleri sekteye uğratırsa,

b) İl özel idaresine verilen görevlerle ilgisi olmayan siyasi konularda karar alırsa,

İçişleri Bakanlığının bildirisine üzerine Danıştayın kararı ile feshedilir.

İçişleri Bakanlığı gerekli gördüğü takdirde meclisin feshine dair bildiri ile birlikte karar verilmeye kadar meclis toplantılarının ertelenmesini de ister. Danıştay, toplantıların ertelenmesi hususunu en geç bir ay içinde karara bağlar.

Bu şekilde feshedilen meclisin yerine seçilen meclis, kalan süreyi tamamlar.

Boşalan meclisin görevinin yerine getirilmesi

MADDE 23.- İl genel meclisinin;

a) Danıştay tarafından feshi veya meclis toplantılarının ertelenmesi,

b) Yedek üyelerin getirilmesinden sonra da meclis üye tam sayısının yarısından aşağı düşmesi,

c) Geçici olarak görevden uzaklaştırılması,

d) Meclis üye tamsayısının yarıdan fazlasının tutuklanması,

durumlarında, meclis çalışabilir duruma gelinceye veya yeni meclis seçimi yapılmaya kadar il genel meclisi görevi, encümenin memur üyeleri tarafından yürütülür.

Meclis üyelerinin huzur hakları ve diğer sosyal hakları

MADDE 24.- Meclis toplantılarına katıldıkları her gün için; il genel meclisi başkanına 2600 gösterge, diğer meclis üyelerine 2200 gösterge rakamının, memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda huzur hakkı ödenir.

İl genel meclisi üyeleri hastalıkları süresince izinli sayılır. Ayrıca mazeretleri durumunda, bir yıl içindeki toplantı süresinin yarısını aşmamak şartıyla istekleri üzerine meclis tarafından izin verilebilir.

İKİNCİ BÖLÜM

İl Encümeni

İl encümeni

MADDE 25.- İl encümeni valinin başkanlığında, il genel meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği beş üye ile biri malf hizmetler birim amiri olmak üzere valinin her yıl birim amirleri arasından seçeceği beş üyeden oluşur.

Valinin katılmadığı encümen toplantısına genel sekreter başkanlık eder.

Encümen toplantılarına gündemdeki konularla ilgili olarak, ilgili birim amirleri vali tarafından oy hakkı olmaksızın görüşleri alınmak üzere çağrılabilir.

Encümenin görev ve yetkileri

MADDE 26.- Encümenin görev ve yetkileri şunlardır.

a) Stratejik plan ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesin hesabı inceleyip il genel meclisine görüş bildirmek,

- b) Yıllık çalışma programına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararlarını almak ve uygulamak,
- c) Öngörülmeleyen giderler ödeneğinin harcama yerlerini belirlemek,
- d) Bütçede fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasında aktarma yapmak,
- e) Kanunlarda öngörülen cezaları vermek,
- f) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı beş milyar Türk Lirasına kadar olan davaların sulhen halline karar vermek,
- g) Taşınmaz mal satımına, trampa edilmesine ve tahsisine ilişkin kararları uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralınmasına karar vermek,
- h) Belediye sınırları dışındaki umuma açık yerlerin açılış ve kapanış saatlerini belirlemek,
- i) Vali tarafından havale edilen konularda görüş bildirmek.
- j) Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

Encümen toplantısı

MADDE 27.- Encümen, haftada en az bir defa olmak üzere önceden belirlenen gün ve saatte toplanır. Başkan acil durumlarda encümeni toplantıya çağırabilir.

Encümen üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve katılanların salt çoğunluğuyla karar verir. Oyların eşitliği durumunda başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır. Çekimser oy kullanılamaz.

Encümen gündemi vali tarafından hazırlanır. Encümen üyeleri valinin uygun görüşü ile gündem maddesi teklif edebilir.

Encümen, gündemindeki konuları en geç bir hafta içinde görüşüp karara bağlar.

Alınan kararlar başkan ve toplantıya katılan üyeler tarafından imzalanır. Karara muhalif katanlar gerekçelerini de açıklar.

Vali, kanun, tüzük, yönetmelik ve il genel meclisi kararlarına aykırı gördüğü encümen kararının bir sonraki toplantıda tekrar görüşülmesini isteyebilir. Encümen, kararında ısrar ederse karar kesinleşir. Bu takdirde, vali, kesinleşen encümen kararının uygulanmasını durdurur ve idari yargı mercilerine yürütmeyi durdurma talebi ile birlikte on gün içinde başvurur.

Encümen başkan ve üyeleri, münhasıran kendileri, ikinci derece dâhil kan ve kayın hısımları ve evlatlıkları ile ilgili işlerin görüşüldüğü encümen toplantılarına katılamazlar.

Encümen üyelerine verilecek ödenek

MADDE 28.- Encümen başkanına 14.000, üyelerine 12.000 gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık brüt ödenek verilir. Encümenin memur üyelerine encümen üyeleri için belirlenen gösterge rakamının yarısı ödenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Vali

Vali

MADDE 29.- Vali, il özel idaresinin başı ve tüzel kişiliğinin temsilcisidir.

Valinin görev ve yetkileri

MADDE 30.- Valinin görev ve yetkileri şunlardır:

- a) İl özel idaresi teşkilâtının en üst amiri olarak il özel idaresi teşkilâtını sevk ve idare etmek, il özel idaresinin hak ve menfaatlerini korumak,
- b) İl özel idaresini stratejik plana uygun olarak yönetmek, il özel idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi, il özel idaresi faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini hazırlamak ve uygulamak, izlemek ve değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmak,
- c) İl özel idaresini devlet dairelerinde ve törenlerde, davacı veya davalı olarak da yargı yerlerinde temsil etmek veya vekil tayin etmek,

- d) İl encümenine başkanlık etmek,
- e) İl özel idaresinin taşınır ve taşınmaz mallarını idare etmek,
- f) İl özel idaresinin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek,
- g) Yetkili organların kararını almak şartıyla sözleşme yapmak,
- h) İl genel meclisi ve encümen kararlarını uygulamak,
- i) Bütçeyi uygulamak, bütçede meclis ve encümenin yetkisi dışında kalan aktarmaları yapmak,
- j) Özel idare personelini atamak,
- k) İl özel idaresi, bağlı kuruluşlarını ve işletmelerini denetlemek,
- l) Şartsız bağışları kabul etmek,
- m) İl halkının huzur, esenlik, sağlık ve mutluluğu için gereken önlemleri almak,
- n) Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak,
- o) Kanunlarla il özel idaresine verilen ve il genel meclisi veya il encümeni kararını gerektirmeyen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak.

Stratejik plan ve çalışma programı

MADDE 31.- Vali, mahallî idareler genel seçimlerinden itibaren altı ay içerisinde; kalkınma planı ve çevre düzeni planına uygun olarak, alt yapı, ulaşım, çevre, tarım ve orman, sağlık, eğitim, sanayi ve ticaret, enerji, bayındırlık ve iskân, köy hizmetleri, içme ve sulama suyu, imar, katı atık, doğal afetler, kültürel mirasın korunması ve diğer hizmetlere ilişkin stratejik plan ve ilgili olduğu yıl başından önce bu planın yıllık dilimlerini oluşturmak üzere çalışma programını hazırlayıp il genel meclisine sunar.

Stratejik plan, varsa üniversiteler ve meslek odaları ile konuyla ilgili sivil toplum örgütlerinin görüşleri alınarak hazırlanır ve il genel meclisinde kabul edildikten sonra yürürlüğe girer.

Yıllık çalışma programı, bütçenin hazırlanmasına esas teşkil eder ve il genel meclisinde bütçeden önce görüşülerek kabul edilir.

Yetki devri

MADDE 32.- Vali, görev ve yetkilerinden bir kısmını uygun gördüğü takdirde, yöneticilik sıfatı bulunan özel idare görevlileri ile ilçelerde kaymakamlara devredebilir.

İhtilaf halinde temsil yetkisinin devri

MADDE 33.- Vali ile birinci ve ikinci derecedeki kan ve kayın hısımlarının il özel idaresi ile ihtilâflı olduğu durumlarda, dava açılması ve bu davada özel idarenin temsili, meclis başkanı, bulunmadığı takdirde başkan vekili veya bunların yetkilendireceği kişiler tarafından yerine getirilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Organlara İlişkin Ortak Hükümler

Görevden uzaklaştırma

MADDE 34.- Görevleriyle ilgili bir suç nedeniyle haklarında soruşturma veya kovuşturma açılan il özel idaresi organları veya bu organların üyeleri, geçici bir önlem olarak kesin hükme kadar görevden uzaklaştırılabilir.

Görevden uzaklaştırma önlemi iki ayda bir gözden geçirilir. Devamında kamu yararı bakımından yarar görülmeyen görevden uzaklaştırma önlemi kaldırılır.

Soruşturma veya kovuşturma sebebiyle görevden uzaklaştırılan il özel idaresi organları veya bu organların üyeleri hakkında; 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanuna göre soruşturma izni verilmemesi, takipsizlik, kamu davasının düşmesi veya beraat kararı verilmesi, davanın genel af ile ortadan kaldırılması veya görevden düşürülmeyi gerektirmeyen bir suçla mahkûm olunması durumunda görevden uzaklaştırma önlemi kaldırılır.

ÜÇÜNCÜ KISIM İl Özel İdaresi Teşkilâtı

İl özel idaresi teşkilâtı

MADDE 35.- İl özel idaresi teşkilâtı; genel sekreterlik, mali işler, sağlık, tarım, imar, insan kaynakları, hukuk işleri birimlerinden oluşur. İlin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal, kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak norm kadro sistemine ve ihtiyaca göre oluşturulacak diğer birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi il genel meclisinin kararıyla olur. Bu birimler büyükşehir belediyesi olan illerde daire başkanlığı ve müdürlük, diğer illerde müdürlük şeklinde kurulur.

Genel sekreter, il özel idaresi hizmetlerini vali adına ve onun emirleri yönünde, mevzuat hükümlerine, il genel meclisi ve il encümeni kararlarına, il özel idaresinin amaç ve politikalarına, stratejik plan ve yıllık çalışma programına göre düzenler ve yürütür. Bu amaçla il özel idaresi kuruluşlarına gereken emirleri verir ve bunların uygulanmasını gözetir ve sağlar.

Genel sekreter yukarıda belirtilen hizmetlerin yürütülmesinden valiyeye karşı sorumludur.

Toplam nüfusu 3.000.000'a kadar olan illerde, ihtiyaca göre en fazla iki, nüfusu bunun üzerinde olan illerde en fazla dört genel sekreter yardımcılığı kadrosu ihdas edilebilir.

İlçelerde, özel idare işlerini yürütmek amacıyla kaymakama bağlı ilçe özel idare teşkilâtı oluşturulabilir.

Norm kadro ve personel istihdamı

MADDE 36.- Norm kadro ilke ve standartları İçişleri Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığı tarafından müştereken belirlenir. Bu ilke ve standartlar çerçevesinde norm kadro çalışmasını il özel idaresi yapar veya yaptırır.

İl özel idaresi personeli, vali tarafından atanır ve ilk toplantıda il genel meclisinin bilgisine sunulur.

İl özel idareleri, norm kadro unvan ve sayıları dahilinde olmak kaydıyla, çevre, sağlık, veterinerlik, teknik, hukuk, sosyal ve ekonomi, kültür ve sanat, bilişim ve iletişim, planlama, araştırma ve geliştirme, eğitim ve danışmanlık alanlarında; tabip, uzman tabip, veteriner, avukat, mühendis, çözümlüyci ve programcı, mimar, ebe, hemşire, teknisyen ve tekniker gibi ihtiyaç duydukları uzman ve teknik personeli, sözleşme ile çalıştırabilir. Bu şekilde sözleşmeli olarak çalıştırılacakların, yürütecekleri hizmete ilişkin nitelikleri taşımaları şarttır. Sözleşmeli personel eliyle yürütülen hizmetlere ilişkin boş kadrolara ayrıca atama yapılamaz.

Üçüncü fıkra hükmü uyarınca istihdam edileceklerin ücret miktarları, yılları Bütçe Kanununda belirlenecek ücret tavanını aşmamak üzere Bakanlar Kurulu tarafından belirlenen sınırlar içerisinde il genel meclisi tarafından belirlenir. Bu şekilde çalıştırılacaklara her ne ad altında olursa olsun sözleşme ücreti dışında herhangi bir ödeme yapılamaz ve ücret mahiyetinde aynı yada nakdi menfaat temin edilemez. Söz konusu personel hakkında bu Kanunda hüküm bulunmayan hususlarda vize hariç 14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin B fıkrasına göre istihdam edilenler hakkındaki hükümler uygulanır.

Genel Sekreterlik kadrosuna atananlar, büyükşehir belediyesi bulunan illerde genel idare hizmetleri sınıfına dahil bakanlık genel müdürü, diğer illerde ise genel idare hizmetleri sınıfına dahil müstakil daire başkanı için ilgili mevzuatında öngörülen tüm haklardan aynen yararlanırlar; bunların atanmalarında aynı şartlar aranır.

Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilmekte olan memurlar, valinin talebi, kendilerinin isteği ve kurumlarının muvafakatiyle il özel idarelerinin birim müdürü ve üstü yönetici kadroların-

da görevlendirilebilirler. Bu şekilde görevlendirmelerde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 68 inci maddesinin (B) bendinde öngörülen şartlar dikkate alınır. İl özel idarelerinde bu şekilde istihdam edilen kamu kurum ve kuruluşları personeli kurumlarından izinli sayılırlar. Bu personelin görevlendirildikleri süre zarfındaki, görevlendirildikleri kadroya ait her türlü mali hakları ile kurumları tarafından karşılanması gereken sosyal güvenlik ve benzeri diğer hakları il özel idaresi tarafından ödenir. İzinli oldukları müddet, terfi ve emekliliklerinde hesaba katılır ve terfi haklarını kazananlar başkaca bir işleme lüzum kalmaksızın terfi ettirilirler. Bu şekilde görevlendirilenler, görevlendirme süresinin sona ermesinden itibaren on beş gün içerisinde yazılı olarak eski kurumlarına başvurmaları halinde en geç bir ay içerisinde kadrolarına, kadroları kaldırılmış veya kadrolarına zorunlu sebeplerle atama yapılmış ise durumlarına uygun bir kadroya atanırlar.

İl özel idaresi genel sekreterliği görevine vali yardımcısı ve kaymakamlık görevlerinde bulunmuş olanlar arasından atama yapılacaklarla ilgili olarak İçişleri Bakanlığının ve kendilerinin muvafakati aranır. Genel sekreter olarak atanmaların bu görevde geçen süreleri mesleki kıdemlerinde geçmiş sayılır. Bu şekilde atanmalar, genel sekreterlik görevinin sona ermesinden itibaren bir ay içerisinde, İçişleri Bakanlığı tarafından mesleki kıdemlerine uygun vali yardımcılığı ve kaymakamlık görevine atanırlar.

İşçi statüsünde çalışanlar hariç il özel idaresi memurlarına, memur aylıklarına uygulanan kat sayının, 20.000 gösterge rakamı ile çarpımı sonucu bulunacak brüt miktarı geçmemek üzere il genel meclisinin kararı ile yılda bir defa ikramiye ödenebilir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

İl Özel İdarelerinin Denetimi

Denetimin amacı

MADDE 37.- İl özel idarelerinin denetimi; faaliyet ve işlemlerinde hataların önlenmesine yardımcı olmak, çalışanların ve özel idare teşkilâtının gelişmesine, yönetim ve kontrol sistemlerinin geçerli, güvenilir ve tutarlı duruma gelmesine rehberlik etmek amacıyla; hizmetlerin süreç ve sonuçlarını mevzuata, önceden belirlenmiş amaç ve hedeflere, performans ölçütlerine ve kalite standartlarına göre tarafsız olarak analiz etmek, karşılaştırmak ve ölçmek; kanıtlara dayalı olarak değerlendirmek, elde edilen sonuçları rapor hâline getirerek ilgililere duyurmaktır.

Denetimin kapsamı ve türleri

MADDE 38.- İl özel idarelerinde iç ve dış denetim yapılır. Denetim, iş ve işlemlerin hukuka uygunluk, malî ve performans denetimini kapsar.

İç ve dış denetim 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümlerine göre yapılır .

Ayrıca, il özel idaresinin malî işlemler dışında kalan diğer idarî işlemleri, idarenin bütünlüğüne ve kalkınma planı ve stratejilerine uygunluğu açısından İçişleri Bakanlığı, Vali veya görevlendireceği elemanlar tarafından da denetlenir.

İl özel idarelerine bağlı kuruluş ve işletmeleri yukarıdaki esaslara göre denetlenir.

Denetime ilişkin sonuçlar kamuoyuna açıklanır ve meclisin bilgisine sunulur.

Faaliyet raporu

MADDE 39.- Vali, Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 41 inci maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen biçimde; stratejik plan ve performans hedeflerine göre yürütülen faaliyetleri,

belirlenmiş performans ölçütlerine göre hedef ve gerçekleştirme durumu ile meydana gelen sapmaların nedenlerini açıklayan faaliyet raporunu hazırlar.

Faaliyet raporu mart ayı toplantısında vali veya görevlendireceği kişi tarafından meclise sunulur. Raporun bir örneği İçişleri Bakanlığına gönderilir ve kamuoyuna da açıklanır.

Hizmetlerde aksama

MADDE 40.- İl özel idaresi hizmetlerinin ciddi bir biçimde aksatıldığı ve bu durumun halkın sağlık, huzur ve esenliğini hayati derecede olumsuz etkilediğinin ilgili bakanlığın talebi üzerine yetkili sulh hukuk hâkimi tarafından belirlenmesi durumunda;

İçişleri Bakanlığı;

a) Hizmetlerde meydana gelen aksamanın giderilmesini, hizmetin özelliğine göre makul bir süre vererek özel idareden ister.

b) Aksama giderilemezse, söz konusu hizmetin yerine getirilmesini o ilin valisinden ister. Bu durumda, vali, aksaklığı öncelikle özel idarenin araç, gereç, personel ve diğer kaynaklarıyla giderir. Mümkün olmadığı takdirde diğer kamu kurum ve kuruluşlarının imkânlarını da kullanabilir. Bu nedenle ortaya çıkacak maliyet vali tarafından İller Bankasına bildirilir ve İller Bankasınca o özel idarenin müteakip ay genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamı üzerinden özel idareye ayrılan paydan valilik emrine gönderilir.

Denetimle ilgili diğer hükümler

MADDE 41.- Denetimin yapılması ve faaliyet raporunun hazırlanması hususunda bu Kanunda hüküm bulunmayan durumlarda 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile diğer kanunların ilgili hükümleri uygulanır.

BEŞİNCİ KISIM

Mali Hükümler ve Cezalar

BİRİNCİ BÖLÜM

İl Özel İdaresinin Gelirleri ve Giderleri

İl özel idaresinin gelirleri

MADDE 42.- İl özel idaresinin gelirleri şunlardır:

- a) Kanunlarla gösterilen özel idare vergi, resim, harç ve katılma payları,
- b) Genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan paylar,
- c) Genel ve özel bütçeli idarelerden yapılacak ödemeler,
- d) Taşınır ve taşınmaz malların kira, satış ve başka suretle değerlendirilmesinden elde edilecek gelirler,
- e) İl genel meclisi tarafından belirlenecek tarifelere göre tahsil edilecek hizmet karşılığı ücretler,
- f) Faiz ve ceza gelirleri,
- g) Bağışlar,
- h) Her türlü girişim, iştirak ve faaliyetler karşılığı sağlanacak gelirler,
- i) Diğer gelirler.

İl özel idaresinin giderleri

MADDE 43.- İl özel idaresinin giderleri şunlardır:

- a) İl özel idaresinin hizmet binaları ve tesislerinin temini, bakımı ve onarımı için yapılan giderler,
- b) İl özel idaresinin personeline ve seçilmiş organlarının üyelerine ödenen maaş, ücret, ödenek, huzur hakkı, yolluklar, hizmete ilişkin eğitim harcamaları ile diğer giderler,
- c) Her türlü alt yapı, yapım, onarım ve bakım giderleri,
- d) Vergi, resim, harç, katılma payı, hizmet karşılığı alınacak ücretler ve diğer gelirlerin takip ve tahsili için yapılacak giderler,
- e) İl genel meclisince belirlenecek ilkeler çerçevesinde köylere veya köylerin aralarında kurdukları birliklere yapılacak yardımlar,
- f) İl özel idaresinin kuruluşuna katıldığı şirket, kuruluş ve birliklerle ilgili ortaklık payı, üyelik aidatı giderleri,
- g) Faiz, borçlanmaya ilişkin diğer ödemeler ve sigorta giderleri,
- h) Yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile özürllülere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlar,
- i) Dava takip ve icra giderleri,
- j) Temsil, tören, ağırlama ve tanıtım giderleri,
- k) Avukatlık, danışmanlık ve denetim hizmetleri karşılığı yapılacak ödemeler,
- l) Yurt içi ve yurt dışı kamu ve özel kesim ile sivil toplum örgütleriyle birlikte yapılan ortak hizmetler ve diğer proje giderleri,
- m) Sosyo-kültürel ve bilimsel etkinlikler için yapılan giderler,
- n) Özel idare hizmetleriyle ilgili olarak yapılan kamuoyu yoklaması ve araştırması giderleri,
- o) Kanunla verilen görevler ve hizmetlerin yürütülmesi için yapılan diğer giderler.

İKİNCİ BÖLÜM

İl Özel İdaresi Bütçesi

İl özel idaresi bütçesi

MADDE 44.- İlin stratejik planına uygun olarak hazırlanan bütçe, il özel idaresinin malî yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösterir, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin verir.

Bütçeye ayrıntılı harcama programları ile finansman programları eklenir.

Bütçe yılı Devlet malî yılı ile aynıdır.

Bütçe dışı harcama yapılamaz.

Vali ve harcama yetkisi verilen diğer görevliler, bütçe ödeneklerinin verimli, tutumlu ve yerinde harcanmasından sorumludur.

Bütçenin hazırlanması ve kabulü

MADDE 45. - Vali tarafından hazırlanan bütçe tasarısı eylül ayı başında il encümenine sunulur. Encümen, bütçeyi inceleyerek görüşüyle birlikte kasım ayının birinci gününden önce il genel meclisine sunar.

İl genel meclisi bütçe tasarısını yıl başından önce aynen veya değiştirerek kabul eder. Ancak, meclis bütçe denkliliğini bozacak biçimde gider artırıcı ve gelir azaltıcı değişiklikler yapamaz.

Harcama yetkilisi

MADDE 46. - İl özel idaresi bütçesiyle ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin en üst yöneticisi harcama yetkilisidir. İlçelerde bu yetki kaymakam tarafından kullanılır.

İlçelere gönderilecek ödeneklerin, il özel idaresi mali kontrol yetkilisi tarafından vize edilmesi yeterlidir. Bu ödeneklerin harcanması sırasında ayrıca harcama öncesi kontrol işlemi yapılmaz.

Kesinhesap

MADDE 47. - Her yıl bütçesinin kesin hesabı, vali tarafından hesap döneminin bitiminden sonra gelen mart ayı içinde encümene sunulur. Kesin hesap il genel meclisinin mayıs ayı toplantısında görüşülerek karara bağlanır.

Kesin hesabın görüşülmesi ve kesinleşmesinde, bütçeye ilişkin hükümler uygulanır.

Bütçe

MADDE 48. - İl özel idaresi bütçesi ile muhasebe işlemlerine ilişkin esas ve usuller Maliye Bakanlığının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Geçmiş yıl bütçesinin devamı

MADDE 49. - Herhangi bir nedenle yeni yıl bütçesi kesinleşmemiş ise yeni bütçenin kesinleşmesine kadar geçen yıl bütçesi uygulanır.

Bütçenin kabulüne kadar yapılan işlemler yeni yıl bütçesine göre yapılmış sayılır.

Gelecek yıllara yaygın hizmet yüklenmeleri

MADDE 50. - İl özel idarelerinde il genel meclisinin, özel idareye bağlı kuruluşlarda yetkili organın kararı ile park, bahçe ve havuz bakımı; araç kiralama, kontrollük, temizlik ve yemek hizmetleri; araç, bilgisayar, faks, fotokopi ve diğer teknolojik ürünlerin bakım ve onarım işleri süresi ilk mahallî idareler genel seçimlerini izleyen üçüncü ayın sonunu geçmemek üzere ihale yoluyla üçüncü şahıslara gördürülebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Borçlanma ve İktisadî Girişimler

Borçlanma

MADDE 51. - İl özel idaresi, görev ve hizmetlerinin gerektirdiği giderleri karşılamak amacıyla aşağıda belirtilen usul ve esaslara göre borçlanma yapabilir ve tahvil ihraç edebilir.

a) Dış borçlanma, 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde ve sadece il özel idaresinin yatırım programında yer alan projelerin finansmanı amacıyla yapılabilir.

b) İller Bankasından yatırım kredisi ve nakit kredi kullanan il özel idaresi, ödeme planını bu bankaya sunmak zorundadır. İller Bankası hazırlanan geri ödeme planını yeterli görmediği il özel idaresinin kredi isteklerini reddeder.

c) Tahvil ihracı yatırım programında yer alan projelerin finansmanı için ve ilgili mevzuat hükümleri uyarınca yapılır.

d) İl özel idaresi ve bağlı kuruluşlarının faiz dahil iç ve dış borç stok tutarı, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının 213 sayılı Vergi Usul Kanununda belirlenen yeniden değerlendirme oranıyla arttırılan miktarını aşamaz.

e) İl özel idaresi, en son kesinleşen bütçe gelirlerinin, 213 sayılı Vergi Usul Kanununda belirlenen yeniden değerlendirme oranıyla arttırılan miktarının yılı içinde toplam yüzde 10'unu geçmeyen iç borçlanmayı il genel meclisinin kararı; yüzde 10'u geçen miktarlar için meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ve İçişleri Bakanlığının onayı ile yapabilir.

Yukarıda belirtilen usul ve esaslara aykırı olarak borçlanan il özel idaresi sorumluları hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmeyen durumlarda Türk Ceza Kanununun 240 ıncı maddesi hükümleri uygulanır.

İl özel idaresi, borçlanmayla ilgili olarak Hazine Müsteşarlığı tarafından istenen bilgileri düzenli olarak göndermekle yükümlüdür.

Şirket kurulması

MADDE 52.- İl özel idaresi kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre sermaye şirketleri kurabilir.

İşletme tesisi

MADDE 53.- İl özel idaresi, özel gelir ve gideri bulunan hizmetlerini İçişleri Bakanlığının izniyle bütçe içi işletme kurarak yapabilir.

Bu işletmeler il özel idaresinin tâbi olduğu usule göre denetlenir.

Borç ve alacakların takas ve mahsubu

MADDE 54.- 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun kapsamındaki Hazine alacakları hariç olmak üzere, il özel idaresinin, genel bütçeli kuruluşlardan, sosyal güvenlik kuruluşlarından, mahalli idarelerden ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarından olan özel hukuk ve kamu hukukuna tâbi alacak ve borçları takas ve mahsup edilir. Bu kurum ve kuruluşların bütçelerine yeterli ve gerekli ödenek konur.

Bu madde gereğince takas ve mahsup işlemlerine ilişkin esas ve usuller, İçişleri Bakanlığının olumlu görüşü alınarak, Maliye Bakanlığı tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Cezalar

Cezalar

MADDE 55.- İl özel idaresinin görev ve yetki alanına giren konularda, kanunların verdiği yetkiye dayanarak il genel meclisi tarafından alınan ve usulüne uygun olarak ilân edilen kararlara aykırı davrananlara; mevzuatta başka bir ceza öngörülmediği durumlarda, üç yüz milyon Türk Lirasına kadar para cezası verilir. Suçun herhangi bir işyeri adına işlenmesi durumunda para cezası iki kat uygulanır.

Birinci fıkrada belirtilen suçların, yeme, içme, eğlenme, dinlenme, yatma, bakım ve temizlenme gibi ihtiyaçlarla ilgili ticaret, sanat ve meslekleri yapanlar tarafından işlenmesi durumunda ayrıca üç günden yedi güne kadar işyerinin kapatılması cezası verilir.

İl özel idaresinin görev ve sorumluluk alanlarında bulunan tesislere herhangi bir zarar verilmesi durumunda, özel idarece eski duruma getirilerek yapılan masraflar yüzde 30 fazlasıyla zarar verenden tahsil edilir.

Ceza verme yetkisi

MADDE 56.- 55 inci maddede öngörülen cezalar il encümeni tarafından verilir. Ancak vali veya kaymakam, suçun işlendiğini tespit ettirdiğinde yüz milyon Türk Lirasına kadar para cezası ve üç güne kadar işyerinin kapatılması cezası verebilir.

Tutanak düzenlenmesi

MADDE 57.- Cezayı gerektiren işlem ve eylemleri yapanlar hakkında özel idarenin yetkili personeli tarafından tespit tutanağı düzenlenir. Tutanakta yasağa aykırı olarak yapılan işlem ve eylemin yeri, zamanı, niteliği ve aykırı olduğu mevzuat hükmü gösterilir. Tutanak, işlem ve eylemin yapıldığı yerde düzenlenir ve taraflarca imzalanarak bir örneği ilgiliye, diğer örneği on gün içinde il özel idaresine verilir. İlgilinin tutanağı imzalamaktan veya almaktan kaçınması hâlinde, durum tutanağa yazılır ve bu halde tutanak ilgili muhtarlığa verilmek suretiyle kendisine tebliğ edilmiş sayılır.

Tutanağa itiraz ve karara bağlama

MADDE 58.- Haklarında tespit tutanağı düzenlenenler tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde il özel idaresine itiraz edebilir. İtiraz, ilçelerde kaymakamlıklar kanalıyla yapılabilir. Kaymakamlıklara yapılan itirazlar yedi gün içinde il özel idaresine gönderilir.

İtiraz edilen veya edilmeyen tespit tutanakları on beş gün içinde il encümeni tarafından karara bağlanır.

Kararların tebliği ve itiraz

MADDE 59.- Bu Kanuna göre verilen ceza kararları 11.2.1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir.

İdarî yargı mercilerine yapılacak müracaat, para cezalarının yürütülmesini durdurmaz.

Cezaların uygulanması

MADDE 60.- Para cezaları, tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde il özel idaresi hesabına yatırılmadığı takdirde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun Hükümlerine göre tahsil edilir.

İşyeri kapatma cezası, ceza süresince iş yerinin mühürlenmesi suretiyle uygulanır.

Toplatma, yok etme ve eski duruma getirme

MADDE 61.- 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu hükümleri saklı kalmak üzere, il özel idaresi tarafından satışı ve kullanılması yasaklanmış bulunan maddeler toplattırılır. Yapılan inceleme ve tahlil sonucunda, sağlığa zararlı olanlar imha edilir. Diğerleri sahibine teslim edilir. Otuz gün içinde sahipleri tarafından teslim alınmayan mallar, il özel idaresi tarafından uygun biçimde değerlendirilir.

ALTINCI KISIM
Çeşitli ve Son Hükümler
BİRİNCİ BÖLÜM
Çeşitli Hükümler

Yurt dışı ilişkileri

MADDE 62.- İl özel idaresi, il genel meclisinin kararına bağlı olarak görev alanıyla ilgili konularda faaliyet gösteren uluslararası teşekkül ve organizasyonlara, kurucu üye veya üye olabilir.

İl özel idaresi, bu teşekkül ve organizasyonlarla ortak faaliyet ve hizmet projeleri gerçekleştirebilir.

Birinci ve ikinci fıkra gereğince yapılacak faaliyetlerin, dış politikaya ve uluslararası anlaşmalara uygun olarak yürütülmesi ve önceden İçişleri Bakanlığının izninin alınması zorunludur.

Kaymakamların görev ve ek ödeneği

MADDE 63.- Kaymakamlar, valinin verdiği özel idare görevlerini yapmakla yükümlü ve bu görevlerin yapılmasından valiye karşı sorumludur. Kaymakamlara yaptıkları görevler karşılığında 12000 rakamının Devlet memurlarına uygulanan aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ödenek verilir.

Bu madde ile 28 inci maddede belirtilen ödeneklerin ödenmesinde, 4505 sayılı Sosyal Güvenlikle İlgili Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Temsil Tazminatı Ödenmesi Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin (c) fıkrası ile 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 16 ncı maddesi hükümleri uygulanmaz.

Diğer kuruluşlarla ilişkiler

MADDE 64.- İl özel idaresi, il genel meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda;

a) Diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ait yapım, bakım, onarım ve taşıma işlerini bedelli veya bedelsiz üstelenebilir veya bu kuruluşlar ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir ve bu amaçla gerekli kaynak aktarımında bulunabilir. Bu takdirde iş, işin yapımını üstlenen kuruluşun tâbi olduğu mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır.

b) Merkezî idareye ait asli görev ve hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla gerekli bina ve tesisler ile arsa ve aynî ihtiyaçları karşılayabilir, geçici olarak araç ve personel görevlendirebilir.

c) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan dernekler, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmış vakıflar ve 507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkarlar Kanunu kapsamına giren meslek odaları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir.

d) Kendilerine ait taşınmaz malları, asli görev ve hizmetlerinde kullanılmak ve süresi yirmi beş yılı geçmemek üzere diğer kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis edebilir. Bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması durumunda, tahsis işlemi iptal edilir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden tahsis mümkündür. Bu taşınmazlar aynı kuruluşlara kiraya da verilebilir.

(b) ve (d) bentleri uyarınca kamu kurum ve kuruluşlarına il özel idarelerince karşılanan veya tahsis edilen taşınmazlar, kamu konutu ve sosyal tesis olarak kullanılamaz.

Özel idare hizmetlerine gönüllü katılım

MADDE 65.- İl özel idaresi, sağlık, eğitim, spor, çevre, trafik ve kültür hizmetleriyle, yaşlılara, kadın ve çocuklara, özürllülere, yoksul ve düşkünlere yönelik hizmetlerin yapılmasında ilde dayanışma ve katılımı sağlamak, hizmetlerde etkinlik, tasarruf ve verimliliği artırmak amacıyla gönüllü kişilerin katılımına yönelik programlar uygular.

Gönüllülerin nitelikleri ve çalıştırılmalarına ilişkin usul ve esaslar İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Yazışma

MADDE 66.- İl özel idaresi, kamu kurum ve kuruluşlarıyla doğrudan yazışabilir.

Avukatlık ücretinin dağıtımı

MADDE 67.- İl özel idaresi lehine sonuçlanan dava ve icra takipleri nedeniyle hükme bağlanarak karşı taraftan tahsil olunan vekalet ücretlerinin; kadroya bağlı olarak çalışan avukatlara ve hukuk servisinde fiilen görev yapan memurlara dağıtımı hakkında 2.2.1929 tarihli ve 1389 sayılı Devlet Davalarını İntaç Eden Avukat ve Saireye Verilecek Ücreti Vekalet Hakkında Kanun hükümleri kıyas yolu ile uygulanır.

Yeniden değerlendirme oranının uygulanması

MADDE 68.- Bu Kanunda belirtilen parasal miktarlar, her yıl 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranına göre artırılır.

Acil durum planlaması

MADDE 69.- İl özel idaresi, yangın, sanayi kazaları, deprem ve diğer doğal afetlerden korunmak veya bunların zararlarını azaltmak amacıyla ilin özelliklerini de dikkate alarak gerekli afet ve acil durum planlarını yapar, ekip ve donanımı hazırlar.

Acil durum planlarının hazırlanmasında varsa il ölçeğindeki diğer acil durum planlarıyla da koordinasyon sağlanır ve ilgili bakanlık, kamu kuruluşları, meslek teşekkülleriyle üniversitelerin ve diğer mahalli idarelerin görüşleri alınır.

Planlar doğrultusunda halkın eğitimi için gerekli önlemler alınarak ikinci fıkrada sayılan idareler, kurumlar ve örgütlerle ortak programlar yapılabilir.

İl özel idaresi, il dışında yangın ve doğal afetler meydana gelmesi durumunda, bu bölgelere gerekli yardım ve destek sağlayabilir.

Uygulanmayacak hükümler

MADDE 70.- Bu Kanunla, il özel idaresinin sorumlu ve yetkili kılındığı görev ve hizmetlerle ilgili olarak, 24.4.1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumî Hıfzıssıhha Kanunu, 4.7.1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu, 10.6.1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu, 2.7.1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanunu, 14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 3.5.1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu, 14.6.1989 tarihli ve 3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun, 24.6.1995 tarihli ve 560 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname ile 10.7.2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanununda bu Kanun hükümlerine aykırılık bulunması durumunda bu Kanun hükümleri uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 71.- 13 Mart 1329 tarihli İl Özel İdaresi Kanunu ile bu Kanunun ek ve değişiklikleri yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1.- Bu Kanunun 11 inci maddesi gereğince yapılacak meclis başkanlık divanı seçimi bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç bir ay içinde yapılır.

Bu Kanunun 25 inci maddesi hükmüne uygun il encümeni oluşuncaya kadar mevcut encümen görevine devam eder.

GEÇİCİ MADDE 2.- Memur kadrolarının, il özel idareleri ve bağlı kuruluşları ile mahalli idare birliklerinde norm kadro uygulamasına geçilinceye kadar ki ihdas ve iptalleri ile boş kadro değişiklikleri; Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığının görüşü ve İçişleri Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile yapılır. Sürekli işçi kadroları ile geçici iş pozisyonları, bu dönem içerisinde İçişleri Bakanlığının vizesine tâbidir.

Yürürlük

MADDE 72.- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 73.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

